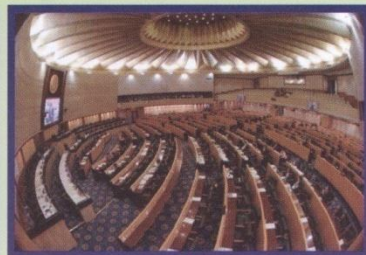
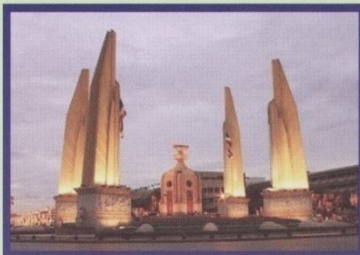

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

(เล่ม ๒)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๐

วันศุกร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐

อ.พ.๓๐/๒๕๖๐

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เสนอโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชุดที่มี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานกรรมการ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๒ เล่ม ประกอบด้วย

เล่มที่ ๑ บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. และตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

เล่มที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. และภาคผนวก

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้น
สารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เมษายน ๒๕๖๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายรัช ผาสุข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสุธีรา จินายน	นิติกรชำนาญการ
นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกานต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวกาญจนา พาลดีหลุด	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ
เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูล
ด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

- สรุปผลการวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบในการตรากฎหมาย -๑-
- การวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบ -๒๖-
- การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระบบการเมืองการปกครอง การเลือกตั้ง พรรคการเมือง
และองค์การจัดการเลือกตั้ง ของกลุ่มประเทศอาเซียน -๓๘-
- บทบาทสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย : ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข -๔๑-
- ความสำคัญของพรรคการเมืองต่อระบอบประชาธิปไตย -๔๔-
- รายงานเรื่องแผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง -๕๒-
- รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” -๗๔-
- รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” -๙๐-

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) (๔๓)
- : รายงานการรับฟังความคิดเห็นและตารางความเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. (๘๑)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) (๑๗๓)

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

สรุปผลการวิเคราะห์ความจำเป็น และผลกระทบในการตรากฎหมาย

๑. สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

มาตรา ๑๓๐ ประกอบกับมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งหากไม่จัดให้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะทำให้ประเทศไม่มีกลไกการดำเนินการเกี่ยวกับพรรคการเมือง รวมทั้งขอบเขตและวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของพรรคการเมือง

๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ได้มีความคิดเห็นและข้อสังเกต ดังตารางสรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. (หน้า ๒ - ๒๕)

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมายอย่างรอบด้าน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมือง และประชาชน

เชิงบวก: เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินการของพรรคการเมือง อันจะทำให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก: พรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมือง และประชาชน

เชิงลบ: ไม่มี เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ : ไม่มี

ด้านอื่น ๆ

เชิงบวก : รัฐสามารถสนับสนุนและส่งเสริมพรรคการเมือง รวมทั้งกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมืองไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก: พรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมือง และประชาชน

เชิงลบ: ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ: ไม่มี

สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</p>	<p>๑. การจัดตั้งพรรคการเมืองควรมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้</p> <p>๒. หลักการในร่างกฎหมาย จะส่งผลดังนี้</p> <p>๑) เป็นการจำกัดพรรคการเมืองขนาดเล็ก เนื่องจากการปฏิบัติได้ยาก จำกัดสิทธิประชาชน</p> <p>๒) ทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองยาก และการยุบพรรคการเมืองทำได้ง่าย</p> <p>๓. ร่างกฎหมายนี้จะผลักดันให้สมาชิกออกจากพรรคการเมืองขนาดเล็ก ย้ายไปเข้าร่วมพรรคการเมืองขนาดใหญ่</p>	<p>๑. ข้อกำหนดในการจัดตั้งพรรคการเมืองมีความยืดหยุ่นแล้ว เพราะกรณียังไม่สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขได้ให้สามารถขอแจ้งการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนได้ แล้วดำเนินการให้ครบถ้วนภายใน ๑๘๐ วัน ซึ่งทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองมีได้ง่ายเกินไปเหมือนที่ผ่านมาและก็มีได้ยากเกินไปจนไม่เป็นการสนับสนุนเสรีภาพในการรวมตัวเป็นพรรคการเมือง</p> <p>๒. สำหรับเงื่อนไขการจัดตั้งพรรคการเมือง จำกัดสิทธิของประชาชนเพราะการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการทางการเมือง ย่อมต้องใช้ทุน ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานผู้เริ่มพรรคการเมืองจึงสมควรมีการระดมทุนเพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในภายภาคหน้า</p> <p>๓. การยุบพรรคการเมืองเป็นไปโดยสาเหตุปกติ เช่น การดำเนินกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของพรรคการเมือง ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เป็นต้น</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๙</p>	<p>การกำหนดให้บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ควรเปลี่ยนเป็นให้บุคคลที่มีอายุสิบแปดขึ้นไปแทน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง</p>	<p>ความมุ่งหมายของคณะกรรมการในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง เนื่องจากบุคคลที่มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์เป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย สามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ประกอบกับการเป็นผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองต้องผูกพันต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ตนเป็นผู้ร่วมจัดตั้ง และต้องรับโทษหากปรากฏข้อเท็จจริงในระหว่างการจัดตั้งพรรคการเมืองว่ามีการกระทำที่เป็นความผิดต่อกฎหมาย ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีสามารถเป็นสมาชิกได้ เนื่องจากไม่มีผลผูกพันที่ต้องกระทำนิติกรรมหรือร่วมรับผิดชอบใด ๆ กับพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก</p>
	<p>- การจัดตั้งพรรคควรเกิดขึ้นจากคนหลายภาคส่วน เป็นลักษณะหุ้นส่วนในการบริหารพรรค โครงสร้างคล้าย ๆ บริษัทต้องมีสาขาครอบคลุมทั่วประเทศ โดยควรมีสมาชิกในแต่ละจังหวัด ตลอดจนมีความหลากหลายของทุกช่วงวัย</p>	<p>๑. มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง ดังนั้นการที่แต่ละพรรคการเมืองจะกำหนดว่าพรรคการเมืองของตนเป็นพรรคแบบใด ก็สามารถทำได้ แต่ในการขอจัดตั้ง</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>เพิ่มกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน และรัฐให้การอุดหนุนการจัดตั้งพรรค</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบขั้นตอนในการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ควรยากแก่การจัดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง - การจัดตั้งพรรคการเมืองควรนำระบบสหกรณ์มาเป็นตัวอย่าง เช่น องค์กรที่รวมตัวกันเพื่อเตรียมตัวเพื่อเป็นพรรคการเมือง - ควรมีพรรคพิเศษ คือ พรรคกลุ่มนักศึกษาในสัดส่วนหนึ่ง ให้เข้าไปแสดงความคิดเห็นได้ <p>- ผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง จำนวน ๑๕ คน ต้องมีความหลากหลายสาขาอาชีพ ไม่เป็นเครือญาติกัน และมีสมาชิกพรรคการเมือง ๕๐๐ คน (ภาคละ ๑๐๐ คน)</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>พรรคการเมืองตามร่างกฎหมายนี้ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขพื้นฐานที่กำหนด</p> <p>๒. เมื่อมีการจัดตั้งพรรคการเมืองที่ถูกต้องแล้วรัฐจะให้การสนับสนุน ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป</p>	<p>ความมุ่งหมายในการกำหนดจำนวนผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๙ จะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนนั้น เนื่องจากการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน เป็นผู้ผลักดันอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันในจำนวนที่มากพอสมควรที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง</p>
------------------	---	---	--

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
		<p>ดังนั้น ความเห็นของผู้เสนอแนะว่าผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง จำนวน ๑๕ คน จึงเป็นจำนวนที่เหมาะสมและไม่สามารถผลักดันอุดมการณ์ทางการเมืองให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของสังคมได้</p>
	<p>- การเริ่มต้นก่อตั้งพรรคและการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ควรกำหนดให้ใช้จำนวนคนจำนวนมาก และการเรียกระดมทุนจากผู้ริเริ่มก่อตั้งเป็นรายคน อาจเป็นการบ่อนให้เกิดให้กลายเป็นกลุ่มทุนภายในพรรคได้</p>	<p>๑. การกำหนดให้การก่อตั้งพรรคการเมืองต้องมีผู้ก่อตั้งจำนวน ๕๐ คน เพื่อให้เห็นถึงจำนวนผู้มีแนวความคิดและนโยบายทางการเมืองจำนวนที่พอสมควรจะจัดตั้งและดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดต่อไปได้ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในแต่ละพื้นที่</p> <p>๒. การระดมทุน กำหนดให้ต้องเรียกเก็บจากผู้ก่อตั้งทุกคน ในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน เพื่อให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด</p>
	<p>- การรวมกลุ่มของประชาชนในการจัดตั้งต้องมีแผนการจัดตั้งพรรคการเมือง ก่อนการจัดตั้งและเสนอ กกต.</p>	<p>ผู้ก่อตั้งต้องประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นต้น ให้เรียบร้อยก่อน</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p></p>	<p>ขอให้ปรับปรุงอัตราการจ่ายเงินทุนประเดิม โดยควรปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองจากคนละไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาท และไม่ให้เป็น ๒๐๐,๐๐๐ บาท จากเดิมที่กำหนดให้ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรคมีลักษณะเหมือนเป็นการส่งเสริมนายทุนเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง</p>	<p>เพื่อนำไปยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง</p> <p>การจ่ายเงินทุนประเดิมมีการปรับอัตราในการจัดเก็บเพื่อรวบรวมแล้ว และการกำหนดเรื่องทุนประเดิมนั้นเป็นการกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการ ไม่เป็นการขัดต่อหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน</p>
<p>มาตรา ๑๕</p>	<p>๑. ไม่เห็นด้วยที่ให้ผู้สมัครต้องจ่ายเงินบ้างพรรคในการเข้าเป็นสมาชิกพรรค</p> <p>๒. ประชาชนทั่วประเทศที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด ๆ ไม่ควรต้องเสียเงินค่าสมัครบ้างพรรคประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคแต่ละพรรคไม่เห็นด้วยที่สมาชิกแต่ละพรรคต้องเสียเงินค่าสมัครบ้างพรรค</p> <p>๓. การที่จะให้สมาชิกพรรคนำเงินมาจ่ายค่าบ้างพรรคปีละ ๒๐๐ บาทนั้น จึงเป็นการขัดขวางและทำลายพรรคการเมืองใหม่ ๆ ทั้งสิ้น ส่วนพรรคการเมืองใหญ่</p>	<p>- การกำหนดให้สมาชิกเสียค่าบ้างพรรคการเมืองเป็นหลักการสำคัญ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองและรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก</p> <p>- การกำหนดให้สมาชิกเสียค่าบ้างพรรคการเมืองเป็นหลักการสำคัญ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองและรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก และกำหนดเช่นนี้ก็มิเป็นการขัดขวางหรือทำลายพรรคการเมืองแต่อย่างใด แต่เป็นการส่งเสริม</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มีเงินสำรองไว้จำนวนมาก จึงสามารถที่จะนำเงินมาจ่ายแทนสมาชิกพรรคได้อยู่แล้ว โดยที่สมาชิกพรรคแต่ละคนเปิดเป็นความลับ ไม่เปิดเผย เพราะกลัวว่าตนเองจะมีความผิด</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>การมีส่วนร่วมของสมาชิกตามหลักการในมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๑๗</p>	<p>ควรปรับปรุงฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนอนุญาตให้จัดตั้งพรรคการเมือง ให้สาธารณชนรับรู้อก่อนและพิจารณาคณะสมัชชีก่อนตั้งพรรค</p>	<p>การจัดตั้งพรรคการเมืองหนึ่ง ผู้จัดตั้งต้องไปชักชวนและเสนอนโยบายในการที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองให้ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นผู้จัดตั้งหรือสมาชิกอยู่แล้ว</p>
<p>มาตรา ๑๘</p>	<p>สมาชิกผู้ก่อตั้งพรรค คราวมี ๒๐ คนขึ้นไป และกระจายตามสัดส่วนภาคละ ๕ คน</p>	<p>หลักการของการร่างต้องการให้มีผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและมีสมาชิกในทุกภูมิภาคอยู่แล้ว แต่กำหนดไว้ที่จำนวน ๕๐๐ คน</p>
<p>มาตรา ๒๔</p>	<p>ขอให้ทบวงทบบัญญัติที่ว่าด้วยการห้ามบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง กรณีการกำหนดไม่ให้บุคคลซึ่งต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น</p>	<p>การที่บุคคลใดถูกสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นกระทำการใดเกี่ยวกับ การให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งหลักการของรัฐธรรมนูญนี้จะต้องกำหนดมาตรการมิให้คนที่เคยกระทำความผิดลักษณะดังกล่าวให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับ</p>
<p>มาตรา ๒๖</p>	<p>ควรสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดก็ได้ โดยถือความเป็นสิ่งกีดขวางพรรคการเมืองจากการสมัครสมาชิก</p>	<p>จะทำให้บุคคลนั้นมิรายชื่อชื่อนอยู่หลายพรรคการเมือง หากพรรคการเมืองมิได้มีการคัดชื่อออกจาก</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>พรรคล่าสุดเป็นหลัก ส่วนพรรคอื่นที่สมัครก่อนหน้านี้ ถือเป็นโมฆะ</p> <p>ควรมีการระบุสถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไว้ในบัตรประชาชน แต่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสถานะในบัตรได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ทะเบียนสมาชิก การตรวจสอบความเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดก็จะทำได้ยาก</p> <p>บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารราชการ ซึ่งจะระบุข้อมูลสำคัญของบุคคลคนนั้น เพื่อประโยชน์ในการแสดงตัว ตามที่กฎหมายกำหนด แต่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่ประสงค์จะเข้าร่วมกลุ่มกับผู้อื่นที่มีนโยบายทางการเมืองเช่นเดียวกัน</p>
	<p>ในกรณีที่สมาชิกพรรคมีความประสงค์จะลาออกจากพรรคเดิมเพื่อไปพรรคใหม่นั้นไม่ต้องยื่นใบลาออกจากพรรคเดิมก่อน แต่ให้สมาชิกพรรคผู้นั้นยื่นความประสงค์กับพรรคใหม่ แล้วให้พรรคใหม่นำส่งใบสมัครแจ้งไปที่ กกต. ในฐานะนายทะเบียนสมาชิกของพรรคใหม่ โดยมีผลการเป็นสมาชิกพรรคใหม่</p>	<p>มีความสอดคล้องกับทบัญญัติ โดยให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง</p>
<p>มาตรา ๓๓</p>	<p>การจัดแจ้งจัดตั้งพรรคการเมืองที่กำหนดให้พรรคสมาชิกให้ครบ ๕,๐๐๐ คน ก่อนจึงจะสามารถทำได้นั้น ควรลดจำนวนลงเหลือ ๑,๐๐๐ คน เพราะการที่จะหา</p>	<p>หลักการเดิมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบัน ทั้งจำนวน ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กกต. กำหนด ซึ่งพรรคการเมืองที่ผ่านมา ก็สามารถปฏิบัติได้</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>สมาชิกให้ทราบจำนวน ๑,๐๐๐ คน ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดนั้นเป็นไปได้ยาก</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ตั้งง่าย ยุกยยาก และ ๑ ปี ต้องมีสมาชิก ๒,๐๐๐ คน ทำประชาชนให้เป็นสมาชิกพรรคโดยแท้จริง ๒. เปลี่ยนจากภาคละ ๑ สาขา เป็นอย่างน้อยให้มีจังหวัดละ ๑ สาขาภายใน ๑ ปี ๓. สมาชิกพรรคควรเฉลี่ยให้มีจากทุกภาค 	<p>สมาชิกให้ครบจำนวน ๑,๐๐๐ คน ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดนั้นเป็นไปได้ยาก</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ตั้งง่าย ยุกยยาก และ ๑ ปี ต้องมีสมาชิก ๒,๐๐๐ คน ทำประชาชนให้เป็นสมาชิกพรรคโดยแท้จริง ๒. เปลี่ยนจากภาคละ ๑ สาขา เป็นอย่างน้อยให้มีจังหวัดละ ๑ สาขาภายใน ๑ ปี ๓. สมาชิกพรรคควรเฉลี่ยให้มีจากทุกภาค 	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดให้ยืดหยุ่นขึ้น โดยต้องมีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามที่ กกต. กำหนด แล้วจังหวัดใดมีสมาชิกเกินสองร้อยคนสามารถตั้งผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทุกพื้นที่ได้</p>
<p>๑. สมาชิก ๕,๐๐๐ คน ควรมีตัวแทนจากทุกจังหวัด และเป็นตัวแทน/สมาชิก ที่มาจากฐานหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ จังหวัด</p> <p>๒. การเป็นสมาชิกภาคละ ๕๐๐ คน มากเกินไป ควรกำหนดช่วงเป็น ๓๐๐ - ๕๐๐ คน เพื่อเปิดโอกาสให้พรรคขนาดเล็ก</p> <p>๓. ควรกำหนดช่วงสมาชิกเป็นช่วงเวลา ๖ เดือน มีสมาชิก ๓,๐๐๐ คน ระยะเวลา ๑ ปี มีสมาชิก ๕,๐๐๐ คน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของพรรคการเมือง</p>	<p>๑. สมาชิก ๕,๐๐๐ คน ควรมีตัวแทนจากทุกจังหวัด และเป็นตัวแทน/สมาชิก ที่มาจากฐานหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ จังหวัด</p> <p>๒. การเป็นสมาชิกภาคละ ๕๐๐ คน มากเกินไป ควรกำหนดช่วงเป็น ๓๐๐ - ๕๐๐ คน เพื่อเปิดโอกาสให้พรรคขนาดเล็ก</p> <p>๓. ควรกำหนดช่วงสมาชิกเป็นช่วงเวลา ๖ เดือน มีสมาชิก ๓,๐๐๐ คน ระยะเวลา ๑ ปี มีสมาชิก ๕,๐๐๐ คน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของพรรคการเมือง</p>	<p>หลักการเดิมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบัน ทั้งจำนวน ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กกต. กำหนด ซึ่งพรรคการเมืองที่ผ่านมาก็สามารถปฏิบัติได้ โดยเฉพาะเป็นพรรคการเมืองสมัครพรรคที่จะต้องมีการหาสมาชิกเพิ่มเพื่อเป็นฐานในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>กรณีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ตามร่างนี้ มีกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลที่ผ่อนปรนบางหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ให้สามารถดำเนินการจัดตั้งพรรคเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้</p>

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
	<p>๔. ควรตัดประเด็นเรื่องสมาชิกพรรคการเมืองออกไป (จำนวน ๕,๐๐๐ คน) เพราะเขียนไปก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริง</p> <p>๕. จำนวนสมาชิกในการจัดตั้งพรรคจำนวน ๕,๐๐๐ คน อาจจะมากเกินไป ควรเปิดกว้างมากกว่านี้ ให้ ๕๐๐ คน ก็สามารถจัดตั้งพรรคได้เพื่อป้องกันการลิดลศเปค</p> <p>๖. ไม่ควรกำหนดสมาชิกเป็นสัดส่วนรายภาค และรายสาขา</p> <p>๗. การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ควรเป็นขั้นตอนที่ไม่รีบเร่ง (ไม่ควรเร่งรีบ ให้ ๕,๐๐๐ คน ใน ๑ ปี) เริ่มจากประกาศนโยบายพรรค ทหาสมาชิก (๕,๐๐๐ คน อาจมากเกินไปในช่วงแรก) จากนั้นให้มีการจัดตั้งสาขาพรรค และมีการประชุมพรรค ทั้งนี้ พรรคการเมืองต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน เพื่อให้คนที่พร้อมร่วมมือมีส่วนร่วมทางการเมือง เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคนั้นจริง ๆ</p>	
	<p>๑. สมาชิกพรรคการเมืองไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ คน</p> <p>๒. สมาชิกพรรคการเมืองทุกภาคไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ คน หรือสมาชิกพรรคการเมืองภูมิภาคละ ๕,๐๐๐ คน</p>	<p>หลักการเดิมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบัน ทั้งจำนวน ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กกต. กำหนด ซึ่งพรรคการเมืองที่ผ่านมา</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>๓. การจัดตั้งพรรคได้ง่าย ภายในปีแรกต้องมีทุกภาค และภายใน ๕ ปี ต้องมีให้ครบทุกจังหวัด</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ก็สามารถปฏิบัติได้ โดยเมื่อเป็นพรรคการเมืองสมควรที่จะต้องมีการหาสมาชิกเพิ่มเพื่อเป็นฐานในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p>
	<p>การกำหนดให้ทุกสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน เป็นจำนวนที่สูงเกินไปและเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งในพื้นที่ที่พรรคการเมืองนั้นไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งพรรคการเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภาคจำนวนมากท้ายที่สุดการกำหนดเช่นนี้จะเป็นการบีบให้เหลือเพียงภาคละหนึ่งสาขาเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีสาขาพรรคจำนวนมาก</p>	<p>หลักการตามกฎหมายปัจจุบัน</p>
	<p>มาตรา ๓๒ (๒) ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด ที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิก</p>	<p>แก้ไขตามความเห็นที่เสนอ</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ที่มีภูมิถิ่นกำเนิดอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขานั้นไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน</p> <p>กรณีดังกล่าวนี้ กำหนดไว้เฉพาะเกณฑ์ขั้นต่ำให้สาขาพรรคต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขานั้นไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คนเท่านั้น ไม่ได้กำหนดห้ามหรือบังคับอย่างชัดเจนว่าสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวจะสามารถมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขานั้นได้ด้วยหรือไม่</p> <p>หากสาขาพรรคดังกล่าวมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขามากกว่าจำนวนคนในพื้นที่อาจทำให้เกิดการครอบงำแทรกแซง ก้าวก้าว การดำเนินภารกิจกรมทางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองนั้นได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเป็นตัวแทนของสาขาพรรคการเมืองเพื่อเป็นกรรมการสรรหาผู้สมัครรับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๓๕</p>	<p>การมีระบบตัวแทนสมาชิกในจังหวัดที่มาจาก การแต่งตั้งจะทำให้พรรคการเมืองที่ไม่สนับสนุนความเป็น</p>	<p>การกำหนดให้จังหวัดสามารถมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อให้พรรคการเมือง</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>ประชาชนได้ยื่นข้อเรียกร้องในพรรคการเมืองให้นำระบบมาใช้เป็นหลักแทนที่จะมีการจัดตั้งสาขาโดยจะคงสาขาพรรคไว้เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ผ่อนปรนกว่า และตัวแทนของจังหวัดจะมาจากกาแต่งตั้งทำให้อยู่ในการควบคุมของคณะกรรมการบริหารในส่วนกลางได้ง่ายกว่า</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>สามารถมีคุณดูแลการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในพื้นที่จังหวัดนั้น หากไม่มีสาขาที่รับผิดชอบพื้นที่นั้น อยู่เพื่อเป็นการผ่อนปรนและทำให้การบริหารกิจการของพรรคการเมืองทำได้สะดวกขึ้น</p>
<p>มาตรา ๓๙</p>	<p>องค์ประชุมของสมาชิกพรรคที่กำหนดไว้ ๒๐๐ คน เยอะเกินไป</p>	<p>เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกของพรรคการเมือง ในการบริหารพรรคการเมือง ให้ได้มากที่สุด</p>
<p>มาตรา ๔๓</p>	<p>๑. กกต. ควรให้องค์กรอื่นรวมถึงภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพรรคการเมือง</p> <p>๑. สมาชิกควรมีสัทธิตรวจสอบพรรคการเมืองว่าดำเนินงานตามนโยบายที่ร่วมกันกำหนดแต่เดิมหรือไม่ ภาคประชาชนและประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย</p> <p>๒. กกต. ควรติดตาม กำกับการดำเนินงานของพรรคการเมืองตลอดระยะเวลา ไม่ให้มีการเคลื่อนไหวเฉพาะช่วงของการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย</p>	<p>การเปิดเผยรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาตามที่บัญญัติในร่างมาตรา นี้ คณะกรรมการได้บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย ซึ่งเป็นหลักการที่ครอบคลุมมากกว่า ความเห็นที่มีผู้เสนอแนะ</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>1. ให้องค์การภาคประชาชน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกิจกรรมการดำเนินการของพรรคการเมือง</p> <p>2. ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานของพรรคในแต่ละปีให้สมาชิกพรรคทราบผ่านการประชุมสมาชิกพรรค</p>	<p>๑. ให้องค์กรภาคประชาชน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกิจกรรมการดำเนินการของพรรคการเมือง</p> <p>๒. ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานของพรรคในแต่ละปีให้สมาชิกพรรคทราบผ่านการประชุมสมาชิกพรรค</p>	
<p>หมวด ๓</p> <p>การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p>	<p>๑. คนในพื้นที่ควรมีโอกาสเลือก ส.ส.</p>	<p>การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกฎหมายได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีภูมิลำเนาได้อยู่แล้ว</p>
<p>มาตรา ๔๗</p>	<p>๒. ตรวจสอบพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคว่ามีพรรคการเมืองใดยังมีคดีในศาลแพ่งหรือศาลอาญา ก็ไม่ให้พรรคดังกล่าวส่งผู้สมัคร ส.ส. หรือ ส.ท. หรือไม่อนุญาตให้สมาชิกพรรคนั้นทุกคนมีตำแหน่งทางการเมืองต่อไป จนกว่าจะเสร็จสิ้นคดี หรือมีคำสั่งปกครองให้พรรคการเมืองนั้นหยุดกิจกรรมชั่วคราวจนกว่าจะพ้นคดี</p>	<p>พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>๓. คำว่า “ส่งผู้สมัคร” ไม่มีความชัดเจน เนื่องจากไม่มีการกำหนดจำนวนผู้สมัครให้ชัดเจนว่าต้องส่งจำนวนมากน้อยเพียงใด</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>เป็นเรื่องของแต่ละพรรคการเมือง ว่าจะ กำหนดไว้ต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p>
<p>มาตรา ๔๘</p>	<p>๑. การคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ กำหนดให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย เป็นเรื่องที่ทำได้อย่างในทางปฏิบัติ อีกทั้งตามร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติ ยังได้กำหนดให้การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรมต่อบุคคลในเรื่องอื่น ๆ นอกจากความแตกต่างชายและหญิง จะกระทำไม่ได้ เช่น ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายภาพ หรือสุขภาพ สถานะบุคคล เป็นต้น (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗) หากต้องการให้นิ่งถึงเรื่อง ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงก็ควรคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องอื่น ๆ ตามที่กล่าวไปด้วย หรือมีฉะนั้น</p>	<p>ร่างมาตรานี้ไม่ได้กำหนดสัดส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักการในเรื่องให้พรรคการเมืองคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงโดยพรรคการเมืองจะคัดเลือกสมาชิกเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุที่เป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ได้</p>

ข้อสังเกต	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>ก็ควรตัดเรื่องค่านึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงออกเสียน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า</p> <p>๒. เขตเลือกตั้งบางเขตซึ่งเดิมที่ไม่มีผู้สมัครหญิงอาจเป็นเพราะไม่สนใจในเรื่องการเป็นตัวแทนจึงไม่ลงสมัคร แต่กฎหมายกำหนดว่าโดยค่านึงถึงสัดส่วนของชายและหญิง จึงจำเป็นที่เขตเลือกตั้งนั้นต้องมีผู้สมัครหญิงทั้งที่ไม่ได้สมัครใจ</p> <p>๓. การให้ค่านึงถึงสัดส่วนของชายและหญิงในขณะที่บางพื้นที่หญิงหรือชายไม่มีความพร้อมเหมาะสมเพียงพอ อาจเป็นการตัดโอกาสเพศอื่นที่มีความพร้อมและเหมาะสมกว่า</p> <p>๔. ให้พรรคการเมืองเลือกใช้สิทธิธรรมภิบาลและประชาธิปไตยภายในพรรคเพื่อคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งและในส่วนภูมิภาคด้วยความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
มาตรา ๔๙	<p>๑. เลือกผู้แทน ส.ส. จากสาขาพรรคให้เป็นที่ดีที่สุดและไม่เปิดช่องให้กรรมการบริหารพรรคเสนอชื่อเพิ่มเติม</p>	<p>การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ร่างมาตรา ๔๙ ได้บัญญัติหลักการรองรับไว้แล้ว</p> <p>โดยหลักการการเมืองจะมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากกว่าหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
		<p>ซึ่งอาจทำให้ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมีอำนาจมากกว่าสาขาพรรคการเมืองในการเลือกกันเองเป็นกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้</p>
	<p>๒. กำหนดกลไกการสมัครผู้สมัครต้องยึดโยงกับประชาชน โดยผ่านการประชุมสมาชิกพรรค</p>	<p>ลักษณะทำนองเดียวกัน โดยอยู่ในรูปของคณะกรรมการสรรหาฯ โดยมีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนในพรรคการเมือง ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกพรรค</p>
	<p>๓. การเลือกตั้งตัวแทนพรรคเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี ต้องทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค</p>	<p>ให้เป็นเรื่องของแต่ละพรรคการเมือง โดยเพียงกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรค</p>
<p>มาตรา ๕๔</p>	<p>กต. เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีที่เข้าไปสู่พรรคการเมือง</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอในการสอบบัญชีควรรให้ผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาตให้ตรวจบัญชีจากสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้ตรวจบัญชีจะมีความเหมาะสมมากกว่า</p>
<p>มาตรา ๕๖</p>	<p>พรรคการเมืองต้องเสียภาษีเช่นเดียวกับนิติบุคคลทุกประการเพื่อมิให้เกิดช่องทางเลี่ยงภาษีและนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ก่อนให้เกิดการโกงการเลือกตั้ง</p>	<p>รายได้และทรัพย์สินของพรรคการเมืองส่วนใหญ่จะเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้งซึ่งไม่อาจตรวจสอบที่มาของรายได้และทรัพย์สินได้ จึงมีการบัญญัติให้รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร</p>

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๖๓	ระบบการเสียภาษีอากรในการอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง สามารถเลือกได้มากกว่า ๑ พรรค และมากกว่า ๑๐๐ บาท	เป็นเงินของรัฐ แต่กำหนดให้เจ้าของเงินที่เสียเป็นภาษีบริจาคให้แก่พรรคใดพรรคหนึ่งเท่านั้น
มาตรา ๗๖	ควรยกเลิกถ้อยคำว่า “แต่การนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้”	มิได้ห้าม กกต. เดินทางไปต่างประเทศ แต่จะใช้เงินจากกองทุนมิได้ เพราะเงินกองทุนสมควรจะไปตามวัตถุประสงค์ หากต้องใช้จ่ายเงินให้ตั้งเป็นงบประมาณเพื่อเบิกจ่ายตามปกติ
มาตรา ๗๗	พรรคการเมืองควรได้รับการสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินกิจการทางการเมืองที่แท้จริง ตามค่าใช้จ่ายที่แท้จริง สามารถเบิกจากรัฐได้ แต่ต้องกำหนดว่า ไม่ควรเกินที่กฎหมายกำหนดเท่ากันทุกพรรค ถ้าพรรคใดแจ้งรายการเท็จ ให้ถูกลงโทษจำคุก ๑๐ ปีขึ้นไป และต้องชดเชยค่าเสียหาย ดอกเบี้ยและค่าปรับคืนต่อรัฐทั้งหมด	หลักการทำนองเดียวกัน แต่กำหนดเงินที่ได้รับจากกองทุน พรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมของพรรคการเมืองที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๒๓
มาตรา ๗๘	๑. ควรมีหน่วยงานกลาง นอกจาก กกต. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้เงินบริหารพรรค เพราะเงินบริจาคและเงินบำรุงนั้นเป็นของประชาชน	กิจกรรมทางการเมืองตามร่างมาตรา ๗๘ เป็นเรื่อง การให้ความรู้กับประชาชน และเป็นการประชาสัมพันธ์ พรรคการเมือง ดังนั้น มิได้กำหนดเรื่องการเปิดเผยการทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองต่อสาธารณชนไว้ พรรคการเมืองก็ต้องประกาศเพื่อ

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>๒. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการบริหารจัดการเงินของประชาชนให้เข้าใจว่านำเงินไปใช้อะไร และสัดส่วนเท่าไรบ้าง</p> <p>๓. มีระบบการรายงานผลการใช้จ่ายเงินที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนจากเงินบริจาคจากภาคีรายได้ส่วนบุคคล ภาต. ๙๑</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ประชาสัมพันธ์กิจกรรมดังกล่าวต่อสาธารณะ สิ่งที่สำคัญคือจะทำอย่างไรให้คณะกรรมการเลือกตั้งได้ทราบว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนอย่างไร</p>
<p>มาตรา ๘๓</p>	<p>เสนอให้สามารถนำเงินจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองมาใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ และสามารถนำเงินจากกองทุนอื่น ๆ มาใช้ประโยชน์ด้วย</p>	<p>ได้มีการกำหนดให้นำเงินของกองทุนที่มีกฎหมายกำหนดให้นำไปใช้จ่ายตามที่กฎหมายอื่นนั้นกำหนดได้ด้วย เช่น กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการกำกับควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p>
<p>มาตรา ๘๕</p>	<p>เหตุสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง ตาม มาตรา ๘๔ (๒) และ (๓)</p> <p>เหตุอันทำให้พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพเนื่องจากมีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึง ๑ สาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ๑ ปี ตามมาตรา ๘๔ (๓) ประกอบ มาตรา ๓๒ (๒) นั้นจะเห็นได้ว่า การที่พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพเพราะเหตุดังกล่าว พรรคการเมืองจะต้องเหลือ</p>	<p>ควรผ่อนปรนระยะเวลาให้อย่างน้อยแก่สิบวัน เพื่อให้พรรคการเมืองมีเวลาในการหาสมาชิกพรรคการเมืองและดำเนินการจัดตั้งต่อ นายทะเบียน</p>

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
	<p>สาขาไม่ถึงภาคละ ๑ สาขา เป็นระยะเวลาติดต่อกันถึง ๑ ปี ดังนั้น หากพรรคการเมืองใดประสบปัญหาดังกล่าว ยังมีช่วงเวลาผ่อนปรนให้พรรคการเมืองนั้นสามารถดำเนินการตั้งสาขาพรรคการเมืองแทนให้ครบจำนวนภาคละ ๑ สาขาได้ แต่ในทางกลับกัน เหตุอันทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากภายหลังจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงจำนวน ๕,๐๐๐ คน ภายใน ๑ ปี หรือไม่ถึงจำนวน ๑๐,๐๐๐ คน ภายใน ๔ ปี ตามมาตรา ๘๔ (๒) ประกอบมาตรา ๓๒ (๑) จะเห็นได้ว่า เหตุอันทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด พรรคการเมืองนั้นจะสิ้นสภาพไปทันทีไม่เปิดโอกาสให้ผ่อนปรนให้พรรคการเมืองได้มีโอกาสเชิญบุคคลอื่นเพื่อสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจทำให้เกิดช่องว่างใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองจำงให้บุคคลลาออกจากสมาชิกพรรคเพื่อให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพทันที</p>	

<p>ข้อสังเกต</p>	<p>ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๘๖</p>	<p>๑. พรรคการเมืองใดส่งตัวแทนสมาชิกลงรับเลือกตั้งครั้งที่ ๑ ถ้าไม่สามารถได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแม้แต่คนเดียว ให้ยุบพรรคการเมืองนั้นทันที</p> <p>๒. ถ้าพรรคใดส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ ๒ ยังได้รับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึง ๗ คน ขึ้นไป ก็ให้ยุบพรรคโดยทันที</p> <p>๓. ถ้าพรรคใดส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ ๓ ยังได้รับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่า ๑๐ คน ให้ทำการยุบพรรคโดยทันที</p>	<p>หลักการของการจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก่ การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามนโยบายของพรรคการเมือง และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้วไม่ได้รับเลือก มีได้เป็นเหตุผลในการที่จะยุบพรรคการเมืองนั้น เนื่องจากขึ้นอยู่กับความนิยมของประชาชนในนโยบายของพรรคการเมืองนั้น</p>
	<p>การทุจริตการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือผู้มีตำแหน่งในพรรคการเมืองควรลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งผู้ให้และผู้รับให้รุนแรงทั้งจำคุกและตัดสิทธิในทางการเมือง แต่ไม่ควรยุบพรรคการเมืองเพราะเหตุดังกล่าวนี้ และไม่ควรรลงโทษบุคคลอื่นที่ไม่ได้รวมกระทำความผิดไม่ว่าในทางปกครองหรือทางอาญา</p>	<p>ได้กำหนดแบ่งแยกความรับผิดชอบระหว่างพรรคการเมืองกับตัวบุคคลในพรรคการเมืองไว้แล้ว</p>

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๘๗	การวินิจฉัยยุบหรือไม่ยุบพรรคไม่ว่าด้วยกรณีใด ๆ ไม่ควรให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่เพียงผู้เดียวในการใช้ดุลพินิจเหล่านั้น แต่ควรเป็นดุลพินิจร่วมกันของ กกต. ตามมติเสียงส่วนใหญ่ พรรคการเมืองต้องตั้งได้ง่ายและต้องยุบยาก	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองอยู่แล้ว
มาตรา ๘๙	หากพรรคการเมืองถูกยุบ เงินของพรรคควรจะต้องตกเป็นของแผ่นดิน เพราะส่วนใหญ่เป็นเงินบริจาคของประชาชน เพื่อป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น	มาตรานี้กำหนดให้โอนทรัพย์สินของพรรคการเมืองที่เหลืออยู่หลังจากการชำระบัญชีให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ	๑. มีบทลงโทษที่รุนแรงเกินไป ทำให้พรรคการเมืองดำรงอยู่ได้ยาก และเป็นการตัดโอกาสของคนมีอุดมการณ์ทางการเมือง ๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นโทษทางการเมืองไม่ควรมีโทษทางอาญา ๓. ขอให้มีการบังคับใช้กฎหมายแบบอะลุ่มอล่วยมากกว่าการเคร่งครัด	บทกำหนดโทษสำหรับพรรคการเมืองหรือบุคคลในพรรคการเมืองที่กระทำการผิดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด ถ้าพรรคการเมืองและบุคคลในพรรคการเมืองไม่ฝ่าฝืนหรือปฏิบัติตาม ก็ไม่ต้องรับผิดชอบ

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๙๕	<p>๑. เรื่องการยุบพรรค ไม่เห็นด้วยกับกรณีศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาพิพากษา</p> <p>๒. ไม่เห็นด้วยกับการยุบพรรค แต่ควรลงโทษเป็นรายบุคคล และหากกรรมการบริหารพรรครู้เห็นด้วยก็ให้ลงโทษ แต่ไม่ควรถึงขั้นยุบพรรค</p>	<p>เนื่องจากพรรคการเมืองเกิดจากหลักการตาม มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ เรื่อง เสรีภาพของบุคคลในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง เช่นนั้นการยุบพรรคการเมืองจึงเป็นเรื่องการดำเนินการที่จะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงสมควรให้ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่เหมาะสมต่อไปของบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นผู้พิจารณา</p>
มาตรา ๑๑๒	<p>๑. อัตรารโหที่กำหนดไว้ โดยระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละห้าหมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการฯ ให้ถูกต้อง เป็นอัตรารโหที่ต่ำ ซึ่งไม่อาจทำให้พรรคการเมืองเกรงกลัวการถูกลงโทษ</p> <p>๒. ยังไม่มีความชัดเจนถึงผู้ที่จะต้องรับโทษ หากมีการฝ่าฝืนต่อบทมาตราดังกล่าว</p>	<p>เห็นว่าอัตรารโหที่กำหนดมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบการกระทำความผิด และผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว</p>
มาตรา ๑๒๔	<p>พรรคการเมืองควรเลือกคนดีเข้ามาสมัคร และถ้ามีผู้กระทำผิดหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค ต้องรับผิดชอบโดยมีบทลงโทษ</p>	<p>กระบวนการที่กำหนดไว้ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานที่พรรคการเมืองจะดำเนินการเลือกคนที่มีความเหมาะสม</p>

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๓๐	<p>ควรกำหนดเพิ่มเติมในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดร้ายแรง เช่น กระทำการทุจริตการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียงมีให้ปรับระยะเวลาที่จำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ กล่าวคือให้อายุความสะดุดหยุดลงในระหว่างที่จำเลยหลบหนี</p>	<p>เนื่องจากศาลพิจารณาคดีพิพากษาคดีถึงที่สุดได้แล้วจึงไม่จำเป็นต้องมีเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงในระหว่างหลบหนี</p>
มาตรา ๑๓๑	<p>การกำหนดให้พรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ เลิก หรือถูกยุบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้มีผลใช้บังคับ สิ้นสภาพตามไปด้วยนั้น จะส่งผลให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับย้อนหลังหรือไม่</p>	<p>กรณีไม่ได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ เลิกหรือถูกยุบก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีผลใช้บังคับ กลับมามีสภาพเป็นพรรคการเมือง จึงไม่ทำให้ร่างมாதรานี้มีผลบังคับย้อนหลัง</p>
มาตรา ๑๓๒	<p>- ไม่ควรสร้างความไม่เป็นธรรมระหว่างพรรคการเมืองเดิมกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งการกำหนดเงินขั้นต่ำของทุนประเดิม ผู้ริเริ่มก่อตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่เพราะพิจารณาแล้วยากกว่าพรรคการเมือง</p>	<p>ได้มีการปรับปรุงให้เกิดความยืดหยุ่น สำหรับพรรคการเมืองเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ในระยะแรกกามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว</p>

ข้อสังเกต	ความเห็นของภาคประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
	<p>ที่จัดระเบียบไว้แล้วอาจก็ตกกัน ไม่สนับสนุนพรรคทางเลือกที่จัดตั้งใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรวบรวมเงินจากการบริจาคและการจัดกิจกรรมหลังจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสร็จเป็นรูปธรรมแล้ว ทำให้ได้ง่ายกว่าการจัดให้มีทุนประเดิมจำนวนหนึ่งล้านบาท เมื่อริเริ่มจัดตั้งพรรค - ไม่ควรให้พรรคการเมืองเดิมใช้ทุนที่ได้มาจากการบริจาคเดิมมาเป็นทุนประเดิมพรรค เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับพรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ 	

หมายเหตุ : สำหรับความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ในรายละเอียดได้โปรดศึกษาเพิ่มเติม จากตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. (เอกสารแนบท้ายภาคผนวก ๘๓ - ๑๗๒)

การวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ.....

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง โครงสร้างและการบริหารของพรรคการเมือง การดำเนินการของพรรคการเมือง การสิ้นสุดและการควมรวมพรรคการเมือง และกำหนดหน้าที่ให้รัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมพรรคการเมือง รวมทั้งกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมืองไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

เพื่อให้มีการพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีการบริหารจัดการที่มีการเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และมีมาตรการเพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นอิสระปราศจากการถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลอื่น

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

มาตรา ๑๓๐ ประกอบกับมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

กรณียอมถือได้ว่าเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และประเทศจะไม่เกิดโอกาสการดำเนินการเกี่ยวกับพรรคการเมือง รวมทั้งขอบเขตและวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของพรรคการเมือง

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง ไม่มีทางเลือกอื่น

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งพรรคการเมือง โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมือง และเอกสารและหลักฐาน กระบวนการที่ต้องดำเนินการจัดให้มีข้อบังคับพรรคการเมือง รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง

(๒) กำหนดโครงสร้าง การบริหาร และการดำเนินการของพรรคการเมือง โดยกำหนดให้พรรคการเมืองมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้บริหารและให้มีสาขาพรรคการเมือง

และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ที่มาของรายได้และการใช้จ่าย การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง กำหนดวิธีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งกำหนดกิจกรรมที่พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการและกิจกรรมที่ห้ามดำเนินการ

(๓) กำหนดการสิ้นสุดและการควบรวบพรรคการเมือง โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการสิ้นสุดของพรรคการเมืองโดยเพราะเหตุสิ้นสภาพตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง หรือเป็นการควบรวบพรรคการเมือง

(๔) กำหนดให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมพรรคการเมือง โดยกำหนดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองสำหรับใช้ประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง การพัฒนาพรรคการเมือง การส่งเสริมความรู้ในทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชน รวมทั้งให้มีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมือง โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

(๕) กำหนดมาตรการในการกำกับดูแลพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง โดยกำหนดมาตรการให้มีการรายงานการดำเนินการของพรรคการเมือง รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ข้อมูลของพรรคการเมืองต่อสาธารณะ นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีมาตรการทางอาญาเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งกำหนดหน้าที่และข้อห้ามสำหรับพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพรรคการเมืองโดยมุ่งหมายให้เป็นสถาบันทางการเมือง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้การดำเนินการของพรรคการเมืองในด้านต่าง ๆ มีการเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งจากสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนอันจะเป็นการป้องกันการครอบงำหรือชี้นำ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ในการที่จะได้บุคคลที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่เหมาะสมในการเข้าสู่ตำแหน่งในการบริหารราชการแผ่นดิน

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

การบริหารพรรคการเมืองเป็นไปโดยโปร่งใส เปิดเผยและตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินการของพรรคการเมือง

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด ไม่มี

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องในทางการเมืองและการบริหารราชการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชน หรือไม่ อย่างไร

ไม่ควร เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องในทางการเมืองและการบริหารราชการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ไม่ควร เนื่องจากภารกิจนี้เป็นภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งต้องการความเชี่ยวชาญและต้องมีความเป็นอิสระไม่ถูกครอบงำและชี้นำโดยองค์กรอื่นใด

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

ไม่ เนื่องจากเป็นภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะและไม่ควรถูกครอบงำและชี้นำโดยองค์กรอื่นใด

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง การเลือกตั้ง

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง.....

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารในการดำเนินการดังกล่าวได้ เนื่องจากมาตรา ๑๓๐ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมาย

มาตรา ๑๓๐ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจากประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันอาจเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ของประเทศ

ทยอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดระยะเวลาสำหรับการเลือกตั้งครั้งแรกไว้

มีการทอดระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด.....

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๓.๕ ถ้าจำเป็นต้องมีกฎหมาย เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น เนื่องจากมาตรา ๑๓๐ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้ตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

ควบคุม (ข้ามไปข้อ ๓.๗) กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ส่งเสริม

ระบบผสม (ทั้งควบคุมและส่งเสริม)

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

รัฐธรรมนูญบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและให้มีมาตรการที่ให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ รวมทั้งต้องมีมาตรการในการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบการจดทะเบียน

เนื่องจากข้อมูลของพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการตรวจสอบความเป็นพรรคการเมืองตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย

๓.๗.๒ ค่าธรรมเนียมมีความจำเป็นอย่างไร มีความคุ้มค่าต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

ไม่มีค่าธรรมเนียม

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติอนุญาตหรือไม่ อย่างไร

มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจโดยกำหนดให้นายทะเบียนต้องตรวจสอบข้อมูลของพรรคการเมืองที่จะขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่

ไม่มี

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่
อย่างไร

มี โดยกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านมติคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือมีมติให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพพรรคการเมืองต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่
ไม่มี

มีความจำเป็นอย่างไร

ไม่มี

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่

หากมีความซ้ำซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ
นายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร
มีการกำหนดกรอบในการปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนด

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง
โครงสร้างและการบริหารของพรรคการเมือง และการดำเนินการของพรรคการเมืองโดยมีความมุ่งหมาย
เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ โดยพรรคการเมืองถือเป็นต้นทางของการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการในทางอาญาเพื่อมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายอันจะมีผลกระทบต่อการใช้อำนาจรัฐ

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดข้อห้ามและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่ของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายเพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองซึ่งเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยถ้าหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่
ไม่มี

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่
ไม่มี

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

พรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมือง และประชาชน

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรค

การเมือง พรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมือง และประชาชน

ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย.

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- เชิงบวก

เป็นการสร้างความมีส่วนร่วมของประชาชนและทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง อันจะทำให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

พรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมือง และประชาชน

- เชิงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด
สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิในการเลือกตั้ง
การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร
เท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้มีการกระทำความผิดที่จะมีผลกระทบต่อเลือกตั้ง

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นเพียงใด และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่
ประชาชนมากน้อยเพียงใด
เมื่อพรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญ
ย่อมส่งผลต่อความมั่นคงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

พรรคการเมืองมีหน้าที่ในการร่วมกับประชาชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา
ประเทศและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรม
ทางการเมือง การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระ

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อย
เพียงใด

-
ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อย เพียงใด

-
และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาได้มากน้อยเพียงใด

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

-
สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและ
สังคมจะได้รับ ได้แก่

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

มี เนื่องจากพรรคการเมืองที่จัดตั้งแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมืองฉบับเดิม ซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ เป็นภาระหน้าที่เดิมของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่มีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเรื่องนี้อยู่แล้ว

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ ในระยะห้าปี โดยแยกเป็นงบดำเนินงานและงบลงทุน

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณ หรือไม่ อย่างไร ไม่เป็นการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

กำหนดให้มีการประกาศหรือเผยแพร่หลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้มีในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

กำหนดให้มีการประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี เนื่องจากเป็นภารกิจเฉพาะ

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในเรื่องใดบ้าง แต่ละขั้นตอนใช้เวลาในการดำเนินการเท่าใด

ให้มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขั้นตอนการดำเนินงานตามที่มีการกำหนดไว้

ในประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งใดของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียน

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมอย่างไร

ไม่มี

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อย่างไร

ไม่มี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบ

สาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้นหรือไม่

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

มาตรา	กำหนดเวลา
มาตรา ๑๑ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง	-
มาตรา ๑๘ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการยื่นคำขอแจ้งจัดตั้งพรรคการเมือง	-
มาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกของพรรคการเมือง	-
มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่พรรคการเมืองจะต้องจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง	-
มาตรา ๓๓ วรรคสอง ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง	-
มาตรา ๓๕ วรรคสอง ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด	-
มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายการของรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี	-
มาตรา ๔๓ วรรคสาม ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการส่งรายการของรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี	-
มาตรา ๔๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง	-
มาตรา ๕๒ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวิธีการจัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคการเมืองหรือในเขตจังหวัดที่ตนเป็นตัวแทน	-
มาตรา ๕๓ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชีของพรรคการเมืองและระยะเวลาในการจัดทำบัญชีดังกล่าว	-
มาตรา ๕๔ วรรคสาม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายการประเภทอื่นที่จะต้องแสดงในงบแสดงฐานะทางการเงิน	-

มาตรา	กำหนดเวลา
มาตรา ๕๗ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแบบของใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานเป็นหนังสือของการได้มาซึ่งรายได้	-
มาตรา ๕๗ วรรคสาม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจำหน่ายสินค้าหรือบริการและการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมือง	-
มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการที่พรรคการเมืองจะประกาศรายชื่อผู้บริจาค	-
มาตรา ๕๙ วรรคสอง ให้คณะกรรมการกำหนดวิธีการในการประเมินมูลค่าของสิ่งของที่ได้รับบริจาค	-
มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแบบของใบเสร็จรับเงินและหลักฐานเป็นหนังสือที่จะให้แก่ผู้บริจาค	-
มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวิธีการแจ้งการรับบริจาคในช่วงมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง	-
มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ให้อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการนำเงินภาษีที่บุคคลได้เสียภาษีไปอุดหนุนพรรคการเมือง	-
มาตรา ๖๓ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาในการโอนเงินให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	-
มาตรา ๖๔ วรรคสอง ให้อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดวิธีการขอหักค่าลดหย่อนแก่ผู้บริจาคให้พรรคการเมือง	-
มาตรา ๗๔ วรรคสาม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง เบี้ยประชุมและการประชุมของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	-
มาตรา ๗๖ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	-
มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๔) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมือง	-
มาตรา ๗๗ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมือง	-

มาตรา	กำหนดเวลา
มาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรร	-
มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมือง	-
มาตรา ๘๑ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่พรรคการเมืองจะต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของพรรคการเมือง	-
มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งกรณีที่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเงินหรือทรัพย์สินจากพรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใด	-
มาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน รวมทั้งความเห็นในกรณีที่มีเหตุที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง	-

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น

ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นแนบท้าย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ดำเนินการตามแนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เมษายน ๒๕๖๐

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๖ (นายนาถยา)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๖๒

การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระบบการเมืองการปกครอง
การเลือกตั้ง พรรคการเมือง
และองค์การจัดการเลือกตั้ง ของกลุ่มประเทศอาเซียน*

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาลักษณะและความแตกต่างในระบบการเมืองการปกครอง รวมทั้งระบบเลือกตั้ง พรรคการเมือง ของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ มีพื้นฐานทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน แต่หากยังสามารถรวมตัวกันเพื่อก่อตั้งสมาคมแห่งภูมิภาคหรืออาเซียนได้ และยังสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่นักวิชาการจำนวนมากกล่าวไว้ว่าอาเซียนนั้นก่อสร้างตัวด้วยความเป็นหนึ่งเดียวบนความแตกต่าง หรือ “unity in diversity” ดังนั้นในการศึกษาระบบการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน ผู้วิจัยได้แยกศึกษาประเทศต่าง ๆ ตามพื้นฐานทางระบบการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ โดยในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประเทศในการศึกษาการเมืองการปกครองของทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยยึดหลักระบบการเมืองการปกครอง (political system) คือ ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตย และคอมมิวนิสต์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า แม้ระบบการเมืองจะมีความแตกต่างกัน ประเทศสมาชิกอาเซียนก็ยังสามารถร่วมมือกันในการขยายความร่วมมือสู่ด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม จนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาดังปรากฏตามข้อมูลที่แสดงไปแล้วนั้น คณะผู้วิจัยพบว่า ระบบการเมืองการปกครองที่แตกต่างกันในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศนั้น ส่งผลต่อโครงสร้าง และรูปแบบของพรรคการเมือง ระบบพรรคการเมือง ระบบการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน (การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) และบทบาทขององค์การจัดการเลือกตั้งในแต่ละประเทศที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคสำคัญของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศในการรวมกลุ่มกันในระดับภูมิภาค ประเทศสมาชิกยังคงรวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่น และการรวมตัวดังกล่าวยังเพิ่มอำนาจต่อรองทั้งทางด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจให้กับภูมิภาคได้อย่างมีศักยภาพในระดับหนึ่ง

จากการศึกษารูปแบบการเมืองการปกครอง ระบบพรรคการเมือง ระบบการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาคประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน รวมทั้งบทบาทขององค์การจัดการเลือกตั้งในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น คณะผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองของประเทศไทย ดังนี้

* ที่มา : เรียบเรียงและสรุปจากงานวิจัยการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระบบการเมืองการปกครอง การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และองค์การจัดการเลือกตั้ง ของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยพรรณชญา ศิริวรรณบุษย์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล งานวิจัยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘ (หน้า ๑๔๙ - ๑๗๓)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองไทย ให้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

พรรคการเมืองเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการเมือง และเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นองค์กรที่ผลิตนักการเมืองเข้าสู่ระบบงานบริหารและระบบงานนิติบัญญัติของประเทศ พรรคการเมืองที่อ่อนแอย่อมไม่สามารถผลิตนักการเมืองที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบการเมืองได้ต่อไป

พรรคการเมืองมิได้เป็นองค์กรเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นการจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ดังนั้นหากต้องการให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองให้มีกรอบบังคับพรรคการเมืองให้มีคุณภาพเพื่อวางรากฐานให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยขึ้นภายในพรรค และสนับสนุนให้สมาชิกพรรคมีความรักในพรรคการเมืองที่ตนเองสังกัด (party affiliation) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของพรรคจากสมาชิกพรรคเหล่านั้นจะช่วยสนับสนุนให้พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคต ดังนั้นในการพัฒนาพรรคการเมืองให้กลายเป็นสถาบันหลักควรต้องเริ่มตั้งแต่สร้างระบบหรือกลไกให้สมาชิกพรรคการเมืองมีอำนาจในการมีส่วนร่วมหรือตัดสินใจในการดำเนินกิจการทางการเมืองในนามของพรรคการเมือง เพื่อให้สมาชิกเหล่านั้นรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคอย่างเท่าเทียมกัน กระบวนการดังกล่าวจะช่วยพัฒนาพรรคให้เข้มแข็งขึ้นสร้างประชาธิปไตยในพรรคมากขึ้น และในที่สุดก็จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาพรรคการเมือง ให้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีดังนี้

๑. จากการศึกษากฎหมายพรรคการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนหลายประเทศ พบว่าการยุบพรรคการเมืองจะกระทำต่อเมื่อปรากฏการกระทำผิดอันร้ายแรงของพรรคการเมืองนั้น เช่น การกระทำผิดอันก่อให้เกิดผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศ เป็นต้น ดังนั้นการยุบพรรคการเมืองจึงถือเป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญ พรรคการเมืองถือเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นจากประชาชนได้อย่างเสรี การยุบพรรคการเมืองโดยข้อหาที่ไม่ร้ายแรงแสดงให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทางการเมืองได้ ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นองค์กรหลักของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงควรยกเลิกสาเหตุของการกระทำที่นำไปสู่กระบวนการยุบพรรคการเมืองบางประการในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะกรณีที่เป็นการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง เช่น กรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๔๒ เป็นต้น ส่วนกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรงให้มีการยุบพรรคการเมืองได้

๒. ควรส่งเสริมให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องสังกัดพรรคการเมืองตั้งแต่การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการสร้างพรรคการเมืองที่เข้มแข็งตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้บังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นต้องสังกัดพรรคการเมือง ดังนั้นในการแข่งขันในระดับท้องถิ่นพรรคการเมืองจึงไม่ได้เข้ามามีบทบาทมากนัก ผู้สมัครอาจมีการตั้งกลุ่มการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ยกเว้นในพื้นที่ที่พรรคการเมืองมีฐานเสียงที่เข้มแข็ง ผู้สมัครอาจลงสมัครในนามพรรคได้ อย่างไรก็ตามในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองหลายกลุ่มที่สนับสนุนพรรคการเมืองเดียวกัน พรรคการเมืองนั้น ๆ ก็จะไม่ต้องการสนับสนุนกลุ่มการเมืองใด

กลุ่มการเมืองหนึ่งอย่างชัดเจนในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เสียฝ่ายสนับสนุนในการเลือกตั้งระดับชาติ อย่างไรก็ตามหากต้องการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งตั้งแต่ระดับรากหญ้า การให้ผู้แทนในระดับท้องถิ่นสังกัดพรรคช่วยสนับสนุนการสร้างพรรคให้เป็นองค์กรหลักต่อไป เช่น ในประเทศอินโดนีเซีย ผู้แทนในระดับท้องถิ่นต้องสังกัดพรรคการเมือง ส่วนในประเทศฟิลิปปินส์ แม้กฎหมายการเลือกตั้งไม่ได้บังคับให้นักการเมืองท้องถิ่นสังกัดพรรค แต่นักการเมืองส่วนใหญ่ในระดับท้องถิ่นเลือกที่จะสังกัดพรรคการเมืองเพื่อขยายฐานเสียงของตนเองในพื้นที่ เป็นต้น การให้นักการเมืองสังกัดพรรคการเมืองตั้งแต่ระดับท้องถิ่นนั้นไม่เพียงแต่ช่วยสนับสนุนการสร้างพรรคการเมืองที่เข้มแข็งจากระดับรากหญ้าเท่านั้น แต่ยังจะช่วยให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นว่าหากเลือกผู้แทนคนใด นโยบายที่ผู้แทนคนนั้นจะนำมาใช้ในท้องถิ่นของตนเองจะเป็นไปตามพรรคการเมืองพรรคใด นอกจากนี้การบังคับให้ผู้แทนสังกัดพรรคในระดับท้องถิ่นยังช่วยให้ผู้แทนเหล่านั้นเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และช่วยสื่อสารระหว่างประชาชนกับพรรคการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาพรรคในระดับรากหญ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าแค่การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

โดยสรุปแล้ว จากการศึกษาเปรียบเทียบระบบการเมืองการปกครอง พรรคการเมือง การเลือกตั้งและองค์กรจัดการเลือกตั้งของกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างทางการเมืองการปกครองในแต่ละประเทศนำมาซึ่งรูปแบบ และลักษณะที่แตกต่างขององค์ประกอบทางการเมืองในแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคสำคัญในการรวมตัวกันเป็นสมาคมแห่งภูมิภาคของประเทศสมาชิกทั้ง ๑๐ ประเทศ อาเซียนได้เจริญเติบโตและพัฒนาจนเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง องค์กรหนึ่งในสังคมโลก และยังมีบทบาทมากมายในความร่วมมือระหว่างประเทศนอกกลุ่ม และระหว่างองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากประเทศเพื่อนบ้านในครั้งนี้ ถือเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางให้ประเทศไทยใช้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาการเมืองของเรา เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

**บทบาทสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย : ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข^{*}
บทคัดย่อ**

โครงการวิจัยบทบาทสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย : ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ๔ ประการ ได้แก่ (๑) ศึกษาบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สนง.กกต.) ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย (๒) ศึกษาปัญหา อุปสรรคของพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย (๓) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทพรรคการเมืองในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ (๔) เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๘ คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) กลุ่มที่ ๒ ฝ่าย กกต. และ สนง.กกต. จำนวน ๕๒ คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ ๓ ฝ่ายพรรคการเมือง จำนวน ๒๔ คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) กลุ่มที่ ๔ สมาชิกพรรคการเมือง จากพรรคการเมืองในกลุ่มที่ ๓ จำนวน ๒,๘๖๖ คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random) กลุ่มที่ ๕ ประชาชนทั่วไปที่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำนวน ๑,๐๐๐ คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random) เครื่องมือในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแนวสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

บทบาท สนง.กกต.ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย พบว่า (๑) สนง.กกต. มีบทบาททั้งในการส่งเสริมและสนับสนุนพรรคการเมืองและบทบาทในการควบคุมตรวจสอบพรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (๒) พรรคการเมืองมีบทบาทช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาประชาธิปไตยแก่ประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (๓) การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยของพรรคการเมืองให้กับประชาชน ส่วนใหญ่พรรคการเมืองเน้นกิจกรรมการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองและการรณรงค์หาคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง (๔) ลักษณะการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม

^{*} ที่มา : เรียบเรียงและสรุปผลจากวารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๕๗ ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ (หน้า ๔๓ -๖๑)

รายนามผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิททย์ พวงงาม อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์จวีร์ธรรม จันพลา อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์รณรงค์ จันโต อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประชาธิปไตยของพรรคการเมืองและการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกพรรคการเมืองกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความเห็นว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

ปัญหา อุปสรรคของพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย พบว่า

(๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่ใช้อยู่มีบทบัญญัติลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กระทำผิดกฎหมายโดยยุบพรรคการเมือง ทั้ง ๆ ที่เป็นการผิดเฉพาะตัว ได้ก่อให้เกิดปัญหาให้การพัฒนาพรรคการเมืองไม่ต่อเนื่องและไปไม่ถึงการเป็นสถาบันทางการเมือง ในทำนองเดียวกัน การสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายดังกล่าว ไม่เอื้ออำนวยให้พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่มีโอกาสได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน ทำให้พรรคการเมืองดังกล่าวมีปัญหาในการพัฒนาพรรคการเมือง

(๒) สนง.กกต. มีบทบาทเด่นชัดในการควบคุมตรวจสอบพรรคการเมือง แต่ยังมีจุดอ่อนในบทบาทส่งเสริมสนับสนุนพรรคการเมือง

(๓) ปัญหาจากระบบประเมินผลการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สนง.กกต. ยังขาดการประเมินความคุ้มค่าระหว่างผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองกับงบประมาณที่ได้รับ

(๔) ปัญหาจากจำนวนบุคลากรของ สนง.กกต. โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคมีจำนวนไม่เพียงพอ และขาดความรู้ความเข้าใจในงานพรรคการเมืองที่ติดต่อ ทำให้การส่งเสริมสนับสนุนพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่

(๕) ปัญหาหรือข้อจำกัดของพรรคการเมืองส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานของพรรคการเมือง ไม่สามารถบริหารพรรคการเมืองและดำเนินการพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน นอกจากนี้พรรคการเมืองส่วนใหญ่ยังขาดอุดมการณ์ทางการเมือง ที่ถูกต้องไม่ตระหนักและให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม จึงทำให้การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นไปในลักษณะการรณรงค์หาเสียงเป็นหลักและดำเนินการเฉพาะช่วงของการเลือกตั้ง

(๖) ปัญหาด้านบริบททางการเมืองที่มีความขัดแย้งกันสูงทำให้แต่ละฝ่ายใช้ช่องทางที่มีอยู่เป็นเครื่องมือในการยุบพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทำให้การดำเนินงานของพรรคการเมืองขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานของ สนง.กกต. กับ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย สรุปได้ดังนี้

(๑) ควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใน ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก ควรยกเลิกบทลงโทษกรรมการพรรคการเมืองที่กระทำความผิดกฎหมายเฉพาะตัว แต่ไม่ลงโทษถึงกับยุบพรรค

ประเด็นที่สอง ควรพิจารณาการกำหนดเกณฑ์ในการให้การสนับสนุนให้แก่พรรคการเมือง โดยควรให้พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีโอกาสได้รับเงินสนับสนุนอย่างยุติธรรม

(๒) ควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรของ สนง.กกต. ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยการเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพในด้านการพัฒนาพรรคการเมืองให้มากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มอัตรากำลัง

(๓) สนง.กกด. ควรปรับปรุงและจัดทำตัวชี้วัด (Key Performance Indicator: KPI) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการสนับสนุนแก่พรรคการเมืองโดยเน้นตัวชี้วัดด้านคุณภาพของกิจกรรมและพฤติกรรมของนักการเมืองด้วย

(๔) สนง.กกด. ควรกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน (Civil Society) ที่จะผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและควบคุมพรรคการเมืองร่วมกับ สนง.กกด.

(๕) ควรมีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของพรรคการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการประเมินพรรคการเมืองเชิงคุณภาพในการประเมินความคุ้มค่าระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานของพรรคการเมืองกับงบประมาณที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุน

**การส่งเสริมความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง
สรุปได้ดังนี้**

(๑) การจัดตั้งพรรคการเมือง สนง.กกด. ควรพิจารณาแก้ไขกฎเกณฑ์การจดทะเบียนพรรคการเมืองให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้นกว่าที่กำหนดในปัจจุบัน

(๒) กิจกรรมพรรคการเมือง ควรพิจารณาจัดให้มีการให้รางวัลแก่พรรคการเมืองที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ดีเด่นด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย ควรจัดทำตัวชี้วัดเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการสนับสนุน และควรสนับสนุนให้เกิดองค์กรกลางเพื่อติดตามศึกษาและประเมินการดำเนินงานของพรรคการเมืองในลักษณะ “Policy Watch”

(๓) เงินอุดหนุนพรรคการเมือง สนง.กกด. ควรกำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่

(๔) สนง.กกด. ควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กระทำความผิดทางการเมืองเป็นความผิดเฉพาะตัวไม่ควรมีบทลงโทษโดยการยุบพรรคการเมือง

ความสำคัญของพรรคการเมืองต่อระบอบประชาธิปไตย*

พรรคการเมืองมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่รวบรวมปัญหาของประชาชน เพื่อการต่อรองให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยรวม แก้ไขความขัดแย้งของบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยการนำเสนอเป็นนโยบายของพรรค ตามแนวทางกว้าง ๆ เพื่อให้ประชาชนโดยส่วนรวมยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ผลักดันไปสู่นโยบายทางการบริหารและการออกกฎหมายเพื่อแก้ไข้ปัญหาของประเทศชาติและช่วยเหลือประชาชน มีหน้าที่ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าสู่กระบวนการการเลือกตั้ง เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารเพื่อพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นองค์กรในการตรวจสอบถ่วงดุลทางการเมือง ดังนั้น พรรคการเมืองจึงมีความเกี่ยวพันเสมือนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐบาล พรรคการเมืองจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น จึงต้องมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบและส่งเสริมสนับสนุนให้พรรคการเมืองได้แสดงบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่จะต้องตรวจสอบพรรคการเมือง ตั้งแต่เริ่มต้นการจัดตั้งพรรคการเมือง จนถึงสิ้นสุดความเป็นพรรคการเมือง สหิติการสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง/เลิกพรรคการเมือง/ยุบพรรคการเมืองในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๑. พรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพไปแล้วมีทั้งสิ้น จำนวน ๖ พรรคการเมือง ซึ่งเกิดจากการที่พรรคการเมืองเป็นพรรคที่จัดตั้งง่าย แต่ไม่มีความพร้อม (กรณีดังกล่าวจึงควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้จัดตั้งพรรคการเมืองยากขึ้น เช่น ต้องมีการสมัครรวบรวมสมาชิกก่อนไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน

๒. พรรคการเมืองที่ขอเลิกพรรคการเมืองไปแล้วมีทั้งสิ้น จำนวน ๙ พรรคการเมือง

๓. พรรคการเมืองที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามศาลรัฐธรรมนูญมีทั้งสิ้น จำนวน ๒ พรรคการเมือง จากการยุบพรรคการเมืองผลที่เกิดขึ้น ปรากฏว่า

๑) ทำให้การเมืองขาดเสถียรภาพเกิดการจับขั้วทางการเมืองใหม่

๒) ทำให้ระบบพรรคการเมืองขาดความต่อเนื่อง

๓) กรรมการบริหารพรรคบางคนไม่เกี่ยวข้องข้องกับการกระทำผิด แต่ต้องถูกเว้นวรรคทางการเมือง ทำให้ขาดบุคลากรทางการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ และขณะเดียวกันกรรมการบริหารพรรคเหล่านี้ก็ได้วางมือทางการเมือง แต่กลายเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง

ปัญหาอุปสรรค

๑. การจัดแจ้งจัดตั้งพรรคการเมือง

๑.๑ ผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองถูกชักจูงให้เข้ามารวมกลุ่มแต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งพรรคการเมือง และกฎหมายพรรคการเมือง

* ที่มา : เรียบเรียงและสรุปจากรายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ (หน้า ๑๗๗ - ๑๘๗)
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑.๒ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคขาดคุณสมบัติตามที่กำหนด
ในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๑

๒. การพัฒนาพรรคการเมือง

๒.๑ เมื่อพรรคการเมืองได้รับจัดแจงจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว เกิดความขัดแย้ง
ภายในพรรคการเมือง จนเกิดปัญหาในการบริหารจัดการภายในพรรคการเมือง

๒.๒ พรรคการเมืองบางพรรคขาดเงินทุนในการสนับสนุนพรรคการเมือง

๒.๓ ไม่ดำเนินการรับสมัครสมาชิกพรรคการเมืองให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน
และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้

๓. การสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง การเลิกพรรคการเมือง

๓.๑ เกิดจากการที่พรรคการเมืองเป็นพรรคที่จัดตั้งง่าย แต่ไม่มีความพร้อม กล่าวคือ
ไม่สามารถดำเนินการ ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๓.๒ ไม่สามารถประสานติดต่อกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้

๓.๓ เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็น
พรรคการเมือง หรือมีคำสั่งเลิกพรรคการเมือง และเมื่อมีการชำระบัญชีฯ เรียบร้อยแล้ว
กรรมการบริหารพรรคชุดเดิมบางคนจะมาจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ตาม
มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ อีก

๔. พรรคการเมืองอาจถูกศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง ได้แก่

๔.๑ มาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

๔.๒ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๙๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔.๓ กรรมการบริหารพรรคบางคนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดแต่ต้องถูกเว้น
วรรคทางการเมืองทำให้ขาดบุคลากรทางการเมืองที่มีความรู้ความสามารถและขณะเดียวกัน
กรรมการบริหารพรรคเหล่านี้ก็มีได้วางมือ ทางการเมือง แต่กลายเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง

แนวทางแก้ไข

๑. การจัดแจงจัดตั้งพรรคการเมือง

๑.๑ ให้ผู้ที่เข้าร่วมประชุมจัดแจงจัดตั้งพรรคการเมืองเข้ารับการอบรมเสริมสร้างความรู้
ความเข้าใจเมื่อได้รับจัดแจงจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว

๑.๒ ก่อนการยื่นจัดแจงจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ร่วมประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง
ยื่นเอกสารเพื่อทำการตรวจสอบคุณสมบัติให้ครบถ้วนถูกต้อง ก่อนดำเนินการยื่นเอกสารจัดตั้ง
พรรคการเมือง

๒. การพัฒนาพรรคการเมือง

๒.๑ ให้พรรคการเมืองจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและปรองดองกัน

๒.๒ การกำหนดข้อตกลงของพรรคการเมืองเพื่อสนับสนุนเงินทุนร่วมกัน และไม่ขัดต่อกฎหมาย มาตรา ๗๕, ๗๖ และ ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๓ ก่อนการยื่นจดแจ้งจัดตั้งพรรคการเมือง ให้มีการรับสมัครสมาชิกกลุ่มการเมือง โดยให้มีสมาชิกทั่วทุกภาคไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน แล้วจึงยื่นเอกสารจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อลดปัญหาการหาสมาชิกพรรคการเมืองภายหลังจดแจ้งจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว

๓. การสืบสภาพพรรคการเมือง/การเลิกพรรคการเมือง

๓.๑ หาสมาชิกให้ได้ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน ก่อนการจัดตั้งพรรคการเมือง

๓.๒ ประสานกรมการปกครองเพื่อขอเข้ารหัสตรวจสอบถิ่นที่อยู่ของกรรมการบริหารพรรค โดยสืบค้นจากเลขบัตรประจำตัวประชาชน

๓.๓ กำหนดกฎหมาย ห้ามคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่สืบสภาพพรรคการเมือง/เลิกพรรคการเมือง จดแจ้งจัดตั้งพรรคการเมือง ๓ ปี

๔. พรรคการเมืองที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามศาลรัฐธรรมนูญ

๔.๑ ลดความขัดแย้งของคนภายในพรรคการเมืองและพรรคการเมืองอื่น ๆ

๔.๒ จัดอบรมความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับพรรคการเมือง โดยให้พรรคการเมืองส่งผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมมารับฟังเพื่อสามารถนำมาพัฒนาภายในพรรคการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเกิดปัญหาเพื่อลดช่องว่างของกฎหมายและให้พรรคการเมืองปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม

๔.๔ สร้างสถาบันพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง ร่วมกันพัฒนาชาติตามเจตนารมณ์ของพรรคการเมือง ผลัดเปลี่ยนผู้มีความรู้ความสามารถได้เข้ามาพัฒนาประเทศ

ปัญหาในการดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

การตรวจสอบงบการเงินของพรรคการเมือง

ปัญหาข้อกฎหมาย สำหรับพรรคการเมืองที่จดแจ้งการจัดตั้งในระหว่างปีหรือปลายปี ไม่สามารถดำเนินการเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้ว ต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ภายในเดือนเมษายนได้เนื่องจากพรรคฯ ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ซึ่งกำหนดให้ “ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้น ต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” ประกอบมาตรา ๒๙ กำหนดให้ “องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ

จำนวนสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนสมาชิก ทั้งนี้มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน” แต่ตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปีและ งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติซึ่งมิได้มีบทยกเว้น กรณีพรรคฯ จัดแจ้งจัดตั้งยังไม่ครบหนึ่งปีตามมาตรา ๒๖ แต่อย่างไรก็ดี ดังนั้น เมื่อพรรคฯ กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๗ จึงต้องได้รับโทษทางปกครองตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อเสนอแนะ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนมีคำสั่งทางปกครอง ให้พรรคชำระค่าปรับทางปกครองตามมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๔ กรณีพรรคจัดตั้งระหว่างปี หรือในห้วงปลายปีที่ไม่สามารถจัดประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๒๖ เพื่อแต่งตั้ง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและเพื่ออนุมัติงบการเงินประจำปี จึงไม่เป็นธรรมกับพรรคฯ เห็นควรแก้ไข มาตรา ๔๗ โดยเพิ่มบทยกเว้นเกี่ยวกับการจัดส่งงบการเงินของพรรคการเมือง ประจำปีกรณีพรรคฯ ที่ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคไม่ถึงหนึ่งปีไม่อยู่ในบังคับตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง

การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ปัญหาข้อกฎหมาย หากสมุห์บัญชีเลือกตั้งมีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด มาตรา ๑๔๒ กำหนดให้ลงโทษเพียงสมุห์บัญชีเลือกตั้งเพียงคนเดียว โดยไม่มี บทกำหนดโทษให้ผู้สมัครต้องร่วมรับผิดชอบด้วยแต่อย่างไร ทั้งที่การใช้จ่ายเงินหรือเอกหลักฐานส่วนใหญ่ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองจะเป็นผู้ครอบครองเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แต่ไม่มีบทกำหนดโทษให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองร่วมรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีรายรับ และรายจ่ายไม่ถูกต้องตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแต่อย่างไร ดังนั้นเมื่อไม่มี การกำหนดโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงไม่อาจลงโทษ แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทั้งที่แท้จริงแล้วเป็นการละเว้น ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองจนทำให้การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งไม่ถูกต้อง

ข้อสังเกต เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๕๑ หน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่าย และรับรองความถูกต้องของบัญชีรายรับและรายจ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ โดยการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบ กรณีการเปลี่ยนแปลง ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สภาปัญหา เนื่องจากมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ วรรคแรกบัญญัติว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ พรรคการเมืองหรือรายการ ตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ ในแบบ ตามมาตรา ๓๔ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายใน

สามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าวและในวรรคสอง บัญญัติว่าการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจาก นายทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงทำให้เมื่อมีการแจ้งเปลี่ยนแปลง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๔ นายทะเบียนจะต้องเสนอเรื่อง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ และแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้ง เหตุผลให้ผู้แจ้งการเปลี่ยนแปลงทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการแจ้ง ตามมาตรา ๑๓ ซึ่งมาตรา ๔๑ บัญญัติให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลมทุกครั้ง จึงเป็น เหตุให้การดำเนินการของนายทะเบียนในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ และแจ้งเป็น หนังสือพร้อมทั้งเหตุผล ให้ผู้แจ้งการเปลี่ยนแปลงทราบต้องล่าช้าลง ทั้งที่บางเรื่องเป็นเพียงรายละเอียด ในเรื่องเล็กน้อย เพราะจะต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ เห็นชอบก่อนทุกเรื่อง ข้อเสนอแนะ เห็นควรแก้ไขการเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยตัดความให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ออก

เหตุผล เพื่อให้การดำเนินการของนายทะเบียนในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ กรณีเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๔ และแจ้งเป็น หนังสือพร้อมทั้งเหตุผล ให้ผู้แจ้งการเปลี่ยนแปลงทราบ เป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น

กรณีการรายงานการดำเนินกิจการภายในรอบปีปฏิทิน มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

สภาพปัญหา เนื่องจากมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ วรรคแรก บัญญัติให้หัวหน้า พรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และในวรรคสองบัญญัติว่าเมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองโดยยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงาน ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบ พรรคการเมืองนั้น ดังนั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาข้อยุ่งยากและเกิดภาระหน้าที่ของพรรคการเมือง ซึ่งต้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ในการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย พรรคการเมืองข้อบังคับพรรคการเมืองและ มติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมืองอยู่แล้ว อีกทั้ง มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ ที่บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชี

รับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปีโดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้ว โดยหัวหน้า พรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญพรรคการเมือง ต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วัน ที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ พร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๔๕ ข้อเสนอแนะ เห็นควรยกเลิกมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

เหตุผล เพื่อให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง ไม่ต้องถูกยุบพรรคการเมือง เพราะเหตุไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

การสิ้นสภาพพรรคการเมือง มาตรา ๙๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สภาพปัญหา เนื่องจากมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ บัญญัติว่าพรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ได้ภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
- (๓) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคน เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๔) ไม่มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมายเมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และนายทะเบียนได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว พบว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริง พรรคยังมีภาระหน้าที่ตามกฎหมายต้องดำเนินการต่อไป จนกว่าจะมีประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน

ข้อเสนอแนะ เห็นควรแก้ไขมาตรา ๙๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยแก้เป็น “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และนายทะเบียนได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว พบว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริง พรรคยังมีภาระหน้าที่ตามกฎหมายต้องดำเนินการต่อไป จนกว่าจะมีประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน

นั้น เหตุผล เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถสิ้นสภาพได้โดยเร็วที่สุดภายหลังจากนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งสิ้นสภาพพรรคการเมือง

การพิจารณาสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการแก้ไข ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กรณีเอกสาร การจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วน สภาพปัญหา เนื่องจากมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ วรรคแรก บัญญัติว่าเมื่อได้รับการยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป

(๒) ชื่อชื่อย่อและภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง มีลักษณะ และความมุ่งหมายที่ไม่ขัดต่อมาตรา ๙ (๓) เอกสารการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนและถูกต้องตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ (๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ และในวรรคสามบัญญัติว่าในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้ว เห็นว่ามีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือ พร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และในวรรคสามบัญญัติว่าในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือ พร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ วรรคแรกบัญญัติว่าในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่องให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน จึงมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๓ (๓) ต้องเสนอให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ วรรคสาม โดยให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง หรือต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ วรรคสาม โดยให้นายทะเบียนแจ้ง เป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจดทะเบียนการจัดตั้ง

พรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

ถ้าผู้ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อเสนอแนะ เห็นควรแก้ไขมาตรา ๑๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ยกเว้น (๓) กรณี เป็นเพียงรายละเอียดหรือผิดพลาดเล็กน้อยและมีไขในข้อสาระสำคัญให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแก้ไขมาตรา ๑๔ วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วน โดยเป็นเพียงรายละเอียดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยและมีไขในข้อสาระสำคัญ หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่องให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เหตุผล เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรา ๑๓ วรรคสามและมาตรา ๑๔ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกัน

รายงานเรื่อง
แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง*

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ วรรคสาม (๑) โดยมีอำนาจหน้าที่ วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะ เพื่อการปฏิรูปด้านการเมือง ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย และจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิสัยทัศน์ประเทศไทย ของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘ ได้กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายการปฏิรูป โดยภาพประเทศไทย ๒๕๗๕ ที่ต้องการเห็น คือ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ร่วมกันสร้างสถาบันหลักและสังคมให้มีความเสมอภาคบนพื้นฐานของความปรองดอง การเมืองโปร่งใส น่าเชื่อถือ มีเสถียรภาพ ยั่งยืน ขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ จะต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง แบ่งปัน และต้องแข่งขันได้ พร้อมกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของประเทศ ๔ ด้าน คือ ๑) สร้างคนไทยยุคใหม่ โดยการสร้างคุณลักษณะใหม่ สร้างความเป็นไทย สร้างคนไทยที่เป็นพลเมืองอาเซียนโลก ๒) คืนความน่าอยู่ให้กับสังคมไทย สร้างและฟื้นฟูทุนทางสังคม (ครอบครัว ศาสนา วัฒนธรรม) สร้างสังคมเอื้ออาทร แบ่งปัน จัดระเบียบสังคม เคารพกฎหมาย ขับเคลื่อนโดยประชาชน ชุมชน ๓) สร้างพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุดใหม่ มีความเป็นธรรม กระจายทั่วถึง มุ่งเศรษฐกิจสีเขียว เช่น สิ่งแวดล้อม ชีวภาพ ศูนย์ร่วม เน้นเศรษฐกิจขับเคลื่อนด้านนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าอย่างแท้จริง ๔) สร้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข การพัฒนาในสาขายุทธศาสตร์ การเมืองโปร่งใส มีกลไกตรวจสอบได้ กระบวนการเข้าสู่อำนาจและการตรวจสอบ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และได้มีการกำหนดวาระปฏิรูป จำนวน ๓๖ ประเด็น และวาระการพัฒนา จำนวน ๗ ประเด็น ซึ่งในการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้เห็นชอบกรอบวิสัยทัศน์ประเทศไทย และวาระการปฏิรูป จำนวน ๓๖ ประเด็น และวาระการพัฒนา จำนวน ๗ ประเด็น โดยคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่องวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ซึ่งมีประเด็นปฏิรูป ดังนี้ ๑) การปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน ๒) การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา ๓) การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ ๔) การปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ในการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๕/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณารายงานเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง เพื่อให้คณะกรรมการได้นำข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ไปพัฒนาข้อเสนอมติปฏิรูปและแนวทางการในการปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ให้มีความสมบูรณ์และเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ต่อไป

สำหรับการปฏิรูปการเมืองในสภาวะวิกฤตความแตกแยกทางสังคมคราวนี้เป็นเรื่องใหญ่ และมีความเร่งด่วน นอกจากนั้น ยังมีข้อขัดแย้งทางการเมืองที่ต่างฝ่ายต่างมีศักยภาพ และไม่มีฝ่ายใดชนะหรือแพ้แบบเบ็ดเสร็จ ในสภาพเช่นนี้หากเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาฉันทามติร่วมกันในยามปกติ คงต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองเห็นว่า การปฏิรูปประเทศที่จะเกิดขึ้นจะต้องกำหนดแผนปฏิรูปประเทศในหลายมิติ โดยให้ครอบคลุมถึงการแก้ปัญหาทางสังคม การตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ กระบวนการยุติธรรม การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง จึงได้พิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เรื่อง แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ๑) แผนปฏิรูปพรรคการเมือง ไม่เป็นของนายทุน ๒) แผนปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา ๓) แผนปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ และ ๔) แผนปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้การปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นสัมฤทธิ์ผลและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การปฏิรูปเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เรื่อง แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมืองเสร็จแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาและเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เรื่อง แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๒. ประเด็นการศึกษา

คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เพื่อจัดทำแผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) แผนปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน
- ๒) แผนปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา
- ๓) แผนปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ
 - (๑) แผนปฏิรูปคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 - (๒) แผนปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 - (๓) แผนปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - (๔) แผนปฏิรูปองค์กรตรวจเงินแผ่นดิน
 - (๕) แผนปฏิรูปคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 - (๖) แผนปฏิรูปผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ๔) แผนปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๓. วิธีการพิจารณา

คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เรื่อง แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย การจัดสัมมนา และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น

เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากคณะกรรมการธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการธิการได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง จึงตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา จำนวน ๔ คณะ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง พิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง โดยการจัดทำแผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ คณะอนุกรรมการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและองค์กรอิสระ

พิจารณาศึกษาและจัดทำแผนปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ ดังนี้ (๑) แผนปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (๒) แผนปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และ (๓) แผนปฏิรูปองค์กรตรวจเงินแผ่นดิน

๑.๒ คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมือง

พิจารณาศึกษาและจัดทำแผนปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน และแผนปฏิรูปคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และแผนปฏิรูปผู้ตรวจการแผ่นดิน

๑.๓ คณะอนุกรรมการปฏิรูปกลไกและระบบการเลือกตั้ง

พิจารณาศึกษาและจัดทำแผนปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา และแผนปฏิรูปคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑.๔ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ การปรองดอง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

พิจารณาศึกษาและจัดทำแผนปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๒) คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาและแผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นต่าง ๆ เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้ให้ความเห็นชอบให้นำเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เรื่อง แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาและเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง (รอบ ๒) เรื่อง แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ส่วนที่ ๑ แผนปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน

๑. หลักการและเหตุผล

การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจและการปกครอง เพื่อให้มนุษย์อยู่กันอย่างเป็นธรรมและเป็นระเบียบ การเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์และเป็นสิ่งที่ตั้งงาม การเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ทั้งนี้ เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน อีกทั้งการเมืองยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแบ่งปันผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคม ถ้ารัฐใดหรือประเทศใดมีระบบการเมืองที่ดี มีสถาบันทางการเมืองที่มั่นคง มีนักการเมืองที่มีคุณภาพ รัฐนั้นหรือประเทศนั้นก็จะมีเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้อง การเมืองมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การสร้างสรรค์สังคมมนุษย์ให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข โดยนำปัจจัยพื้นฐานในแต่ละสังคม เช่น ประชากร สภาพภูมิศาสตร์ ดินฟ้าอากาศ และทรัพยากร เป็นต้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม

การเมืองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบบที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในรัฐ และเป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากที่สุด แต่ความเป็นจริงแล้วประชาชนทุกคนในประเทศไม่สามารถจะเข้าไปบริหารประเทศได้ด้วยกันทั้งหมด เมื่อเป็นเช่นนั้นประชาชนจะต้องเลือกบุคคลเป็นผู้แทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ต่าง ๆ แทนตน ซึ่งจะต้องเลือกบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริต มีแนวความคิด มีนโยบายบริหารประเทศตรงกับความต้องการหรือเจตจำนงของตน เมื่อมีบุคคลที่เป็นตัวแทนหลาย ๆ คนเข้าไปทำหน้าที่ บุคคลเหล่านั้นก็จำเป็นต้องรวมตัวกันเป็นกลุ่มตัวแทนซึ่งเรียกว่า พรรคการเมือง

พรรคการเมืองและการเลือกตั้งเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองที่ดีต้องเป็นองค์การทางการเมืองของประชาชน และเป็นหนึ่งในสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองเป็นกลุ่มหรือคณะบุคคลที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และมีผลประโยชน์พื้นฐานร่วมกัน มีจุดประสงค์ในการรวมตัวกันเพื่อแสวงหาอำนาจในการปกครองประเทศ พรรคการเมืองเป็นกลไกที่รัฐธรรมนูญยอมรับให้เข้ามาทำการควบคุมดูแลกิจการของประชาชนซึ่งรัฐบาลดำเนินการอยู่ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชน พรรคการเมืองต้องเป็นองค์กรที่มีการจัดระบบการบริหารและการควบคุมที่ดี โดยมีคณะผู้บริหารพรรคและมีสมาชิกพรรคซึ่งมีอุดมการณ์และแนวความคิดที่จะเข้าไปมีบทบาทในการบริหารประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางการเมืองการปกครอง พรรคการเมืองมีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อระบอบการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ยุคแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ และมีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นต้นมา โดยพรรคการเมืองของไทยในสมัยแรก ๆ เกิดขึ้นจากกลุ่มนักคิดและผู้ควบคุมกำลัง พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นจากประชาชนและเป็นของประชาชนจริง ๆ นั้นมีน้อยมาก พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีความไม่ยั่งยืน และไม่สามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์และความประสงค์ที่แท้จริงของประชาชนได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น พรรคการเมืองจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองหรืออำนาจทางการเงิน พรรคการเมืองไม่มีอุดมการณ์ พรรคการเมืองถูกครอบงำโดยนายทุนและทุนสามัญ ขาดการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ขาดความพร้อมในการดำเนินการทางการเมือง พรรคการเมืองบางพรรคใช้วิธีซื้อเสียงและซื้อตัวผู้สมัครสมาชิกพรรคการเมืองขาดวินัย ประชาชนขาดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพรรคการเมือง เป็นต้น จากสาเหตุที่กล่าวมาแล้ว ส่งผลให้พรรคการเมืองไทยยังไม่เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การปฏิวัติรัฐประหารในที่สุด

จากปัญหาของพรรคการเมืองดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองไทยจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิรูประบบพรรคการเมืองเสียใหม่ให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง ไม่เป็นพรรคการเมืองของนายทุน เป็นพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ เป็นพรรคการเมืองของประชาชน บริหารโดยประชาชนและเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

๒. ประเด็นปฏิรูป

ประเด็นหลักของการปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน ประกอบด้วย

- ๒.๑ หน้าที่และการบริหารพรรคการเมือง
 - ๒.๑.๑ หน้าที่ของพรรคการเมือง
 - ๒.๑.๒ การบริหารพรรคการเมือง
- ๒.๒ การเป็นสถาบันทางการเมือง
- ๒.๓ การเป็นพรรคการเมืองของประชาชน
- ๒.๔ การป้องกันการทุจริต การซื้อสิทธิ ขายเสียง ของพรรคการเมือง
- ๒.๕ การหาเสียงของพรรคการเมือง
- ๒.๖ การอุดหนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมือง (Political Finance)
- ๒.๗ การยุบพรรคการเมือง

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

ในการปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุนนั้น คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. การประชุมคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง จำนวน ๕ ครั้ง
๒. การประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมือง จำนวน ๔๗ ครั้ง
๓. การสัมมนา จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปการเมือง” วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ - ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๒๐ คน ซึ่งมาจากพรรคการเมือง ประชาชน และนักวิชาการ

ครั้งที่ ๒ การสัมมนาเรื่อง “การปฏิรูประบบพรรคการเมืองเพื่อการปฏิรูปการเมือง” วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๕.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๔ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๒๐ คน ซึ่งมาจากพรรคการเมือง ประชาชน นักวิชาการ และสื่อมวลชน

ครั้งที่ ๓ การสัมมนาเรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปการเมือง” วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๔ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๒๐ คน ซึ่งมาจากพรรคการเมือง สื่อมวลชน และประชาชน

ครั้งที่ ๔ การสัมมนาเรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์และรัฐศาสตร์เพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ” วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๕.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๔ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งมาจากนักวิชาการสาขารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

๔. การค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวกับการเมืองและพรรคการเมือง ดังนี้

๑) เอกสารวิชาการ “สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทย ด้านการเมือง ส่วนที่ ๒ : ปฏิรูปการเมืองกรณีศึกษาพรรคการเมือง” สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๗

๒) รายงานการวิจัย “แนวทางการปฏิรูประบบการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” - กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า ๒๕๕๕ โดย ศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ

๓) บทความ “พรรคการเมือง” สำนักวิจัยและวิชาการ สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒๕๕๕

๔) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้อง

๕. การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ ได้แก่

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มงานวิชาการ จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

๒) ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

๓) ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ วันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

๑. สรุปผลการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง

คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เห็นชอบรายงานตามที่คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมืองได้เสนอ โดยได้มีการประชุมเพื่อพิจารณารายงานของคณะอนุกรรมการ ดังนี้

ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ พิจารณารายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและกำหนดกรอบหลักการปฏิรูปสมาชิกพรรคการเมือง การปฏิรูประบบพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา และการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระของคณะอนุกรรมการ

ครั้งที่ ๑๕ วันอังคารที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ พิจารณาการกำหนดหลักการปฏิรูปสมาชิกพรรคการเมือง การปฏิรูประบบพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา และการปฏิรูป

โครงสร้างองค์กรอิสระของคณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยที่ประชุมให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการระบบพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่าง

ครั้งที่ ๑๖ วันอังคารที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ พิจารณาร่างรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เรื่อง กรอบหลักการปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา การปฏิรูปสมัชชาพลเมือง การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ และการปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่ ๑๗ วันอังคารที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘ พิจารณาเตรียมความพร้อมในการนำเสนอรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เรื่อง กรอบการเข้าสู่อำนาจและระบบพรรคการเมือง เพื่อเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่ ๓๐ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ พิจารณาเตรียมความพร้อมในการนำเสนอวาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาในวันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

๒. สรุปผลการประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมือง

คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมือง ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ เรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ กรอบการเข้าสู่อำนาจและระบบพรรคการเมือง เพื่อเสนอคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง

๓. สรุปผลการจัดสัมมนา จำนวน ๔ ครั้ง มีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

- ๑) ผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่เห็นด้วยที่ให้มีกลุ่มการเมือง
- ๒) ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง
- ๓) รัฐควรสนับสนุนการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยเท่าเทียมกัน
- ๔) การปฏิรูปพรรคการเมืองต้องแก้ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งทุกระดับ
- ๕) พรรคการเมืองที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ต้องเสนอนโยบายโดยที่ไม่ก่อให้เกิดหนี้ภาครัฐ
- ๖) พรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม
- ๗) การกระทำความผิดของกรรมการหรือสมาชิกพรรคการเมือง ควรเป็นความผิดเฉพาะตัว

ไม่ควรเป็นเหตุให้มีการยุบพรรคการเมือง

๘) ควรมีสถาบันจัดมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมและอบรมนักการเมือง

๙) บุคคลที่เป็นสมาชิกพรรคและนักการเมืองต้องเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๔. สรุปผลจากการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวกับการเมืองและพรรคการเมือง มีดังต่อไปนี้

๑) จากเอกสารวิชาการ “สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทย ด้านการเมือง ส่วนที่ ๒ : ปฏิรูปการเมืองกรณีศึกษาพรรคการเมือง” สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๗

ปัญหาการเมืองไทยเกิดจากระบบการจัดการและกลไกของรัฐที่ไม่สมบูรณ์ ขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลที่ดี ทำให้คนไม่ดีสามารถเข้ามาใช้อำนาจรัฐและแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ส่งผลกระทบต่อให้เกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ประชาชนขาดความศรัทธาเชื่อมั่นในการบริหารราชการ

แผ่นดิน และทำให้ประเทศขาดโอกาสในการได้รับความร่วมมือจากนานาชาติ การปฏิรูปการเมือง ครั้งใหม่ จำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต เน้นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย มีสิทธิควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างแท้จริง เพื่อป้องกันมิให้นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจรัฐแสวงหาผลประโยชน์ในทางทุจริต มีระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม มีความสุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยกำหนดให้มีองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญเป็นหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของรัฐบาล และอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

การปฏิรูปพรรคการเมือง ต้องพัฒนาให้พรรคการเมืองของไทยมีการบริหารงานที่โปร่งใส มีความเป็นประชาธิปไตยในการคัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย มุ่งเน้นการทำงานเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ

๒) จากรายงานการวิจัย “แนวทางการปฏิรูประบบการเลือกตั้งและพรรคการเมือง”.

- กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า ๒๕๕๕

ปัญหาการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้น มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากระบบพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง แต่กลับไม่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน จึงเป็นประเด็นที่ถูกมองข้ามมาโดยตลอด รายงานผลการวิจัยนี้ เป็นการศึกษาทำความเข้าใจสภาพของปัญหา โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับวิวัฒนาการความเป็นมาของระบบเหล่านี้ในต่างประเทศ คือ สหราชอาณาจักรและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูประบบพรรคการเมืองและการเลือกตั้งของไทย จากการศึกษาเปรียบเทียบนำมาสู่ข้อสรุปได้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งของไทยมาจากแวดวงที่จำกัดทำให้ประชาชนขาดตัวเลือก ในส่วนระบบการเลือกตั้งของไทยยังไม่สามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนได้ ในขณะที่ระบบพรรคการเมืองยังคงไม่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง

ข้อเสนอแนะ คือ ควรขยายแวดวงของผู้สมัครรับเลือกตั้งออกไป เพื่อเปิดโอกาสให้คนดีเข้ามาเป็นตัวเลือกสำหรับประชาชนมากขึ้น ในขณะเดียวกันควรนำหลักประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง มาใช้กับการกำหนดตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค โดยผ่านการเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่พรรค ในขณะที่จะต้องมีการพัฒนาพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะต้องเปิดช่องให้สมาชิกพรรคเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นไปภายในพรรคการเมืองได้อย่างแท้จริง โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดให้สมาชิกพรรคมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรค ซึ่งจะทำให้สมาชิกพรรคมีสถานภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม มีปากมีเสียงมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ควรลดการครอบงำของคณะกรรมการบริหารพรรคลง โดยการกำหนดกรอบให้สมาชิกพรรคที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่โดยตำแหน่งไม่ควรมีสิทธิลงคะแนนเสียงเกินหนึ่งในห้าของผู้มีสิทธิเข้าร่วมประชุมทั้งหมด ในส่วนของระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ควรนำแนวความคิดของเยอรมนีมาปรับใช้ โดยให้คะแนนที่เลือกบัญชีรายชื่อเป็นตัวกำหนดว่าพรรคใดควรได้ที่นั่งในสภาเป็นจำนวนเท่าใด

๓) จากบทความเรื่อง “พรรคการเมือง” สำนักวิจัยและวิชาการ สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒๕๕๕

การจัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยกฎหมายกำหนดให้การดำเนินกิจการบางประเภทจะต้องกระทำ โดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ประกอบด้วย ๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายและข้อบังคับของพรรคการเมือง ๒) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรค รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค รองเลขาธิการพรรค เหนรัญญิกพรรค

นายทะเบียนสมาชิกพรรค โฆษกพรรค และกรรมการบริหารอื่นของพรรค ๓) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมือง และคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง ๔) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมา ๕) แผนการดำเนินการสำหรับปีต่อไป โดยเฉพาะการหารายได้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง และการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง ๖) การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและการรับรองงบการเงินประจำปีของพรรคการเมือง ๗) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่า ๔ สาขา หรือตัวแทนสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน ๘) กิจการอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการเลือกตั้ง ๙) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองขึ้น เพื่อให้การสนับสนุนพรรคการเมือง และดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง โดยมีชื่อเรียกว่า “กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจัดตั้งขึ้นมาโดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มั่นคง แข็งแรง โดยให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง และดูแล กำกับ ตรวจสอบการดำเนินการของพรรคการเมือง

การจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้แก่พรรคการเมืองนั้น พรรคการเมืองที่มีสิทธิจะต้องจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปียื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง โดยการจัดสรรเงินสนับสนุนจะจัดสรรตามหลักเกณฑ์ ๔ ข้อ คือ ๑) จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด ร้อยละ ๔๐ ๒) จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด ร้อยละ ๔๐ ๓) จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ร้อยละ ๑๐ ๔) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ร้อยละ ๑๐

การสิ้นสภาพ การเลิก และการยุบพรรคการเมือง ๑) ไม่สามารถหาสมาชิก ๕,๐๐๐ คน และจัดตั้งสาขาภาคละ ๑ สาขา ภายใน ๑ ปี นับแต่วันจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ๒) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ๒ ครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลา ๘ ปีติดต่อกัน (สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน) ๓) มีสมาชิกพรรคเหลือไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน เป็นระยะเวลาติดต่อกัน ๑ ปี ๔) ไม่มีประชุมใหญ่พรรค หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองติดต่อกัน ๑ ปี

๕. การเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ให้ความเห็นในฐานบุคคล ซึ่งไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

เป้าหมายในการกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ยากหรือง่ายนั้น คือ เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง โดยได้แสดงความเห็นว่าพรรคการเมืองจะเข้มแข็งหรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนของสาขาพรรคหรือสมาชิกพรรคการเมือง แต่ควรพิจารณาที่ความจงรักภักดีต่อพรรคการเมืองของสาขาหรือสมาชิกพรรคการเมือง ส่วนประเด็นเรื่องความเข้มแข็งของพรรคการเมืองนั้น ปัจจุบันยังคงมีปัญหาเนื่องจากสมาชิกพรรคไม่มีความรู้สึกผูกพันกับพรรคการเมือง ทำให้การเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกซึ่งเป็นแนวคิดของต่างประเทศ จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากประชาชนยังมีความคิดว่าพรรคการเมืองควรเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ อีกทั้ง ยังพบปัญหาเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง ซึ่งมีข้อปฏิบัติ

ค่อนข้างมาก และหากดำเนินการผิดพลาดจะต้องถูกปรับ ส่งผลให้บางพรรคการเมืองตั้งศูนย์ประสานงานแทน การตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย นอกจากนี้ เรื่อง การสนับสนุนพรรคการเมือง ได้แสดงความเห็นว่ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองควรมีแหล่งที่มา ของเงินทุนที่แน่นอน เพื่อจะได้ทราบงบประมาณและสามารถวางแผนการดำเนินงานในระยะยาวได้ และ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองและเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ระบบพรรคการเมือง อีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มงานวิชาการ สำนักคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตอบข้อซักถาม ของอนุกรรมการในประเด็นต่าง ๆ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

เรื่องแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับการจัดสรร งบประมาณในการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านประชาธิปไตย จำนวน ๒๐ - ๓๐ ล้านบาท โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบันได้มีแนวความคิดเรื่อง การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการทำข้อตกลงร่วมกันกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อดำเนินการผ่านเครือข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยวางแผนเพื่อลงพื้นที่ อำเภอละ ๑ ตำบล จำนวนกว่า ๘๐๐ แห่ง และการจัดตั้งศูนย์พัฒนาประชาธิปไตย และการเลือกตั้ง เพื่อพัฒนาประชาชนให้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีคุณภาพ สร้างความสามัคคี ส่งเสริม การเรียนรู้กับระบบการเลือกตั้งที่ดี และสามารถทำหน้าที่ช่วยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการเป็น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และทำหน้าที่คอยดูแลตรวจตราในช่วงเลือกตั้ง อีกทั้ง ยังมีการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ และได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ นอกจากนี้ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลต่อการสรรหาบุคคลที่จะเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในส่วนของรูปแบบการสรรหาและกระบวนการ สรรหา โดยให้ความเห็นว่าคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจะต้องมีความเชื่อมโยงกับประชาชนด้วย และหากกระบวนการสรรหามีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ได้คณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพเช่นกัน

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะอนุกรรมการ สรรพได้ดังนี้

สภาพปัญหาของพรรคการเมืองไทย

๑) คณะผู้ร่วมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองบางคณะขาดหรือไม่มีอุดมการณ์ร่วมกันที่จะดำเนิน กิจการทางการเมือง แต่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อผลประโยชน์อย่างอื่น

๒) พรรคการเมืองไทยส่วนมากมักจัดตั้งขึ้น เพื่อสนับสนุนบางคนหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจ หรืออิทธิพลและบริหารเท่านั้น สมาชิกพรรคคนอื่นไม่มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวและดำเนินกิจกรรม

๓) สมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่อยู่ในระเบียบวินัย ทำให้พรรคการเมือง ขาดความเป็นเอกภาพในการดำเนินกิจการทางการเมือง สมาชิกทั่วไปไม่สนใจและมีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจการของพรรค ทำให้พรรคการเมืองไม่ดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง

๔) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบพรรคการเมือง ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง หรือพรรคการเมืองรับสมาชิกเข้าพรรคการเมืองโดยที่เจ้าตัวไม่ทราบ

๕) พรรคการเมืองมีการดำเนินกิจการทางการเมืองเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้ง ส่วนในเวลา ปกติการดำเนินการต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับบทบาทของนักการเมืองไม่ใช่บทบาทของพรรค ประชาชนไม่ให้ความสำคัญของพรรค แต่ให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่า

๖) พรรคการเมืองขาดเงินทุนในการสนับสนุน ต้องอาศัยพึ่งพากลุ่มทุน หรือบุคคลที่ให้การสนับสนุนพรรคการเมือง ในที่สุดบทบาทของพรรคการเมืองจึงถูกกำหนดโดยกลุ่มทุน

๗) พรรคการเมืองส่วนมากไม่มีความพร้อมในการดำเนินกิจการทางการเมือง ทำให้เกิดการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพรรคการเมือง นอกจากนี้ ยังมีพรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้มีกรรมการบริหารพรรค กรรมการสาขาพรรค ถูกดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก

๘) พรรคการเมืองไม่ให้ความสำคัญของสาขาพรรค ทำให้สาขาพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินกิจการทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

๙) สมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ต้องการเป็นกรรมการบริหารพรรค เพราะเมื่อพรรคถูกยุบ กรรมการต้องเสียสิทธิทางการเมืองในการลงสมัครรับการเลือกตั้ง ทำให้กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทุนในพรรคไม่เข้าสู่ระบบพรรคการเมือง จะออกกฎหมายอย่างไรเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มบุคคลหรือนายทุน

๑๐) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค หรือจัดทำรายงานกิจการภายในรอบปีเข้าพรรคการเมืองก็ถูกยุบ ดังนั้น ควรมีระบบแจ้งตักเตือนพรรคการเมืองก่อนการลงโทษ เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่เข้มแข็งไม่ถูกยุบในเรื่องเล็กน้อยที่ไม่ควร ทำให้การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองไม่ต่อเนื่อง การยุบพรรคการเมืองควรต้องพิจารณาเป็นรายกรณี และเป็นปัญหาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขอเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อไป

๑๑) ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทุกประการ ถ้าดำเนินการโดยสุจริตจะได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

๑๒) การป้องกันมิให้นักธุรกิจมาครอบงำพรรคการเมือง ปัญหานี้แก้ไขยาก ต้องมีการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปพรรคการเมือง โดยให้พรรคการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคมีการลงคะแนนโดยลับ มีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้บริหารพรรค การกำหนดองค์ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่เหมาะสม พรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งทุกครั้ง เพราะการดำเนินกิจการจะมีผลผูกพันกับการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง

๑๓) การบริจาคนำพรรคการเมือง ตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไป ต้องเปิดเผยชื่อบุคคลผู้บริจาคต่อสาธารณชน ห้ามบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลบริจาคแก่พรรคการเมืองเกินสิบล้านบาทต่อปี ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนด แต่ถ้าเป็นการจัดงานเลี้ยงโดยคำนวณเงินต่อจำนวนโต๊ะได้เป็นจำนวนมากจะตรวจสอบหรือควบคุมอย่างไร ถ้าเป็นเงินที่เปิดเผยได้ก็ตรวจสอบได้ แต่ถ้าเป็นเงินใต้โต๊ะยากในการควบคุมตรวจสอบ ทั้งนี้มีหลายองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ เช่น คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

ผู้อำนวยการสำนักพรรคการเมือง และการออกเสียงประชามติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ความเห็นต่อที่ประชุมในการพิจารณาศึกษาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อนำมาใช้กับกลุ่มการเมืองโดยอนุโลม สรุปได้ดังนี้

๑) คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้มีการพิจารณาเนื้อหาของกลุ่มการเมือง กลุ่มการเมืองจะเกิดขึ้นในรูปแบบของสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง โดยผู้รับผิดชอบสมาคม คือ กระทรวงมหาดไทย

และสมาคมอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รวมถึงกฎหมายอื่น หากสมาคมจัดแจ้งวัตถุประสงค์การจัดตั้งขึ้นใหม่จะสามารถเป็นสมาคมทางการเมืองได้ กลุ่มการเมืองจะจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสมาคมการเมือง แต่ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายมารองรับ จึงต้องนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้เท่าที่จะทำได้ ซึ่งกว้างกว่าโดยอนุโลม การควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นการควบคุมการดำเนินกิจการภายใน หลักการใดที่ใช้ควบคุมพรรคการเมืองจะนำมาใช้กับกลุ่มการเมือง

๒) การคัดสรรผู้นำทางการเมืองที่มีคุณภาพ ในลักษณะของ Primary Vote และปัญหาที่เกิดจากกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่คัดสรรโดยไม่คำนึงถึงการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากสาขาพรรค หากไม่ให้สมาชิกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองโดยแท้จริงแล้วอาจไม่มีทางเป็นไปได้ เนื่องจากระบบจะถูกล็อกโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และเห็นว่าในทางปฏิบัติการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง หากมีการสนับสนุนผู้สมัครจากระดับล่างแล้ว ระดับบนต้องเห็นชอบด้วย

๓) การแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง และการทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจต้องมีการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนจ่ายค่าพาหนะให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยจัดจ้างให้สถาบันพระปกเกล้าศึกษาวิจัยการชดเชยให้ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนกับวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งได้ข้อสรุปว่า การสร้างแรงจูงใจนั้นไม่มีผลต่อการจูงใจให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนที่เพิ่มขึ้น รัฐไม่ควรจูงใจเนื่องจากเป็นสิทธิส่วนบุคคลแต่ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิได้โดยง่าย โดยการอำนวยความสะดวก ในต่างประเทศมีการสร้างแรงจูงใจ โดยให้เป็นสิ่งของ หรือการลดหย่อนภาษี เป็นต้น หากจะสร้างแรงจูงใจโดยการให้เงินนั้น กฎหมายที่มีอยู่ปัจจุบันยังทำไม่ได้

๔) การป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาครอบงำในการหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง ต้องการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนพรรคการเมืองให้เท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดจำนวนป้ายหาเสียงไว้แต่ไม่สามารถลงโทษได้ พรรคการเมืองเล็กจึงไม่สามารถสู้กับพรรคการเมืองใหญ่ได้ จึงต้องการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนการกำหนดจุดติดป้ายหาเสียง การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งต้องแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๕๔

สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีข้างต้น พบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จัดตั้งขึ้นมาโดยขาดอุดมการณ์ทางการเมือง
- ๑.๒ พรรคการเมืองไม่มีความเกาะเกี่ยวในเชิงอุดมการณ์ที่แนบแน่น พรรคการเมืองมีลักษณะเป็นเพียงพรรคการเมืองตามกฎหมาย (Legalistic party)
- ๑.๓ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ขาดอัตลักษณ์ของตนเอง ทำให้ไม่มีจุดยืนทางการเมืองของตนเองที่แท้จริง
- ๑.๔ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจและความพร้อมในการที่จะดำเนินกิจการทางการเมือง มีผลประโยชน์แอบแฝง
- ๑.๕ พรรคการเมืองส่วนมากจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจทางการเมือง และหรือมีอำนาจทางการเงิน
- ๑.๖ พรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ยังขาดศักยภาพและกระบวนการที่จะทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมือง

๑.๗ พรรคการเมืองไทยขาดการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในทุกระดับชั้น และทุกพื้นที่ เป็นพรรคการเมืองแบบจังหวัดนิยมและภูมิภาคนิยม

๑.๘ พรรคการเมืองไทยไม่มีการบริหารงานที่เป็นประชาธิปไตย

๑.๙ พรรคการเมืองบางพรรคอยู่ภายใต้การครอบงำของกลุ่มทุน ที่สนับสนุนพรรคการเมืองและเป็นทุนสามัญ

๑.๑๐ พรรคการเมืองไม่สามารถนำผลประโยชน์ของพรรคไปพัฒนาเป็นผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมและเป็นผลประโยชน์ของชาติ

๑.๑๑ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะดำเนินกิจการทางการเมืองไม่ต่อเนื่องกัน คือ จะดำเนินการในระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น

๑.๑๒ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีพรรคสาขาและไม่ให้ความสำคัญกับสาขาพรรคการเมือง

๑.๑๓ สาขาพรรคการเมืองมีจำนวนน้อยและไม่เข้มแข็ง

๑.๑๔ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไทยขาดวินัยของพรรคการเมือง และไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของพรรค

๑.๑๕ พรรคการเมืองบางพรรคใช้วิธีการหาผู้สมัครของพรรคด้วยการซื้อตัวผู้สมัคร

๑.๑๖ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะทำการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค โดยผู้บริหารพรรคที่มีอิทธิพลและเงินทุน สมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๑.๑๗ ผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของพรรค

๑.๑๘ พรรคการเมืองบางพรรคปฏิเสธการร่วมส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป

๑.๑๙ พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีคุณธรรมจริยธรรม

๑.๒๐ ผู้บริหารพรรคสาขาและกรรมการสาขาของพรรคไม่ทราบขั้นตอนและวิธีการที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

๑.๒๑ พรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ขาดเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง จึงทำให้พรรคการเมืองต้องอาศัย หรือพึ่งพาคูบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ทำให้การบริหารพรรคการเมืองเหล่านั้นต้องตกอยู่ในผู้ให้การสนับสนุนพรรค

๑.๒๒ พรรคการเมืองขนาดเล็กขาดเงินทุนในการดำเนินการทางการเมือง ส่วนใหญ่ต้องอาศัยเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๑.๒๓ พรรคการเมืองบางพรรคใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่โปร่งใส ไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพรรคการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๑.๒๔ การก่อตั้งหรือยุบเลิกพรรคการเมืองไทยขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่มีอิทธิพลในพรรคการเมืองนั้น ๆ

๑.๒๕ สมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมหรือสนับสนุนพรรคการเมืองของตน ทำให้สมาชิกพรรคไม่มีความผูกพันต่อพรรคการเมือง

๑.๒๖ ประชาชนทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบพรรคการเมือง ไม่เห็นความสำคัญของพรรคการเมือง ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๑.๒๗ ประชาชนขาดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพรรคการเมือง

๕. ข้อเสนอการปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

จากสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองและคณะกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมือง มีข้อเสนอสำหรับแนวทางการปฏิรูปพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

ก. ข้อเสนอการปฏิรูป ประกอบด้วย การปฏิรูปดังต่อไปนี้

๕.๑ หน้าที่และการบริหารพรรคการเมือง

๕.๑.๑ หน้าที่ของพรรคการเมือง

๕.๑.๒ การบริหารพรรคการเมือง

๕.๒ การเป็นสถาบันทางการเมือง

๕.๓ การเป็นพรรคการเมืองของประชาชน

๕.๔ การป้องกันการทุจริต การซื้อสิทธิ ขายเสียง ของพรรคการเมือง

๕.๕ การหาเสียงของพรรคการเมือง

๕.๖ การอุดหนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมือง (Political finance)

๕.๗ การยุบพรรคการเมือง

ข. แนวทางดำเนินการ

๕.๑ การปฏิรูป : หน้าที่และการบริหารพรรคการเมือง ประกอบด้วย

๕.๑.๑ ประเด็นปฏิรูป : หน้าที่ของพรรคการเมือง

มาตรการ

โดยกำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. พึงพิทักษ์การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยกำหนดไว้ในกฎหมายหรือข้อบังคับให้พรรคการเมืองมีหน้าที่พิทักษ์การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. พึงพิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติ โดยกำหนดไว้ในกฎหมายหรือข้อบังคับพรรคให้พรรคต้องกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับผลประโยชน์แห่งชาติ ตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดเอาไว้ ดังนี้

๑) การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ

๒) การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ

๓) การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๔) การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๕) ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

๖) ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร

๗) ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ

๘) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

๓. คัดสรรผู้นำการเมืองและนักการเมืองที่มีคุณภาพ

๑) เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่เลือกตั้งเสนอผู้นำทางการเมืองและนักการเมือง

๒) พรรคการเมืองต้องมีเกณฑ์คัดสรรผู้นำทางการเมืองและนักการเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรม

๓) พรรคการเมืองต้องใช้วิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองและนักการเมือง

๔. ให้การศึกษาทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแก่ประชาชน

๑) การปราศรัยหาเสียง และการพบปะประชาชน

๒) สร้างกลุ่มยุวชนประชาธิปไตย

๕. เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงความต้องการระหว่างรัฐบาลและประชาชน

๑) จัดตั้งศูนย์รับฟังความคิดเห็น ความเดือดร้อน และความต้องการของประชาชน

๒) นำความเดือดร้อนของประชาชนไปสู่รัฐบาล

๖. กำหนดทิศทางการบริหารประเทศ

๑) มีนโยบายในการบริหารประเทศที่มีเหตุผลและความเหมาะสม

๒) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคให้ประชาชนทราบ

๗. สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีบทบัญญัติในข้อบังคับพรรคเพื่อป้องกันการทุจริตของสมาชิกพรรคและมีบทลงโทษ

๘. ต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยคัดเลือกและส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้ง

๙. ร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลและเป็นฝ่ายค้านที่ดี

๑) พรรคควรเตรียมบุคลากรเพื่อการเป็นรัฐบาล (Next cabinet) ควบคู่กับการเป็นฝ่ายค้าน

๒) ควรจัดตั้งฝ่ายวิจัยและพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อการเป็นรัฐบาล (Next cabinet)

ขั้นตอน

๑. เชิญบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจที่จะจัดตั้งพรรคการเมืองมาร่วมประชุม สัมมนาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง การจัดตั้งพรรคการเมือง

๒. เชิญผู้บริหารและกรรมการพรรคการเมืองมาร่วมประชุมสัมมนา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง

๓. ประเมินผลการสัมมนา

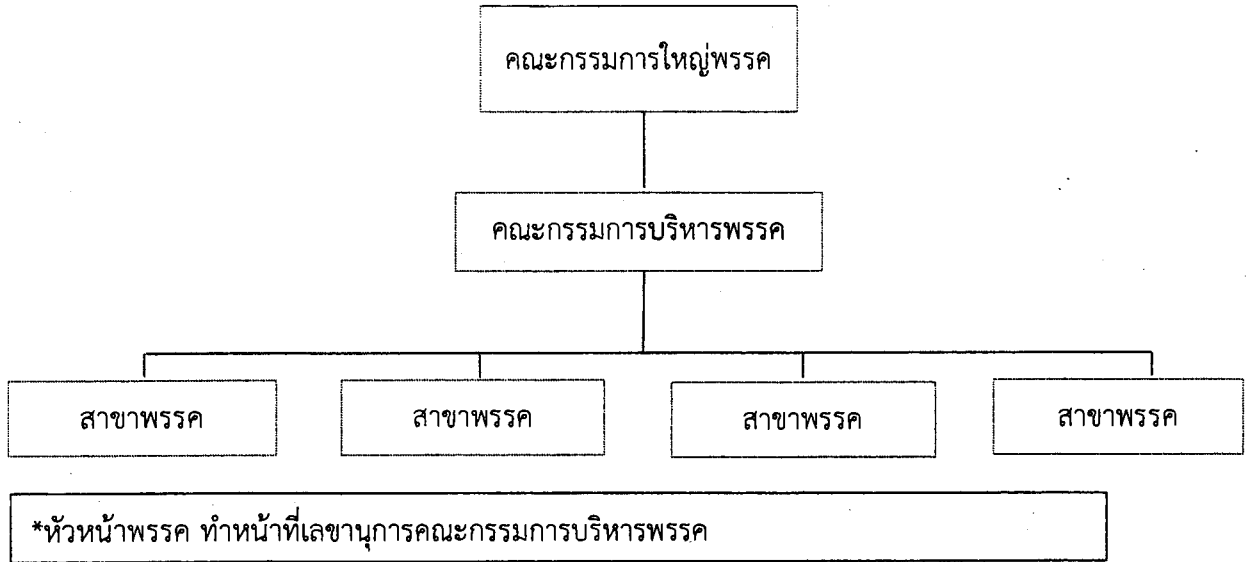
ระยะเวลาดำเนินการ

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และมีการประกาศยกเลิกคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

๕.๑.๒ ประเด็นปฏิรูป : การบริหารพรรคการเมือง
มาตรการ

๑. กำหนดโครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง โดยให้มีคณะกรรมการใหญ่พรรค
และกรรมการบริหารพรรค

โครงสร้างพรรคการเมืองใหม่ที่เสนอปฏิรูป

๒. หัวหน้าพรรคต้องผ่านการเลือกตั้งจากสมาชิกพรรค โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง

๓. ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค ต้องผ่านการเลือกตั้งขั้นต้นของสมาชิกพรรคในพื้นที่ (Primary Vote) และอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี

๔. ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องมาจากการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการบริหารพรรค และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการใหญ่พรรค

๕. ผู้ที่ไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะต้องออกจากการเป็นกรรมการใหญ่พรรคและกรรมการบริหารพรรค

ขั้นตอน

หลังจากมีการแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นกฎหมาย

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในหมวด ๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกัน

ระยะเวลาดำเนินการ

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และมีการประกาศยกเลิกคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

๕.๒ ประเด็นปฏิรูป : การเป็นสถาบันทางการเมือง

มาตรการ

๑. ให้มีระบบพรรคการเมืองเป็นแบบหลายพรรคการเมือง โดยไม่มีกลุ่มทางการเมือง

๑) การจัดตั้งพรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่ายขึ้น โดยแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้การจัดตั้งพรรคการเมืองกระทำได้ง่ายขึ้น ยกตัวอย่างการกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๑๕ คน สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้

๒) พรรคการเมืองต้องระบุดมการณ์ทางการเมือง โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองต้องระบุดมการณ์ทางการเมือง

๒. จัดให้มีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ภายในพรรคการเมือง

๑) ในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการบริหารพรรค และกรรมการบริหารสาขาพรรคใช้วิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote)

๒) ในการสรรหาตัวแทนของพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ใช้วิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) โดยการกำหนดวิธีการสรรหาตัวแทนของพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓) ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต มีแนวทางดังนี้

๓.๑) ให้สาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) โดยสมาชิกของสาขาพรรค เพื่อให้ได้ตัวแทนของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งโดยตรง

๓.๒) ให้สาขาพรรคเป็นผู้เสนอรายชื่อบุคคลให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สมัครของพรรค

๓.๓) กรณีที่ไม่มีมีสาขาพรรคในทุกเขตเลือกตั้งควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถเสนอชื่อผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นได้

๓.๔) ให้คณะกรรมการใหญ่พรรค มีอำนาจตัดสินใจหากคณะกรรมการบริหารพรรคไม่เห็นชอบกับมติของสาขาพรรค ทั้งนี้ ให้กรรมการบริหารพรรครายงานต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคในการประชุมครั้งต่อไป

๓. พรรคการเมืองต้องมีบทบาทและมิตในการแสดงเจตจำนงต่อเรื่องที่เป็นประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

๑) พรรคต้องมีมติและความเห็นต่อเรื่องที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Public issues)

๒) พรรคต้องใช้มติของพรรคในการถอดถอนสมาชิกพรรคการเมือง ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๓) พรรคการเมืองต้องแถลงผลงานของพรรคอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๔. สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง

๑) ส่งเสริมให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๒) ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิในการเลือกตั้งหัวหน้าพรรค

๓) ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิในการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote)

๔) ให้สมาชิกพรรคการเมืองในสาขาพรรคการเมือง มีสิทธิเลือกกรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการบริหารสาขาพรรคการเมือง

- ๕) ต้องป้องกันมิให้นายทุนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote)
- ๖) รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนทุกอาชีพเป็นสมาชิกพรรคการเมือง รวมถึงข้าราชการ
- ๗) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องไม่ถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในด้านต่าง ๆ

ขั้นตอน

๑. การจัดตั้งพรรคการเมือง
๒. การจัดอบรมสัมมนาพรรคการเมือง
๓. ประเมินและติดตามผลการดำเนินงานของพรรคการเมือง

ระยะเวลาดำเนินการ

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และหรือมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๕.๓ ประเด็นปฏิรูป : การเป็นพรรคการเมืองของประชาชน

มาตรการ

พรรคการเมืองต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ให้ความรู้ในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง
๒. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่สมาชิกพรรคการเมือง
๓. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน
๔. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมืองให้แก่สมาชิกพรรคการเมือง
๕. ให้องค์ความรู้ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแก่ผู้สมัครในนามพรรคการเมือง
๖. ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรค และทำงานในพื้นที่สาขาของพรรคที่ตนเองสมัครมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก่อนการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ในการสรรหาตัวแทนของพรรคเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง
๗. ผู้ที่ได้รับการคัดสรรจากสาขาพรรค ต้องผ่านการคัดกรองจากกรรมการบริหารพรรค หากความเห็นไม่ตรงกันจะต้องให้คณะกรรมการใหญ่พรรคเป็นผู้ตัดสิน
๘. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคและประชาชนในการบริหารพรรคและการดำเนินการทางการเมืองของพรรคและสาขาพรรค

ขั้นตอน

๑. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพรรคการเมืองให้ประชาชนทราบ
๒. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
๔. ประเมินผลความเป็นพรรคการเมืองของประชาชน

ระยะเวลาดำเนินการ

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และการยกเลิกคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

**๕.๔ ประเด็นปฏิรูป : การป้องกันการทุจริต การซื้อสิทธิและขายเสียงของพรรคการเมือง
มาตรการ**

๑. ให้การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในทุกระดับการศึกษา
๒. บังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด
๓. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งต้องเป็นกลางและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
๔. มีบทลงโทษหนักผู้สมัครรับเลือกตั้งและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ซื้อสิทธิขายเสียง
๕. ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ย้ายพรรค ต้องชี้แจงเหตุผลของการย้ายพรรคต่อสมาชิกพรรคใหม่ก่อนการเลือกตั้งขั้นต้นภายในพรรคการเมืองใหม่
๖. อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
๗. ในการหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องมีกฎระเบียบ หรือเงื่อนไขเพื่อป้องกันการทุจริตทั้งทางตรงและทางอ้อม
๘. สร้างเครือข่ายการติดตามตรวจสอบความโปร่งใสการเลือกตั้ง
๙. การให้รางวัลแก่ผู้ที่ชี้เบาะแสในการทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อสิทธิขายเสียง

ขั้นตอน

๑. ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง
๒. สร้างเสริมศักยภาพคณะกรรมการการเลือกตั้งในหน้าที่ป้องกันปราบปรามการซื้อสิทธิขายเสียงในเชิงรุก
๓. ปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๔. ให้ความรู้แก่นักการเมืองและประชาชนถึงผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียง
๕. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง
๖. ใช้เครือข่ายองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อป้องปรามการซื้อสิทธิขายเสียงในระหว่างการเลือกตั้ง
๗. เพิ่มบทลงโทษการซื้อสิทธิขายเสียง

ระยะเวลาดำเนินการ

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และการยกเลิกคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๕.๕ ประเด็นปฏิรูป : วิธีการหาเสียงของพรรคการเมือง

มาตรการ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเข้าถึงประชาชนให้แก่พรรคการเมือง
๒. กำหนดเวลา รูปแบบและวิธีการปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมืองผ่านสื่อ

๓. กำหนดรูปแบบและสถานที่ติดตั้งป้ายหาเสียง รถหาเสียง และสถานที่ปราศรัยหาเสียง
๔. กำหนดรูปแบบและจำนวนแผ่นพับ (Brochure) หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
๕. จัดให้มีการอภิปรายแสดงวิสัยทัศน์ทางการเมืองระหว่างพรรคการเมือง (Debate)
๖. พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเสนอแผน/วิธีการ/รูปแบบวิธีการหาเสียงของแต่ละพรรคให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า

ขั้นตอน

๑. ออกกฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระเบียบว่าด้วยการหาเสียงของพรรคการเมือง
๒. เชิญพรรคการเมืองและสื่อมวลชนมารับรู้รับทราบเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๓. ติดตามตรวจสอบการหาเสียงของพรรคการเมือง

ระยะเวลาดำเนินการ

ภายหลังจากการมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง คณะกรรมการเลือกตั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับวิธีการหาเสียงของพรรคการเมือง

๕.๖ ประเด็นปฏิรูป : การอุดหนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมือง (Political finance)

เพื่อลดการครอบงำจากนายทุน ส่งเสริมพรรคเล็กให้เจริญเติบโต และให้พรรคการเมืองเข้มแข็งและเป็นพรรคการเมืองของประชาชน

มาตรการ

๑. การอุดหนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมือง (Political finance)

๑) การสนับสนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองโดยรัฐ

วิธีการสนับสนุนเงินทุน

สนับสนุนด้วยงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการพรรคการเมืองที่สนับสนุน และต้องมีการติดตามตรวจสอบโดยเคร่งครัด

เงื่อนไขที่จะสนับสนุน

ก. สำหรับกรณีที่มีการเลือกตั้ง

- ๑) สนับสนุนการจัดทำป้ายหาเสียง
- ๒) สนับสนุนสถานที่ติดตั้งป้ายหาเสียง
- ๓) สนับสนุนการสื่อสารประชาสัมพันธ์พรรคการเมือง

ข. สำหรับการบริหารจัดการพรรคการเมือง

- ๑) ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการพรรคการเมือง
- ๒) ค่าใช้จ่ายสำหรับการขยายสาขาพรรคการเมือง

ค. สำหรับการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยพรรคการเมือง ผ่านสื่อต่าง ๆ

- ๒) การสนับสนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองโดยภาคเอกชน/ประชาชน

ภาคเอกชน/ประชาชนสามารถบริจาคเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองได้ตามความประสงค์ของผู้บริจาค ซึ่งต้องบริจาคโดยเปิดเผยและแจ้งต่อนายทะเบียน และสามารถตรวจสอบที่มาของเงินบริจาคได้

๒. เปิดเผยแพร่รายชื่อผู้ให้การสนับสนุนพรรคการเมือง หากไม่เปิดเผยจะมีความผิด

ขั้นตอน

๑. ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
๒. การสนับสนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองโดยรัฐและเอกชน/ประชาชน
๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณแผ่นดินต้องติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน

อุดหนุนพรรคการเมือง

ระยะเวลาดำเนินการ

ภายหลังจากมีการออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการได้รับเงินสนับสนุนจาก

ภาครัฐ

ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการอุดหนุนพรรคการเมือง

๕.๗ การยุบพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ยุบพรรคการเมือง เว้นแต่พรรคการเมืองได้กระทำความผิด ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. กระทำความผิดร้ายแรงต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
๒. ล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๓. ทำลายความมั่นคงของชาติ

ทั้งนี้ เมื่อมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรการ

ยุบพรรคการเมืองเมื่อกระทำความผิดต่อไปนี้

๑. กระทำความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และองค์รัชทายาท
๒. มีพฤติกรรม และการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีการกระทำที่จะเปลี่ยนระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไปเป็นระบบอื่น

๓. กระทำการโดยใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. กระทำการ หรือ มีพฤติกรรมที่สื่อเจตนาว่าจะแบ่งแยกราชอาณาจักร

๕. ในกรณีกระทำการล้มล้างอำนาจอธิปไตยทั้งนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ผู้รู้เห็น มีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลยุบพรรคการเมือง ทั้งนี้ หากอัยการมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง อัยการจะต้องชี้แจงเหตุผลให้สาธารณชนรับทราบ

ขั้นตอน

๑. ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเมื่อพรรคการเมืองได้รับการกล่าวโทษว่ากระทำผิดร้ายแรงต่อสถาบันพระมหากษัตริย์/ล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข/ทำลายความมั่นคงของชาติ

๒. ยุบพรรคการเมืองเมื่อมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษ ต้องดำเนินการภายในสามสิบวัน

ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมือง

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากข้อ ๕

ผลลัพธ์

๑. ได้พรรคการเมืองที่เข้มแข็ง และได้พรรคการเมืองที่เป็นของประชาชน
๒. การเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความมั่นคงยั่งยืน
๓. ประชาชนเลื่อมใสและศรัทธาในระบบพรรคการเมืองและนักการเมือง
๔. ความขัดแย้งทางการเมืองและความแตกแยกในสังคมลดน้อยลง
๕. ภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยจะมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

ผลกระทบ

๑. พรรคการเมืองต้องปรับปรุง แก้ไขตนเอง และปฏิบัติตามกฎหมายที่เคร่งครัด
๒. นักการเมืองต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการปฏิรูป
๓. การใช้จ่ายงบประมาณของพรรคการเมืองจะถูกตรวจสอบมากขึ้น
๔. การได้มาซึ่งนักการเมืองจะยุ่งยากมากขึ้น
๕. ผู้สนใจเข้าสู่การเป็นนักการเมืองอาจมีจำนวนน้อยลง
๖. จำนวนพรรคการเมืองจะเพิ่มจำนวนขึ้นแต่พรรคการเมืองที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

จะน้อยลง

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

- ๗.๑ จำนวนพรรคการเมืองที่เข้มแข็งและเป็นของประชาชน
- ๗.๒ จำนวนสมาชิกพรรค จำนวนสาขาพรรค ในแต่ละพรรคการเมือง
- ๗.๓ จำนวนประชาชนและสมาชิกพรรคที่มีส่วนร่วมกับพรรคการเมือง
- ๗.๔ จำนวนคดีเกี่ยวกับพรรคการเมืองและจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เข้าสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๗.๕ สัดส่วนประชากรที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ๗.๖ ความพึงพอใจของพรรคการเมืองต่อองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- ๗.๗ คุณภาพของพรรคการเมือง ผู้นำทางการเมือง และนักการเมือง
- ๗.๘ ไม่มีการใช้กระบวนการนอกระบอบประชาธิปไตย ในการดำเนินการทางการเมือง

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง”

☆☆☆
(๔/๖/สปช.)

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ตำนานที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๑๕๗๗/๒๕๕๘

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ธิตินันท์ กำลั้งเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิริสมาน	กรรมการ
๑๐. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๑. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๒. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๓. พลโท วรार्ท บุญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๔. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๕. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๖. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๗. นายอรุณ จิระขวลา	กรรมการ
๑๘. พันตรี อาณันย์ วัชโรทัย	กรรมการ
๑๙. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๐. นางนรรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายดำรง พิเศษ เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

และตามที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” แล้ว โดยให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง นำรายงานไปปรับปรุง ก่อนเสนอรายงานพร้อมความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไปยังคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาต่อไป

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้พิจารณาปรับปรุงรายงานดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงขอส่งรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” ให้ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อโปรดนำเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” ต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เสรี สุวรรณภานนท์

(นายเสรี สุวรรณภานนท์)

ประธานกรรมการ

ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

สำนักกรรมการ ๒

กลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาการเมืองฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐ - ๔๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๒

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิชิต สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

สุคนธ์ /ร่าง
ตรีทิพนิภา /พิมพ์
ปรียาภรณ์/ตรวจ

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง ระบบพรรคการเมือง

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง ซึ่งตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ กรรมการ คณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลังเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิริธสมาน	กรรมการ
๑๐. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๓. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๔. พลโท วรार्ห บัญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๕. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๖. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๗. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๘. นายอรุณ จิรชวาลา	กรรมการ
๑๙. พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	กรรมการ
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้มีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ความเห็นชอบและจัดทำความเห็น และข้อเสนอแนะประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบกับที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบรายงาน เรื่อง แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๙/๒ ประกอบมาตรา ๒๗ ซึ่งกำหนดให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ดำเนินการให้เกิดการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ สืบต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ และข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ กำหนดไว้ว่า ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการเมือง มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนด เวลาการปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล โดยคณะกรรมการ การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองคำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วนและสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูป ในระยะเวลาที่เหลืออยู่ และเป็นแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองในช่วงเวลา ๑ ปีครึ่ง (ในช่วงรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) และ ๒๐ ปี ในช่วงรัฐบาลต่อ ๆ มา เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและ ประชาชนโดยรวม

ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง ที่เสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ๖ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๒. ระบบพรรคการเมือง
๓. การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม
๔. การกำกับควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
๕. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
๖. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความปรองดอง

ซึ่งตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมืองข้างต้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง ได้วางแนวทางการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง โดยมีเป้าหมาย สำคัญเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็น “สถาบันทางการเมืองของประชาชน” ประกอบกับคณะกรรมการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเห็นว่า การปฏิรูประบบพรรคการเมือง เป็นประเด็นหนึ่ง ที่จะต้องมีการพิจารณาศึกษา เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การปฏิรูปการเมืองสามารถ บรรลุผลสำเร็จได้ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองสัมฤทธิ์ผล ซึ่งในคราวประชุม คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง วันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยอาศัยอำนาจ ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘๑ วรรคสอง ที่ประชุมคณะกรรมการ ได้พิจารณาและมีมติตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง เพื่อพิจารณาศึกษา วิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม และ ยกร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบพรรคการเมือง โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน การปฏิรูประบบพรรคการเมือง ประกอบด้วย

๑. นายสมพงษ์ สระกวี	ประธานอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลิ่งเอก	อนุกรรมการ
๔. นางนรรรัตน์ พิมพ์เสน	อนุกรรมการ
๕. นายดำรงค์ พิเดช	อนุกรรมการ
๖. นายภูวเดช อินทวงศ์	อนุกรรมการ
๗. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	อนุกรรมการ
๘. นายสุชัยสิทธิ์ อัดถาวงค์	อนุกรรมการ
๙. นายวิทยา แก้วภราดัย	อนุกรรมการ
๑๐. นายอนุพร อรุณรัตน์	อนุกรรมการ
๑๑. ร้อยตำรวจเอก ชารีฟ มะมิง	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวฉัตรทิพย์ กวีวัฒนา	อนุกรรมการ

๑๓. นายปกรณ์ อาภาพันธุ์	อนุกรรมการ
๑๔. นางสาวทิพภานิดา ปาลกะวงศ์	เลขานุการอนุกรรมการ
๑๕. พลตรี สุรพล ตาปนานนท์	ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑. นายกษิต ภิรมย์
๒. นายชัย ชิดชอบ
๓. นายสุชน ชาลีเครือ
๔. นายนิกร จำนง
๕. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร
๖. ศาสตราจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์
๗. นายบุญเลิศ คชายุทธเดช
๘. นายธงชาติ รัตนวิชา
๙. นายสุรทิน พิจารณ์
๑๐. นายธนวิญญ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปฏิรูประบบพรรคการเมือง โดยการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอรายงาน เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๒. หลักการและเหตุผล

การปฏิรูประบบพรรคการเมือง เป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ยุคแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ และมีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นต้นมา โดยพรรคการเมืองของไทยในสมัยแรก ๆ เกิดขึ้นจากกลุ่มนักคิดและผู้ควบคุมกำลัง พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นจากประชาชนและเป็นของประชาชนจริง ๆ จึงมีน้อยมาก พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีความยั่งยืน และไม่สามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์และความประสงค์ที่แท้จริงของประชาชนได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ อาทิ พรรคการเมืองจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจทางการบริหารหรืออำนาจทางการเงิน พรรคการเมืองไม่มีอุดมการณ์ พรรคการเมืองถูกรวบงำโดยนายทุน ขาดการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ขาดความพร้อมในการดำเนินการทางการเมือง พรรคการเมืองบางพรรคใช้วิธีซื้อเสียงและซื้อตัวผู้สมัคร สมาชิกพรรคการเมืองขาดวินัย ประชาชนขาดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพรรคการเมือง เป็นต้น จากสาเหตุที่กล่าวมาแล้ว ส่งผลให้พรรคการเมืองไทยยังไม่เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาพร้อมจัดทำข้อเสนอแนะ และวิธีการปฏิรูประบบพรรคการเมือง ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองสัมฤทธิ์ผล ซึ่งการปฏิรูประบบพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย และทำให้การปฏิรูปการเมืองบรรลุผลสำเร็จได้ และพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ควรมีการปฏิรูปให้เป็นสถาบันทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมและให้มีความต่อเนื่อง

ให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชนอย่างแท้จริงและไม่ถูกครอบงำจากนายทุน ให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และให้ประชาชนมีอำนาจ มีบทบาท เป็นเจ้าของพรรคการเมือง

ในการพิจารณาศึกษาแนวทางการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้นำข้อมูลแผนการปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ รายงานการวิจัยเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบพรรคการเมือง มาเป็นแนวทางในการพิจารณา เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมืองสัมฤทธิ์ผล และสอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับลงประชามติ) ตามมาตรา ๔๕ ดังนี้

“มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งจะต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระ ไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้ง มาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง”

และตามมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) และ (๓) ดังนี้

“มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ...

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบาย ที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน

(๔) ...

(๕) ...”

๓. แผนการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง

สภาพปัญหา

๑) ที่ผ่านมามีปรากฏให้เห็นว่า พรรคการเมืองไม่เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง ระบบทุนการเมืองเข้าครอบงำพรรคการเมือง มีการผูกขาดและกำหนดทิศทางของพรรคโดยกลุ่มทุนการเมือง หรือกลุ่มธุรกิจทางการเมือง มีการลงทุนทางการเมือง มีการตั้งกลุ่มขึ้นภายในพรรคการเมืองโดยมีการจ่ายเงินหรือแบ่งผลประโยชน์กันภายในกลุ่มของตน

๒) ประชาชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ทั้งนี้ ด้วยภาพลักษณ์ของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ตกต่ำ มีภาพลักษณ์ในทางลบ เลวร้าย ถูกมองว่าเป็นแหล่งผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบพรรคการเมือง พรรคการเมืองยังขาดวิธีการและแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับพรรคการเมือง รวมทั้ง สถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองยังเป็นอุปสรรคต่อการดำรงสถานภาพอื่นในสังคมอย่างไม่เป็นธรรม

๓) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง ที่ผ่านมาจากความเป็นประชาธิปไตย การตัดสินใจรวมศูนย์อยู่ที่ผู้นำหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพล ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่และอำนาจในการบริหาร ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและพรรคการเมืองอ่อนแอ สาขาพรรคการเมืองไม่เข้มแข็ง ขาดการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินการตามนโยบายของพรรคและการขยายสาขา

สมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ขาดการเชื่อมโยงกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการแก้ไขปัญหาของประชาชน

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมือง ไม่สะท้อนความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค ไม่มีปากมีเสียง ไม่สามารถแสดงความคิดเห็น หรือร่วมตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ของพรรคการเมือง

๔) พรรคการเมืองขาดระบบการบริหารจัดการในพรรค ทำให้ผู้บริหารพรรคกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นกลุ่มบุคคลเดียวกัน จึงเกิดการผูกขาดความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง

๕) นโยบายของพรรคการเมืองไม่สะท้อนปัญหาที่แท้จริงของประเทศชาติและประชาชน ทั้งยังสร้างปัญหาต่องบประมาณแผ่นดิน ทำให้เกิดการทุจริตเชิงนโยบาย ขาดนโยบายบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน

๖) ที่ผ่านมามีบทบัญญัติของกฎหมายที่ก่อให้เกิดการยุบพรรคการเมืองได้โดยง่าย

๔. วิธีการปฏิรูป

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของพรรคการเมือง คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการปฏิรูประบบพรรคการเมือง โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็น “สถาบันทางการเมืองของประชาชน” จึงกำหนดวิธีการปฏิรูป ดังนี้

๔.๑ ปฏิรูปพรรคการเมืองโดยตระหนักว่าพรรคการเมืองคือสถาบันสำคัญที่เคียงคู่กับระบอบประชาธิปไตย จึงปฏิรูปพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันอย่างแท้จริงและไม่ถูกครอบงำจากนายทุน

๔.๒ ปฏิรูปสมาชิกพรรคการเมือง โดยทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง

๔.๓ ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค

๔.๔ ปฏิรูปพรรคการเมืองให้มีพันธสัญญาประชาคมโดยนโยบายของพรรคการเมือง

๔.๕ ปฏิรูปการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง

โดยวิธีการปฏิรูประบบพรรคการเมืองข้างต้นนั้น มีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ ปฏิรูปพรรคการเมือง โดยตระหนักว่าพรรคการเมืองคือสถาบันสำคัญที่เคียงคู่กับระบอบประชาธิปไตย จึงปฏิรูปพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันอย่างแท้จริงและไม่ถูกครอบงำจากนายทุน

๔.๑.๑ พรรคการเมืองต้องสร้างและประกาศอุดมการณ์ที่เด่นชัด สร้างค่านิยม ทศนคติ และวัฒนธรรมทางการเมืองในฐานะสถาบันทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนศรัทธา เชื่อถือ และเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่น

๔.๑.๒ ให้ประชาชนเป็นเจ้าของพรรคการเมือง ผ่านการสนับสนุนเงินทุนให้กับพรรคการเมืองจากสมาชิกและประชาชนในวงกว้าง ให้พรรคการเมืองมีสถานะเป็นพรรคมหาชนด้วยการบริจาคและการชำระค่าธรรมเนียมสมาชิกให้พรรค โดยให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจ ดังนี้

๑) ให้สมาชิกพรรคการเมืองชำระค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองรายปี รายละไม่เกิน ๒๐๐ บาท ต่อปี และให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจโดยการอุดหนุนเงินเพิ่มเติมให้แก่พรรคการเมืองอีกหนึ่งเท่าของค่าธรรมเนียมที่สมาชิกแต่ละรายชำระ โดยพรรคการเมืองมีหน้าที่ทำหนังสือให้สมาชิกเดิมแจ่มแจ้งยืนยันยืนยันความเป็นสมาชิกของพรรค และให้ประชาชนตรวจสอบสถานะความเป็นสมาชิกพรรคได้ด้วยระบบฐานข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นอย่างสะดวกรวดเร็ว

๒) ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี แต่ละคนสามารถแจ้งความจำนงของตนที่จะบริจาคเงินให้พรรคการเมืองได้จำนวนหนึ่งพรรค รายละ ๒๐๐ บาทต่อปี หรือไม่บริจาคให้พรรคใดก็ได้ โดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณรายปีให้กับพรรคการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงการคลัง

๓) บุคคลหรือนิติบุคคลมีสิทธิบริจาคเงินให้พรรคการเมืองได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของรายได้พึงประเมินและสามารถนำจำนวนเงินที่บริจาคไปลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริง

๔) พรรคการเมืองขนาดเล็กพึงได้รับการพิจารณารับเงินสนับสนุนเพื่อวัตถุประสงค์การพัฒนาพรรคการเมืองจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ควรมีตัวแทนพรรคการเมืองเป็นกรรมการในกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และควรพิจารณาวางเงินสนับสนุนจากจำนวนคะแนนเสียงที่ได้รับเลือกตั้ง

๔.๑.๓ การจะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์ กิจกรรมที่ระบุชัดเจนให้พรรคการเมืองนั้น ๆ ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ควรให้มีการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจระบบพรรคการเมือง มีความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และชำระเงินในการเป็นสมาชิกให้กับพรรคการเมืองอย่างเต็มใจ ตลอดจนทำให้ประชาชนมีความรู้สึกต้องการที่จะจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของตนให้กับพรรคการเมือง

๔.๒ ปฏิรูปสมาชิกพรรคการเมือง โดยทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง

เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการ ดังนี้

๔.๒.๑ สนับสนุนให้ประชาชนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยสมัครใจ ไม่มีการเกณฑ์หรือว่าจ้างให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคสร้างทัศนคติและค่านิยมในหมู่ประชาชนให้เห็นคุณค่าในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกพรรค คือการเสียสละ มีเกียรติ เป็นการทำให้ประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ เป็นการคำนึงระบอบประชาธิปไตย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง

๔.๒.๒ พรรคการเมืองต้องมีบทบาทและมีกิจกรรมเคลื่อนไหวในมิติด้านต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงเจตจำนงต่อเรื่องที่เป็นประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ที่สอดคล้องกับประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนที่หลากหลายเข้าสู่การมีบทบาทร่วมกับพรรคการเมือง

รัฐมีหน้าที่จัดเวที และสนับสนุนให้พรรคการเมืองได้ใช้สื่อสารมวลชนของรัฐ เพื่อการนำเสนอนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของพรรคการเมืองให้ประชาชนรับทราบ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

๔.๒.๓ สมาชิกพรรคการเมืองระดับบริหาร อาทิ ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรค ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ถือเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องประพฤติตนเป็นบุคลากรแบบอย่าง เป็นตัวแทนของพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง ต้องประพฤติตนอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกล้าหาญตรวจสอบได้ ถือเป็นบุคลากรแบบอย่างที่จะสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับพรรคการเมือง

สมาชิกพรรคการเมืองและผู้บริจาคเงินให้พรรคสามารถร่วมกันเข้าชื่อ ๕๐ คน เพื่อเสนอการพิจารณาเรื่องความผิดตามพรรคหรือความบกพร่องด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือวินัยของสมาชิกพรรคในระดับบริหารและสมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อกรรมการบริหารพรรค เพื่อตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและพิจารณาโทษ โดยเร็ว และเปิดเผยตามระเบียบที่พรรคการเมืองได้กำหนดขึ้น โดยมีมาตรการถึงการขับออกจากพรรค โดยมติที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกพรรคการเมือง

๔.๒.๔ พรรคการเมืองต้องมีกระบวนการให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมและมีบทบาท ให้มีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถที่ซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๔.๒.๕ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้สมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้งนั้น พึงเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต ด้วยวิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เพื่อเป็นการคัดกรองและได้รับการยอมรับจากสมาชิกพรรคในแต่ละเขตเลือกตั้ง ก่อนนำเสนอเพื่อการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารพรรคส่วนกลาง พรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องมีสมาชิกพรรค จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

๔.๒.๖ ผู้ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ ต้องดำเนินการตามข้อบังคับต่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัด ดังต่อไปนี้

- ๑) แสดงแบบรายการเสียภาษีเงินได้ ย้อนหลัง ๓ ปี
- ๒) แสดงเจตจำนงเพื่อประกาศให้สมาชิกพรรคและประชาชนในเขตเลือกตั้งทราบล่วงหน้า ๑ ปี
- ๓) ผ่านการฝึกอบรมการเป็นนักการเมืองตามหลักสูตรที่กฎหมายกำหนด

๔.๒.๗ ให้ความรู้ ให้การศึกษา สร้างค่านิยมและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบต่อการซื้อสิทธิขายเสียงที่ส่งผลความเสียหายต่อประเทศชาติและส่วนรวม และกำหนดมาตรการป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรม การซื้อเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับ ซึ่งจำเป็นต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีโทษรุนแรงเพื่อลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน

๔.๒.๘ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ถือเป็นสถานภาพที่มีเกียรติ จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กร สมาคม และสถานภาพการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ในฐานะของประชาชนทั่วไปอย่างเป็นธรรม

๔.๓ ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค

๔.๓.๑ พรรคการเมืองต้องจัดโครงสร้างการบริหารจัดการภายในพรรค ไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคครอบงำพรรค ควรมีการแยกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารพรรคการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจน ให้มีความเป็นอิสระจากกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้งานทางการเมืองของพรรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ยึดโยงกับตำแหน่งทางการเมือง

๔.๓.๒ พรรคการเมืองต้องยึดหลักความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดการบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง

กรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทนที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน

พรรคการเมือง พึงคัดเลือกเสนอบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและคณะกรรมการบริหารต่าง ๆ โดยมติของกรรมการบริหารพรรค

ให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อเพื่อการตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงานของพรรค

๔.๓.๓ พรรคการเมืองต้องให้ความสำคัญกับการจัดตั้ง การขยายสาขาพรรค การขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค ถือเป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง ให้สาขาพรรคได้มีบทบาท และมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการจัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอนโยบายของพรรคต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

๔.๔ ปฏิรูปพรรคการเมืองให้มีพันธสัญญาประชาคมโดยนโยบายของพรรคการเมือง

๔.๔.๑ พรรคการเมืองควรมุ่งเน้นการแข่งขันทางการเมืองด้วยนโยบายของพรรค และนโยบายของพรรคการเมืองควรได้รับการเสนอและได้รับความเห็นชอบโดยการลงมติจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

๔.๔.๒ พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบต่อการนำเสนอโยบายที่ได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน และนโยบายของพรรคการเมืองจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ

พรรคการเมือง พึงให้ความสำคัญกับคณะกรรมการนโยบายพรรค ที่จะระดมความคิดและความร่วมมือจากบุคคลและองค์กรภายนอกอย่างกว้างขวาง

๔.๔.๓ พรรคการเมืองต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้เกิดขึ้นกับสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป ด้วยการนำเสนอโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง โดยต้องมีแนวทางในการนำนโยบายของพรรคไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๕ ปฏิรูปการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง

๔.๕.๑ งบประมาณของพรรคการเมือง อาทิ ค่าธรรมเนียมสมาชิกพรรค เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เงินที่ได้จากการบริจาค และรายได้อื่นของพรรค ต้องจัดทำบัญชีและเปิดเผยต่อสาธารณะ

๔.๕.๒ พรรคการเมืองต้องเสนอการใช้งบประมาณของพรรคต่อที่ประชุมใหญ่พรรค ให้สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปสามารถมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลการใช้งบประมาณของพรรคการเมืองได้ บัญชีรายรับรายจ่ายของพรรค ต้องเปิดเผยและได้รับการตรวจสอบจากสมาชิกพรรคได้โดยง่าย ระบบ การตรวจสอบบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชีต้องเทียบเคียงได้กับการตรวจสอบบัญชีบริษัทมหาชน

๔.๕.๓ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบายของพรรค การเมืองอย่างจริงจัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบจะต้องมีการ ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเข้มงวด

๔.๕.๔ ห้ามมิให้ยุบพรรคการเมือง เว้นแต่พรรคการเมืองที่กระทำความผิดอันเป็นการล้มล้าง ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทำลายความมั่นคงของชาติ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

๕. กำหนดเวลาการปฏิรูป

ช่วงเวลานับแต่รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการ วิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจะได้จัดทำร่างกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง เพื่อเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จนถึงวันมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมืองฉบับใหม่ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก ภายหลังจาก รัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีผลใช้บังคับ

๖. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- ๖.๑ งบประมาณแผ่นดิน
- ๖.๒ งบประมาณจากการสนับสนุนของบุคคลและนิติบุคคล
- ๖.๓ งบประมาณจากการบริจาคของประชาชน

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๗.๑ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
แก้ไขคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗
เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป
- ๗.๒ คณะรัฐมนตรี
การจัดสรรงบประมาณ
- ๗.๓ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จัดทำร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบ พรรคการเมือง
- ๗.๔ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๗.๕ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๗.๖ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

รับผิดชอบในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๗.๗ พรรคการเมืองทุกพรรคที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ไม่ถูกครอบงำโดยนายทุน

๘. ข้อเสนอแนะ

๘.๑ หากร่างรัฐธรรมนูญผ่านประชามติ หลังจากวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอเสนอให้พรรคการเมืองมีเวลาเสนอการปฏิรูปพรรคการเมืองของตนเอง ก่อนการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และสถานการณ์บ้านเมือง

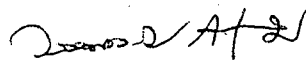
๘.๒ ในการนำเสนอรายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมืองนี้ เห็นควรให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๒) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร

๓) กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงขอเสนอรายงาน เรื่อง ระบบพรรคการเมือง ซึ่งสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เห็นชอบแล้วและคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองได้มีการปรับปรุงรายงานแล้ว จึงขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

เลขาธิการกรรมการวิชาการ

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง ระบบพรรคการเมือง

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลาการปฏิรูป	แหล่งที่มาของงบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี)
ระบบพรรคการเมือง	แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง	๑. ปฏิรูปพรรคการเมือง โดยตระหนักว่าพรรคการเมือง คือ สถาบันสำคัญที่เคียงคู่กับระบบประชาธิปไตย จึงปฏิรูปพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน อย่างแท้จริงและไม่ถูกครอบงำจากนายทุน ๒. ปฏิรูปสมาชิกพรรคการเมือง โดยทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความ	ช่วงเวลานับแต่รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง ได้รับความคิดเห็นขอรับการปฏิรูปประเทศจากกลุ่มบุคคลและนิติบุคคล ๓. งบประมาณจากการบริจาคของประชาชน	๑. งบประมาณแผ่นดิน ๒. งบประมาณจากการสนับสนุนของบุคคลและนิติบุคคล ๓. งบประมาณจากการบริจาคของประชาชน	๑. คณะกรรมาธิการ (คสช.) ๒. คณะรัฐมนตรี ๓. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๔. สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ๕. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๖. คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ๗. พรรคการเมืองทุกพรรคที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติ	๑. หากร่างรัฐธรรมนูญผ่านประชามติ หลังจากรวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอเสนอให้พรรคการเมืองมีเวลาเสนอการปฏิรูปพรรคการเมืองของตนเองก่อนการเลือกตั้ง ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และสถานการณ์บ้านเมือง ๒. ในการนำเสนอรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง	คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จะได้พิจารณาและจัดทำหรือปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบพรรคการเมือง ๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๒) ประมวลกฎหมายอื่น ๓) กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พระราชบัญญัติ หรือร่าง พระราชบัญญัติ ประกอบ รัฐธรรมนูญ (ถ้ามี)
	<p>เป็นเจ้าของพรรคการเมือง</p> <p>๓. ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค</p> <p>๔. ปฏิรูปพรรคการเมืองให้มีพันธสัญญาประชาชนโดยนโยบายของพรรคการเมือง</p> <p>๕. ปฏิรูปการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง</p> <p>๖. เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่องระบบพรรคการเมือง ตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น สมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องเสนอปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย</p>	<p>พรรคการเมืองฉบับใหม่ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นครั้งแรก ภายหลังจากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีผลบังคับ</p>		<p>ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>เรื่อง ระบบพรรคการเมืองนี้ เห็นควรให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้</p> <p>๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>๒) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร</p> <p>๓) กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>		

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พระราชบัญญัติ หรือร่าง พระราชบัญญัติ ประกอบ รัฐธรรมนูญ (ถ้ามี)
		<p>ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๒) ประมวลรัษฎากร ๓) กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง 					

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการเมือง

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง”

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สพท) ๑๙๘๖/๒๕๕๙

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก อู๋ติวัฒน์ กำลังเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำณูณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. พลตำรวจโท ตรีนทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๑. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๒. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๓. พลโท วรार्ห บัญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๔. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๕. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๖. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๗. นายอรุณ จิรชวลา	กรรมการ
๑๘. พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	กรรมการ
๑๙. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๐. นางนรรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายดำรงค์ พิเดช เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

และตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม” และที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” แล้วนั้น

๕

ในการนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้นำประเด็นข้อเสนอแนะจากรายงานดังกล่าว มาจัดทำเป็นรายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) โดยมีการจัดเรียงหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

และตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๖/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” แล้ว โดยให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนำรายงานไปปรับปรุงก่อนเสนอรายงานพร้อมความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาต่อไป อนึ่ง ที่ประชุมได้มอบหมายให้ผู้แทนคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เป็นผู้แทนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อเข้าชี้แจงข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เกี่ยวกับหลักการสำคัญในการจัดทำข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้พิจารณาปรับปรุงรายงานดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงขอส่งรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” ให้กับประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อโปรดนำเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” ต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เสรี สุวรรณภานนท์

(นายเสรี สุวรรณภานนท์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

สำนักกรรมการ ๒

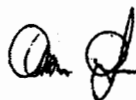
กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาการเมืองฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐ - ๔๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๒

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิชิต์ สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

ธนพจน์ /ร่าง
ตรีทิพย์นิภา /พิมพ์
ปรียากรณ์/ตรวจ

รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

หลักการและเหตุผล

ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนดเวลาการปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งวิธีการปฏิรูป เพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๙/๒ ประกอบมาตรา ๒๗ ซึ่งบัญญัติให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศดำเนินการให้เกิดการปฏิรูป ด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ สืบต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงความสำคัญ เร่งด่วน และสัมฤทธิ์ผล ของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความเหมาะสมกับสังคมไทย มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริต เป็นธรรม และสอดคล้องกับ แผนปฏิรูปประเทศ ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รัฐบาล และส่วนราชการ รวมถึง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ให้ยึดหลักการปฏิรูปในประเด็นสำคัญและเร่งด่วน ให้แล้วเสร็จก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงการปฏิรูปการเมืองให้มีผลต่อการสร้างวัฒนธรรม การการเมืองใหม่ เพื่อประโยชน์สูงสุดของชาติและประชาชนโดยรวม

และตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ กรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลิ่งเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๓. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๔. พลโท วรार्ท บุญญะสิทธิ์	กรรมการ

๑๕. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๖. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๗. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๘. นายอรุณ จิรชวลา	กรรมการ
๑๙. พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย	กรรมการ
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สมาชิกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้นำประเด็นข้อเสนอแนะจากรายงาน เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” และรายงาน เรื่อง “การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม” ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้ว มาจัดทำเป็นรายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) โดยมีการจัดเรียงหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้พิจารณาปรับปรุงรายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เสร็จแล้ว จึงขอเสนอรายงานเรื่องดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

หลักการและเหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกัน จัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การบริหารพรรคและการดำเนินกิจกรรมของพรรคต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีมาตรการให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น มีกลไกที่กำหนด ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณา นโยบายที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่าและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน รวมทั้ง มีมาตรการกำกับดูแลให้สมาชิกของพรรคกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงควรมีการปฏิรูปพรรคการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ให้เป็นพรรคการเมืองที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีอำนาจและบทบาทในการเป็นเจ้าของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง เกิดความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค ทั้งนี้ เพื่อให้พรรคการเมืองทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ตามที่รัฐธรรมนูญ ดังข้อเสนอในการปฏิรูปพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

๑. พรรคการเมืองต้องสร้างและประกาศอุดมการณ์ที่เด่นชัด ในฐานะสถาบันทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย
๒. ให้ประชาชนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยสมัครใจ โดยไม่มีการเกณฑ์หรือว่าจ้างให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
๓. ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง โดยนำวิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) มาใช้ในการคัดเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง
๔. ความเป็นประชาธิปไตยควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดการบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง โดยกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทนที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน และให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อเพื่อการตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงานของพรรค
๕. กำหนดให้การจัดตั้ง การขยายสาขาพรรคการขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค เป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้สาขาพรรคมีบทบาทและกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการจัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอนโยบายของพรรคต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น
๖. นโยบายของพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรม
๗. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

๒

เรื่องที่ ๒

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

๑. กำหนดกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์ กิจกรรมที่ระบุชัดเจนให้พรรคการเมืองนั้น ๆ ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และควรให้มีการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจระบบพรรคการเมือง

๒. พรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมเคลื่อนไหวในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับประโยชน์ของประชาชน โดยรัฐ มีหน้าที่จัดเวที และสนับสนุนการใช้สื่อสารมวลชนของรัฐ

๓. องค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องมีสัดส่วนของสมาชิกพรรคการเมือง มากกว่าสัดส่วนของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการตัดสินใจหรือวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องสำคัญใด ๆ ของพรรค อันจะมีผลกระทบต่อนโยบายของพรรค หรือมีเหตุสำคัญอื่นใดที่กรรมการบริหารพรรคเห็นเป็นการสมควร การตัดสินใจ หรือวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องสำคัญนั้น ๆ ต้องเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

๔. การแข่งขันทางการเมืองควรมุ่งเน้นด้วยนโยบายของพรรคการเมือง โดยนโยบายของพรรคการเมือง ควรได้รับการเสนอและเห็นชอบโดยมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

๕. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบในการนำเสนอนโยบายที่ได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบต่อ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน ตลอดจนจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ และให้ความสำคัญกับคณะกรรมการนโยบายพรรค

๖. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีจริยธรรม และมารยาทในทางการเมือง ไม่สร้างเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในทางการเมือง มีกลไกในการลดความขัดแย้ง และไม่สร้างความแตกแยกในสังคม

๗. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบายของพรรคการเมืองอย่างจริงจัง

๘. ให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานของพรรคการเมือง ดำเนินการตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเข้มงวด

๙. ความเป็นประชาธิปไตยควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนด การบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง โดยกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทน ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน และให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อ เพื่อการตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงาน ของพรรค

๑๐. กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองมีอำนาจ มีบทบาทและมีส่วนร่วม ตลอดจนมีความรับผิดชอบ อย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถที่ซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๑๑. เพื่อประสิทธิภาพของการบริหารพรรคการเมือง ควรแยกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหาร พรรคการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจน ให้มีความเป็นอิสระจากกันในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้ความทับซ้อน ระหว่าง งานบริหารพรรคการเมืองและตำแหน่งทางการเมือง

๑๒. กำหนดให้การจัดตั้ง การขยายสาขาพรรคการขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค เป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้สาขาพรรคมีบทบาทและกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการ จัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอนโยบายของพรรคต่อประชาชน ในท้องถิ่นนั้น

๑๓. ให้สมาชิกพรรคการเมืองและผู้บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง มีสิทธิเข้าชื่อร่วมกัน จำนวน ๕๐ คน เสนอให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความบกพร่องด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือการกระทำผิดวินัยของสมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อกรรมการบริหารพรรค หากพบว่ามีความจริง ให้ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองมีมติให้ออกจากพรรคการเมือง

๑๔. ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องกำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับดำเนินการ ดังนี้

๑) แสดงแบบรายการเสียภาษีเงินได้ ย้อนหลัง ๓ ปี

๒) แสดงเจตจำนงเพื่อประกาศให้สมาชิกพรรคและประชาชนในเขตเลือกตั้งทราบล่วงหน้า ๑ ปี (ยกเว้นกรณีการยุบสภาและการเลือกตั้งซ่อม)

๓) ผ่านการฝึกอบรมการเป็นนักการเมืองตามหลักสูตรที่กฎหมายที่กำหนด

๑๕. ให้สมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้งนั้นพึงเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต ด้วยวิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) โดยพรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องมีสมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน ในเขตเลือกตั้งนั้น

๑๖. การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชี โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยให้สมาชิกพรรคจากทุกภูมิภาคมีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง

๑๗. การคัดเลือกเสนอบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและคณะกรรมการต่าง ๆ ให้กระทำโดยมติของกรรมการบริหารพรรค ร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้น

๑๘. กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ร่วมรับผิดชอบในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและร่วมป้องกันมิให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง

๑๙. กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองร่วมป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สนับสนุนไปกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

หากปรากฏว่ามีเหตุแห่งการกระทำความผิดเกิดขึ้นและได้รับแจ้งอย่างมีข้อมูลหลักฐานแล้ว หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เพิกเฉยหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาทันที และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้รับทราบในทุก ๆ กรณี

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้รับแจ้งดังกล่าวแล้ว จะต้องมีการติดตามตรวจสอบเรื่องที่แจ้งนั้นทันที หากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้แล้วเพิกเฉย ถือว่ารู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดด้วย

๒๐. หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ตามที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) มาตรา ๒๑๙ กำหนดให้มีขึ้นด้วย

๒๑. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

เรื่องที่ ๓

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

๑. กำหนดให้มีมาตรการป้องกันระบบทุนครอบงำพรรคการเมือง เพื่อมิให้มีการนำเงินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาสนับสนุนการเลือกตั้ง

๒. การกำหนดมาตรการลงโทษนักธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง โดยกำหนดให้มีมาตรการที่รุนแรงเพื่อลงโทษนายทุน กลุ่มทุน หรือธุรกิจการเมือง ที่นำเงินมาลงทุนในพรรคการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมาตรการเพื่อลงโทษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มีพฤติกรรมรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มทุนทางการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ห้ามผู้ใดหรือนิติบุคคลใดสนับสนุนเงินลงทุนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองในทุกกรณี เว้นแต่ได้บริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด

๒) ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเงินของบุคคลหรือของนิติบุคคลใดมาใช้จ่ายหรือสนับสนุนการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ

๓) ห้ามพรรคการเมือง หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือตัวแทน รับเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย

๓. ให้มีการบริจาคและการชำระค่าธรรมเนียมสมาชิกให้พรรค โดยให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจ ดังนี้

๑) ให้สมาชิกพรรคชำระค่าธรรมเนียมรายปี รายละไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อปี และให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจโดยการอุดหนุนเงินเพิ่มเติมให้แก่พรรคการเมืองอีกหนึ่งเท่าของค่าธรรมเนียมที่สมาชิกแต่ละรายชำระ

๒) ให้พรรคการเมืองมีมติรับรองรายชื่อความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม แล้วให้พรรคการเมืองนั้นแจ้งยืนยันยืนยันความเป็นสมาชิกต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พร้อมทั้งให้เรียกเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมืองคนละไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อปี ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

หากผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมคนใดไม่ชำระเงินค่าสมาชิก พรรคการเมืองนั้นก็จะได้ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเฉพาะส่วนที่สมาชิคนั้นไม่ชำระค่าสมาชิก

สำหรับผู้ที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและผู้ที่ยังสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเมื่อสมัครเป็นสมาชิกและมีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีแล้ว ให้พรรคการเมืองนั้นจัดเก็บข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองด้วยระบบฐานข้อมูล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอย่างอื่นที่สะดวกและรวดเร็ว โดยหากสมาชิกพรรคการเมืองคนใดไม่ชำระค่าสมาชิก ก็คงให้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปเพียงพรรคการเมืองเดียว แต่พรรคการเมืองนั้นจะไม่ได้รับเงินสมทบจากรัฐในส่วนที่สมาชิกพรรคได้ชำระค่าสมาชิกพรรคมาแล้ว

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรับชำระค่าธรรมเนียมรายปีของสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค

๓) ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีสามารถแจ้งความจำนงของตนที่จะบริจาคเงินภาษีให้พรรคการเมืองได้จำนวนหนึ่งพรรค รายละ ๒๐๐ บาทต่อปี หรือไม่บริจาคให้พรรคใดก็ได้ โดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณรายปีให้กับพรรคการเมืองนั้น ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงการคลัง

๔) บุคคลหรือนิติบุคคลสามารถนำจำนวนเงินที่บริจาคให้แก่พรรคการเมืองไปลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ ๕ ของรายได้พึงประเมินที่ยื่นต่อกรมสรรพากร

๕) พรรคการเมืองขนาดเล็กพึงได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด

๖) ครวมมีตัวแทนพรรคการเมืองเป็นกรรมการในกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)
- : รายงานการรับฟังความคิดเห็นและตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๕ มาตรา
๖๔ และมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๔

(๓) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(๔) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๕) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมือง เพื่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง หรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่ารวมถึง

(๑) การปลดหนี้ หรือการลดหนี้ให้เปล่า

(๒) การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(๓) การเข้าค้าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

(๔) การให้ใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการ หรือคิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๕) การให้ใช้บุคลากรซึ่งมิได้เป็นลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของพรรคการเมือง โดยพรรคการเมือง หรือสมาชิกไม่ต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้าง หรือต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้างเพียงบางส่วน เว้นแต่การเป็นอาสาสมัครนอกเวลาการทำงานโดยปกติของผู้นั้น

(๖) การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าใช้บริการ หรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๗) การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๘) การให้เดินทางหรือให้ขนส่งบุคคลหรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๙) การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่นให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๑๐) การให้บริการวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร ภูมหาย หรือบัญชี โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๑๑) การอื่นซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกได้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หรือไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายซึ่งโดยปกติต้องจ่าย

การดำเนินการตาม (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) หรือ (๑๐) ซึ่งพรรคการเมืองจัดให้แก่สมาชิกและมีได้เป็นไปเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่สมาชิก มิให้ถือว่าเป็นการให้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศตามวรรคหนึ่งเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

ให้ถือว่านายทะเบียนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปอาจรวมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้

ในการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

การประชุมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๙ พรรคการเมืองต้องมีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนตามมาตรา ๑๒ หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๐ ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๔) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมือง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง
- (๖) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
- (๗) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก
- (๘) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๙) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๑๐) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง
- (๑๑)^๖ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

^๖ มาตรา ๑๐ (๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๑๒) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๓) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองและการบริจาคแก่พรรคการเมือง

(๑๔) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

(๑๕) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะหรือความมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ชัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

(๓) มีข้อกำหนดให้ดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณ โดยมีได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณ มีโอกาสสู้ข้อกล่าวหาและแก้ข้อกล่าวหาได้ตามสมควร

(๔) มีข้อกำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมือง เพราะเหตุที่สมาชิกผู้นั้นลงมติหรือไม่ลงมติในสภาผู้แทนราษฎรหรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

(๕) การอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การจัดให้มีการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการทางการเมือง หรือการลงมติในสภาผู้แทนราษฎรมีให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคสอง

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เภรณุกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) และ (๑๔) ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา ๑๒ ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน โดยต้องยื่นพร้อมทั้งนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของพรรคการเมือง หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นที่ทำการพรรคการเมืองซึ่งต้องอยู่ในราชอาณาจักร และสำเนารายงานการประชุมตั้งพรรคการเมือง

การยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง

- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง
- (๕) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๑๓ เมื่อได้รับการยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้นายทะเบียน พิจารณาตรวจสอบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป

(๒) ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายและข้อบังคับพรรค การเมืองมีลักษณะและความมุ่งหมายที่ไม่ขัดต่อมาตรา ๙

(๓) เอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนและถูกต้องตาม มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าการยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบ วันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามียกเว้นใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งสั่งไม่รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรค การเมือง และแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง

ผู้ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองของนายทะเบียน อาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งตามวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓ (๓) มียกเว้นไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนได้รับการยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับ แต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารจดทะเบียนจัดตั้งพรรค การเมืองให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนโดย ความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งสั่งไม่รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นาย

ทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่สิ่งไม่รับจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสี่ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตามที่ปรากฏในเอกสารการจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชั่วหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซึ่งผู้จดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นได้ยื่นจดทะเบียนไว้ในวันและเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ทำความเข้าใจกับผู้จดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว และไม่เป็นการซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกัน การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้า วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

(๒) ในกรณีที่ผู้ยื่นจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยืนยันไม่ยอมตกลงกัน หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๑) แล้ว ยังตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองนั้น และให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนแจ้งจากผู้ยื่นจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามผลของการจับสลากนั้น

ให้นายทะเบียนแจ้งผลการดำเนินการตาม (๒) เป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ทราบผลตาม (๒)

มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง และให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา โดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขธิการพรรคการเมือง รองเลขธิการพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล

หมวด ๒

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์

สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุม หรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุมในกรณีที่มิปรากฏในรายงานการประชุม

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้ผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๑๙ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง โดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบตามที่นายทะเบียนกำหนดต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก และให้คำรับรองว่าตนมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นอยู่ในขณะเดียวกัน ตามสถานที่ที่พรรคการเมืองกำหนด และให้พรรคการเมืองส่งสำเนาใบสมัครและเอกสารประกอบดังกล่าวให้นายทะเบียน

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกโดยผู้นั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ผู้ที่ถูกแอบอ้างหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกแอบอ้าง อาจแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่นั้น

หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงพร้อมด้วยรายชื่ออาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าว ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด ให้นายทะเบียนทราบภายในวันที่เจ็ดของทุกสามเดือน และให้สรุปยอดจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทั้งหมดในรอบปีให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสี่ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด
 ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด
 ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของทุกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทะเบียนดังกล่าวเป็นทะเบียนที่ถูกต้องและแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๐ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙

(๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเพราะกระทำผิดวินัยหรือจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุร้ายแรงอื่น

(๕) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เลิกหรือยุบไป

(๖) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง

(๗) กระทำการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง

การสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๔) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งหมด และการลงมติให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้าสมาชิกผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ คัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ สมาชิกผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยหรือจะคงสมาชิกภาพของพรรคการเมืองนั้นต่อไปก็ได้

การอุทธรณ์ตามวรรคสามให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสามไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๕) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองยุบไป ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันถัดจากวันที่ครบหกสิบวันนั้น

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๘ พรรคหนึ่ง เข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้สมาชิกที่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใด เพื่อยอมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินหนึ่งพรรคการเมือง

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย หรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง หรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง

มาตรา ๒๖ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๒๗ เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๖ แล้ว ให้มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมืองเป็นครั้งแรกภายในหกสิบวัน ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่เรียกประชุมใหญ่ภายในระยะเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองเรียกประชุมใหญ่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในการประชุมใหญ่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การทบทวนนโยบายพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้

(๒) การทบทวนข้อบังคับพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้

(๓) การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองแทนคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๘ วรรคสอง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมือง และคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(๕) เรื่องอื่นที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ ประธานสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา หรือตัวแทนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน การลงมติในที่ประชุมใหญ่ตาม (๓) และ (๔) ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา ๒๘ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่น้อยปีละหนึ่งครั้ง

การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมือง และคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(๕) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) แผนการดำเนินการสำหรับปีต่อไป โดยเฉพาะการหารายได้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง และการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(๗) การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและการรับรองงบการเงินประจำปีของพรรคการเมือง

(๘) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา หรือตัวแทนสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

(๙) กิจการอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๑๐) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๒๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน

การได้มาซึ่งตัวแทนสมาชิกตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องคำนึงถึงสัดส่วนของจำนวนสมาชิกที่มีตามสาขาในแต่ละภาค และสัดส่วนของจำนวนสมาชิกหญิงและชาย ทั้งนี้ เพื่อสะท้อนความเห็นที่หลากหลายของสมาชิกทุกระดับ

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๓) และ (๔) หรือการลงมติในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนร้องขอให้ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

การจัดให้มีมติโดยมิได้จัดให้มีการประชุมใหญ่ จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๐ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ หรือไม่น้อยกว่าสองพันคน แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากัน มีสิทธิเข้าชื่อกันให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๑ เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดให้พรรคการเมืองกระทำการใด ๆ ฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมือง หรือข้อบังคับพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ระวังหรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่นายทะเบียนเตือนเป็นหนังสือแก่บุคคลที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรคการเมือง ต้องส่งสำเนาหนังสือเตือนนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ระวังหรือจัดการแก้ไขการกระทำดังกล่าว หรือให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคน ออกจากตำแหน่ง ผู้นั้นไม่มีสิทธิเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีก เว้นแต่จะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

มาตรา ๓๒ สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากัน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ออกจากตำแหน่งได้ ในกรณีนี้ ให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำร้องขอไปถึงพรรคการเมือง

มติให้ถอดถอนตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนผู้ที่เข้าประชุมใหญ่วิสามัญ โดยให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดถูกถอดถอน ให้ที่ประชุมใหญ่ดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งนั้น และให้นำความในมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการร้องขอถอดถอนประธานสาขาพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลมโดยให้ใช้สมาชิก

จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ และให้มีการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ
สาขาพรรคการเมืองนั้นเพื่อมีมติถอดถอน

การดำเนินการตามมาตรา ๓๓ นี้ให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในวาระการดำรงตำแหน่งของ
คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรค
การเมืองผู้ใดเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การถอดถอนผู้นั้นตามมาตรา
นี้จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่
น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่ง
ร้อยคนเห็นวามติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะ
และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญหรือขัดหรือแย้งกับหลักการ
พื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ให้ถือว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะและความมุ่งหมายตามมาตรา
๑๐ วรรคสอง (๓) (๔) หรือ (๕) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองดังกล่าวขัดต่อ
สถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับ
หลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติ
หรือข้อบังคับดังกล่าวนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรค
การเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้ง
สาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด
และอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของกรรมการ
สาขาพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้ออกหนังสือรับรอง
การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรค
การเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรค
การเมือง เภรัญญิกสาขาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรค
การเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง
จากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) และ (๑๔) ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการสาขาพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๓๗ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งก่อนการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรคการเมือง และในกรณีที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือเป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อที่อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้น^๓

องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง และสมาชิกสาขาพรรคการเมืองซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน การลงมติให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง และการลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้ลงคะแนนลับ ส่วนการลงมติในเรื่องอื่นให้เป็นไปโดยเปิดเผย เว้นแต่คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าสิบคนร้องขอให้ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

กิจการอื่นที่ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง วิธีการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองพิจารณา และวิธีการดำเนินการประชุม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง^๔

ในการพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจากรายชื่อตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) รายชื่อผู้ซึ่งที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๓๗

(๒) รายชื่อบุคคลอื่นที่เห็นสมควร

มติคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ให้ส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นที่สุด

^๓ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๔ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๓๙ นอกจากการพิจารณาส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๘ ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองอาจใช้วิธีการให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคการเมืองลงมติเลือกผู้สมควรส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อได้ ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองจัดให้มีการดำเนินการดังกล่าวโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ตามมาตรา ๒๙ พรรคหนึ่ง แต่ละคนมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนให้ผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลำดับลงไปในการเลือกตั้งใด เป็นผู้ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วแต่กรณี

เมื่อที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองมีมติตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการเสนอชื่อ การพิจารณา และการคัดเลือกผู้สมควรเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแต่การเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้มีการลงมติตามวรรคหนึ่งจะต้องขอความเห็นจากคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคก่อน

การลงคะแนนตามมาตรานี้จะให้ลงคะแนนทางไปรษณีย์ตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองก็ได้

มาตรา ๔๐ การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๓๙ ของพรรคการเมืองไม่มีผลกระทบต่อการสมัครและการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกซึ่งพรรคการเมืองนั้นส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๑ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๔ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๖ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

^๕ มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งหรือได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

หมวด ๓

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๔๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๕ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา ๔๕ บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๖๒
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน

บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น

บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา ๔๖ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุลและงบรายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง งบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐ และรายได้อื่นที่มี กับทางใช้ไปของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมือง ไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ต้องแสดงรายละเอียดของรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

งบการเงินต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี

มาตรา ๔๗ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ พร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๔๕

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินและสำเนาบัญชีตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะบุคคลขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ คณะละห้าคน ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินตามวรรคสองเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและประกาศให้สาธารณชนทราบ

คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคสาม ให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๘ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๔๙ ให้หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่เข้ารับตำแหน่ง วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือถูกยุบ หรือวันที่พ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ในวันยื่นให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงต่อนายทะเบียน

ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้

มาตรา ๕๐ เมื่อนายทะเบียนได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามมาตรา ๔๙ แล้ว ถ้านายทะเบียนมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการต่อไปตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมไม่ให้พรรคการเมืองและผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด รู้เห็นหรือทราบว่ามี การกระทำตามวรรคหนึ่ง ต้องยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำความดังกล่าว

ความในมาตรานี้ให้นำไปใช้บังคับกับประธานสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมืองด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ดังนี้

(๑)^๖ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้จัดสรรเป็นจำนวนรวมโดยพิจารณาตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองเสนอไว้ในบัญชีรายชื่อที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้จัดสรรให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล

ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

^๖ มาตรา ๕๒ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองตาม (๑) และ (๒) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ ๒

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๓ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(๓) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการบริจาคแก่พรรคการเมือง

(๕) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๖) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมือง

(๗) รายได้อื่น

การหารายได้ตาม (๒) และ (๗) ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๕๔ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวจากผู้สนับสนุนรายใดที่มีจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป ให้ถือเป็นรายได้จากการบริจาค

เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วให้รายงานรายได้ที่หาได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว

การรายงานตามวรรคสองให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป แก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย

ส่วนที่ ๓

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

มาตรา ๕๕ บทบัญญัติในส่วนนี้ให้ใช้บังคับกับการบริจาคของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกให้แก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๔ วรรคสาม การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไป ให้กระทำโดยเปิดเผยชื่อผู้บริจาคและสามารถตรวจสอบได้

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใด รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็น การบริจาคโดยไม่ปรากฏชื่อผู้บริจาคตามวรรคหนึ่ง หรือที่บริจาคให้ตนเป็นส่วนตัว

มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๔ วรรคสาม การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่ห้าพันบาทขึ้นไป ต้องเปิดเผยชื่อผู้บริจาคต่อสาธารณชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป จะต้องบริจาคโดยวิธีการส่งจ่ายเป็นตั๋วแลกเงิน หรือเช็คขีดคร่อม

มาตรา ๕๘ การบริจาคโดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้กระทำได้โดยผู้เสียภาษีแต่ละคนอาจจะระบุชื่อพรรคการเมืองที่ประสงค์จะบริจาค ภาษีให้ได้หนึ่งพรรคการเมืองปีละหนึ่งร้อยบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากร

การแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งมีให้นำไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๑

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งพร้อมจำนวนเงินที่ได้จากการแสดงเจตนาบริจาคทั้งหมด ส่งให้นายทะเบียน และโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อโอนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามมาตรา นี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

มาตรา ๕๙ ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่าสิบล้านบาทต่อปี

ในกรณีที่นิติบุคคลใดบริจาคให้แก่พรรคการเมืองตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป จะต้องได้รับอนุมัติหรือสัตยาบันโดยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลนั้นหรือสมาชิกของนิติบุคคลนั้น

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด รับบริจาคจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๐ เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ซึ่งเป็นผู้ที่รับบริจาค ต้องจัดทำบันทึกการรับบริจาคไว้เป็นหลักฐานและจัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองพร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น

ได้อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่พรรคการเมือง เพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นได้อันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากการบริจาคแล้ว ให้ลงรายการการรับบริจาคในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น และให้จัดส่งใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคให้แก่พรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาค และจำนวนเงิน รายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นได้อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้รับบริจาคในแต่ละสัปดาห์ ให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงให้แล้วเสร็จภายในวันทำการวันแรกของสัปดาห์ถัดมา แล้วปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และจัดส่งประกาศดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศ

มาตรา ๖๑ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ โดยให้ลดหย่อนได้ในกรณีบุคคลธรรมดาไม่เกินปีละห้าพันบาทและในกรณีนิติบุคคลไม่เกินปีละสองหมื่นบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๔ วรรคสาม มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นได้อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย

(๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(๓) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นได้อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในทางการค้า ในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อนจึงบันทึกลงในบัญชี และในกรณีที่ไมอาจคิดมูลค่าได้ ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๖๓ ในกรณีการบริจาคเป็นเงินสด ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและற்றுฎีกพรรคการเมืองนำไปฝากไว้ในบัญชีธนาคารพาณิชย์ ตามมาตรา ๖๔ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการบริจาคแล้วออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานภายในวันที่ได้รับบันทึกการบริจาค

ในกรณีการบริจาคเงินเป็นตั๋วแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อม ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและற்றுฎีกพรรคการเมืองนำส่งเข้าบัญชีเงินฝากตามวรรคหนึ่ง เมื่อตั๋วแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อมดังกล่าวไม่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงิน ให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานภายในวันที่ที่มีรายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา ๖๔ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรียญพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีพร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับรองแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง รับบริจาคหรือขอรับบริจาคจากผู้ซึ่งมิได้เป็นสมาชิก เว้นแต่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองอื่นใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียโรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง

การเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองโดยมิได้มีการกระทำตามวรรคหนึ่ง ก่อนกิจกรรมดังกล่าวเริ่มขึ้น มิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๙ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบ ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การพิจารณาตามอนุมาตรานี้ ให้พิจารณาในวันก่อนวันที่บริจาคโดยให้ถือทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในวันก่อนวันที่บริจาค

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย หรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาค เพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๖๙ บริจาคแก่พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ นิติบุคคลที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์กรมหาชน หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่หรือนิติบุคคลอื่น ตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง บริจาคแก่พรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา นี้ให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นอยู่ เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นแต่ละคนทุกคน และจำนวนหุ้นส่วนหรือหุ้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๗๒ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนด มาตรการและวิธีการควบคุมการได้รับการบริจาคของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้มี อำนาจตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่ เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๔

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา ๗๓ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๒) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๘

(๓) เงินสนับสนุนสมทบจากรัฐตามมาตรา ๗๖

(๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๕) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางปกครองหรือทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๙๖

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน

(๙) เงินดอกผลของกองทุน

(๑๐) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (๕) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๖) เข้ากองทุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เงินตาม (๒) และ (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาบริจาคให้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๕๘

มาตรา ๗๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาพรรคการเมือง

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วยนายทะเบียนเป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคคนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคคนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองที่มีได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนของพรรคการเมืองตามวรรคสอง จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

วาระการดำรงตำแหน่ง เบื้องประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตามวรรคสองให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๕ ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดโดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกันหรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

^๓ มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรโดยจัดสรรเงินตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร สาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร และจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแต่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมีได้

ในกรณีที่ เป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ การจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามมาตรานี้ จะกระทำต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา ๒๖ และได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗๖ ให้รัฐจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบแก่พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามมาตรา ๕๘ ร้อยละห้าของจำนวนเงินบริจาคทั้งหมดที่ได้รับจากการแสดงเจตนารวมกัน

การให้เงินสนับสนุนตามวรรคหนึ่งให้แก่ทุกพรรคการเมือง เมื่อรวมกันแล้วจะเกินกึ่งหนึ่งของวงเงินที่กองทุนจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองในปีนั้นมีได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ลดการจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองเป็นสัดส่วนกัน

มาตรา ๗๗ ให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนตามมาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๖ จัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินตามมาตรา ๘๗ ของพรรคการเมืองในแต่ละปี ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการตรวจสอบและการติดตามประเมินผลการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗๘ ให้ลดหรือเลิกการจัดสรรเงินสนับสนุนตามมาตรา ๗๕ แก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน ให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตามมาตรา ๗๕ ลงกึ่งหนึ่ง

(๒) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสามครั้งติดต่อกัน ให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตามมาตรา ๗๕ ลงสามในสี่

(๓) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสี่ครั้งติดต่อกัน ให้เลิกให้เงินสนับสนุนตามมาตรา ๗๕ แก่พรรคการเมืองนั้น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ไม่ได้รับเลือกตั้ง” ให้หมายความรวมถึงการที่พรรคการเมืองไม่ได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ว่าง ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา

นี้

มาตรา ๗๙ ให้นายทะเบียนจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อให้แถลงผลงานของพรรคการเมืองปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสองครั้ง โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๘๐ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกได้ซื้อเวลาในการออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือได้ซื้อเนื้อที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือโฆษณาโดยวิธีอื่น ให้นำค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดไปด้วย

มาตรา ๘๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ค่าไปรษณียากร
- (๒) ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
- (๓) การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (๔) ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง
- (๕) ค่าสาธารณูปโภค
- (๖) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- (๗) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

การสนับสนุนตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของพรรคการเมืองและสาขาของพรรคการเมืองประกอบด้วย

มาตรา ๘๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว และปรากฏว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๗ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย และให้นายทะเบียนนำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๘๔ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๗ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย และให้นายทะเบียนนำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๘๕ พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ภายหลังจากปรากฏว่ามีเหตุที่พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ต้องเลิก หรือยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ การสิ้นสภาพ การเลิก และการยุบพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองนั้นคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๘๖ พรรคการเมืองใดไม่คืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นร่วมรับผิดชอบใช้เงินคืนแก่กองทุนอย่างลูกหนี้ร่วม

ส่วนที่ ๕

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๘๗ พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามแผนการใช้จ่ายเงินดังนี้

(๑) ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(๒) ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง

(๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๒

(๔) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(๕) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง

(๖) ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

การรายงานการใช้จ่ายเงิน และการลงรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๘๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมือง ซึ่งมีได้เป็นไปตามมาตรา ๘๗

มาตรา ๘๙ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิก ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณี ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งโดยการบริจาคหรือให้การสนับสนุนทางการเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่บุคคล คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ในเขตเลือกตั้งที่ผู้บริจาคหรือให้การสนับสนุนนั้น เป็นผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่า การบริจาคหรือให้การสนับสนุนดังกล่าวเป็นการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้นและให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้นในการสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

พรรคการเมืองใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๒ โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

มาตรา ๙๐ ห้ามมิให้บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ขอรับบริจาค หรือขอรับการสนับสนุนทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หมวด ๔

การสืบสภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การสืบสภาพพรรคการเมือง

มาตรา ๙๑ พรรคการเมืองย่อมสืบสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ได้ ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป สองครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

มาตรา ๘๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๓) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคน เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี โดยมีได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา นี้ ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสอง เห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มิให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับกรณีที่พรรคการเมืองมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๒

การเลิกพรรคการเมือง

มาตรา ๙๒ พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นกรณีที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง

(๒) มีการคว่ำรวมพรรคการเมืองตามหมวด ๕ การคว่ำรวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเลิกพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งเลิกพรรคการเมืองใดตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งเลิกพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๓

การยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๙๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่

วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับ
พรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียน
ประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙๔ เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาล
รัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้
เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการตามที่รัฐธรรมนูญให้ถือว่าเป็นการกระทำ
เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยวิธีการดังกล่าว

(๒) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๓) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๔) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอก
ราชอาณาจักร หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๓ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖
มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๑๐๔

มาตรา ๙๕ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะ
กรรมการบริหารพรรคการเมืองและได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา
๙๔ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุด พร้อมด้วย
หลักฐาน เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควร ก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง
ดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวม
พยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการ
ดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง
คณะกรรมการ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทำ
การตามมาตรา ๙๔ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการ
สูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียน
ประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพ
เครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมาย

พรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินกิจการทางการเมือง หรือประโยชน์อื่นใดในทำนองเดียวกัน

มาตรา ๙๖ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๙๒ (๒) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบดุลรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ มิได้

ในการชำระบัญชี เมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้ว ยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๕ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

หมวด ๕

การรวบรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๙๙ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการรวบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๑๐๐ การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่การควบรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน เพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายพรรคการเมือง

(๒) กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๘ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๐๒ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐๑ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง เพื่อมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันเลิกไป โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิม โอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการเลิกและการควบรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่การควบรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้น เลิกไปนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และให้นำมาตรา ๑๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๔ พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใด ดำเนินการใด เพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หลงเชื่อหรือเข้าใจว่าพรรคการเมืองอื่น หรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว

พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใด เพื่อกลั่นแกล้งพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีพรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้ยุบพรรค การเมืองนั้น ในกรณีที่บุคคลกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ส่วนที่ ๑

โทษทางอาญา

มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ากรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ วรรคสอง หรือหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ประธาน สาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละลະเลย หรือทราบ ว่ามีการกระทำตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี แต่มิได้ยับยั้งเพื่อมิให้มีการ กระทำดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้แสดงหลักฐานว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อยับยั้งมิ ให้มีการกระทำตามวรรคหนึ่งโดยสมควรแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิด แม้ว่ายังคงมีการกระทำ ความผิดโดยฝ่าฝืนการยับยั้งนั้นก็ตาม

มาตรา ๑๐๖ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใด แอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็น สมาชิกพรรคของตนตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๙ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๗ กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ห้าปี

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใด ช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๒ หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๙ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง มาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่น้อยกว่าสามเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ให้แก่พรรคการเมือง หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๕ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๕๙ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๖ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๗ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๙ หัวหน้าหน่วยงานตามมาตรา ๗๑ หรือกรรมการผู้มีอำนาจอนุมัติในนามหน่วยงานดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ วรรคสาม หรือมาตรา ๙๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ ๒ โทษทางปกครอง

มาตรา ๑๒๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๒๓ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ วรรคสี่ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๘๗ วรรคสอง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๒๔ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ วรรคห้า มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๗ วรรคสอง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาทและต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำเตือนของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๙ วรรคห้า มาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๔๑ วรรคสาม หรือมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๑๒๖ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือประธานสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๔๔ หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการในบัญชีเป็นเท็จ แก้ไขบัญชี ซ่อนเร้นหรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๒๗ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๗ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๔ หรือมาตรา ๗๒ วรรคสอง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๒๘ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๘๘ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเท่ากับหรือไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาค

มาตรา ๑๒๙ ผู้บริหารสูงสุดของสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐแห่งใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๙ วรรคสอง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นเงินจำนวนสองแสนบาท และต้องชำระค่าปรับทางปกครองอีกวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๑๓๐ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ หรือมาตรา ๘๕ และหากต่อมาได้รับคำเตือนจากนายทะเบียนแล้วยังฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำเตือนนั้น ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินสองเท่าของเงินสนับสนุน และดอกเบี้ยตามกฎหมายที่ต้องคืนให้แก่กองทุน

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนเงินสองเท่าของเงิน หรือมูลค่าทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ตนได้รับ

มาตรา ๑๓๒ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการปรับทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ โดยให้นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับและบังคับทางปกครอง เงินค่าปรับทางปกครองให้นำส่งกองทุน

ในกรณีที่ผู้ใดไม่ชำระค่าปรับทางปกครองตามคำสั่งนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ให้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่ในทางทะเบียนหรือครอบครองทรัพย์สินของผู้ไม่ชำระค่าปรับทางปกครองมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ในกรณีที่เป็นสิทธิเรียกร้องเป็นเงินที่บุคคลภายนอกต้องจ่ายให้แก่ผู้ไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง ให้บุคคลภายนอกชำระเงินให้แก่นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายแทน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๓ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกับกรณีต่าง ๆ ภายใต้ง่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) การคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ ในการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๒) การบริจาคโดยแสดงเจตนาตามมาตรา ๕๘ และการที่รัฐต้องจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบแก่พรรคการเมืองตามมาตรา ๗๖ ให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบหนึ่งปีนับจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๓) การดำเนินการตามมาตรา ๘๐ ในการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๔) การห้ามกระทำการตามมาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ มาตรา ๙๐ และการกระทำความผิดทางปกครองตามมาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๕ ให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบหนึ่งปีนับจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๔ ในวาระเริ่มแรก ในกรณีที่พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมือง สมาชิก หรือบุคคลใด กระทำความผิดทางอาญาหรือทางปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นครั้งแรก ให้ศาลหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี พิจารณาโทษทางอาญาหรือทางปกครองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิดชั้นใหม่ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงและพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ผลของการกระทำความผิดและเหตุสมควรอื่น โดยให้ศาลหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งลงโทษทางอาญาหรือทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหมวดนี้เพียงใดก็ได้

มาตรา ๑๓๕ ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พรรคใด ยังมีได้ดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน หรือมีสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๒๖ หรือมิได้มีการดำเนินการอื่นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๖ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามวรรคสอง ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา ๑๓๖ ให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกองทุนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๓๗ ในกรณีที่ผู้ใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงทุกพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๐ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๘ ให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงานประจำปี ๒๕๕๐ จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ยังคงดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและดำเนินการให้ครบถ้วนตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้

มาตรา ๑๓๙ พรรคการเมืองใดที่เลิกหรือถูกยุบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพ เลิก หรือถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๐ ให้อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๖๑ และดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๕๘ ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้เสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่อธิบดีกรมสรรพากรดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการแทน และให้กรมสรรพากรถือปฏิบัติตามนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง และการเงินและการอุดหนุนทางการเงินของพรรคการเมือง ตลอดจนการเลิกและการยุบพรรคการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕^๔

มาตรา ๑๐ บรรดาข้อบังคับพรรคการเมืองที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พรรคการเมืองใดไม่อาจดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้ารับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อในข้อบังคับพรรคการเมืองของตนเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ให้นำความตามหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้ารับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนในข้อบังคับพรรคการเมืองของตนที่มีอยู่เดิม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ บรรดาประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่ออกตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๒ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ มาตรา ๙๓ บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยเจ็ดสิบห้าคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ในการนี้จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติม คำว่า การเลือกตั้งแบบสัดส่วน เป็นการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

^๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนที่ ๓๖ ก/หน้า ๑๖/๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป^{๐๐}

ข้อ ๑ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไปโดยมิได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก แต่ให้งดเว้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาไว้เป็นการชั่วคราวก่อน

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหรือขยายระยะเวลาในการยื่นบัญชีรายชื่อรับและรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ตามที่เหมาะสมสมควร

ข้อ ๒ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไปโดยมิได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม หรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง และการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมือง ให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราว รวมทั้งให้ระงับการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วย ในกรณีมีข้อสงสัยให้หาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๓ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไปโดยมิได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก

ข้อ ๔ บรรดาคำร้อง สำนวน อรรถคดี หรือการใดที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ที่อยู่ระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือศาลก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมือง และศาลยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและวินิจฉัยต่อไป

ข้อ ๕ ให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวน และเป็นไปโดยรวดเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อวินิจฉัย

^{๐๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑/ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง/หน้า ๕/๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

(๔๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วศิน/แก้ไข

๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

ปริญสินีย์/วิมล/ปรับปรุง

ชาญ/ตรวจ

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

เลขรับ 4096
วันที่ 18 เม.ย. 2560
เวลา 13.39 น.

ด่วนที่สุด

ที่ (รธน) ๓๓๓ ๒๕๖๐

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ถนนอุทอง เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๘ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.
- (๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
- (๓) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.
- (๔) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ฉบับ ให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว จำนวน ๒ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เสร็จแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) และ (๒)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป พร้อมนี้ได้ส่งสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๓) และ (๔)

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา
โทร. ๐๒ ๒๕๔ ๑๔๔๗
โทรสาร ๐๒ ๒๕๔ ๑๔๔๗

ปรับปรุงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กรณีจึงสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖
“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย
“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือเขตเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียน
และมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับ
และควบคุมของคณะกรรมการ

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสาร
หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้
เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ
ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐาน
ทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบ
ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่
ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก
เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการ
หรือนายทะเบียนมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ
ให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี
และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งใดมีการกำหนด
ขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการหรือนายทะเบียนต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน
ในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

หมวด ๑
การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้ง พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔)

(๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญ

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑ หรือผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิม ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิม คนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละสามแสนบาท

มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรค การเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง คำประกาศ อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ
- (๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง
- (๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตาม มาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง ที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบ และยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ หรือของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งไว้แล้ว ตามมาตรา ๑๘ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์หรือพระนาม ของพระราชวงศ์ หรือที่มุ่งหมายให้หมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์

การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติ ของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ ให้ถือว่า การประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือก เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ (๒) เป็นผู้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่น คำขอไว้เป็นหลักฐาน

คำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน และการออกใบรับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒ คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชนและลายมือชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้ร่วมกันจัดตั้ง พรรคการเมืองทุกคน
- (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน
- (๓) ข้อบังคับ
- (๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ซึ่งผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้า พรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง
- (๕) หนังสือรับแจ้งของนายทะเบียนในกรณีที่มีการแจ้งการเตรียมการจัดตั้ง พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๔ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ
- (๒) ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๓) อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ
- (๔) ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๕ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรค

การเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง

การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เற்றுญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๗) การบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง หน้าที่และอำนาจของตัวแทนพรรค

การเมืองประจำจังหวัด

(๘) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๙) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจาก

การเป็นสมาชิก

(๑๐) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง

และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ และการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๓) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๔) วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง

สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง

ซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๖) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง

ประจำจังหวัด

การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับตาม (๖) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕)

และ (๑๖) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างกว้างขวาง

การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการ

อันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้

พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิก

แบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท

มาตรา ๑๖ หัวหน้าพรรคการเมือง เหนือญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสาร และหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ในราชกิจจานุเบกษา

หากนายทะเบียนเห็นว่าคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หรือเอกสาร หรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในเรื่องใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไข ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติ ให้เพิกถอนข้อบังคับนั้นและให้แจ้งมติของคณะกรรมการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ ในการนี้ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วหากไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองมีสิทธิ ยื่นคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการตามวรรคสองหรือวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ จำนวน ไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๙ ก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอ จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน รับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คำขอนั้น เป็นอันสิ้นผล

คำขอแจ้ง การยื่นคำขอแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ คำขอแจ้งนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพ เครื่องหมายของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้วหรือของพรรคการเมืองที่จดทะเบียน จัดตั้งไว้แล้วหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๙ หากนายทะเบียนเห็นว่าการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้แจ้งทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน เวลาที่นายทะเบียนกำหนดหรือที่ขยายให้ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นผล

หมวด ๒

การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๐ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน

มาตรา ๒๑ พรรคการเมืองต้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับของพรรคการเมือง มติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน และต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ ตำแหน่งอื่น หรือเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณยูภักพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย และข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏหลักฐานการคัดค้านนั้น ในรายงานการประชุมหรือได้ทำหนังสือคัดค้านยื่นต่อประธานในที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ การประชุมนั้นสิ้นสุดลง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับ บุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้เภรัณยูภักพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ทำการ แทนก็ได้

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือก สมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะ ที่อาจทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม

เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรค การเมือง หรือเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนว่าสมาชิกกระทำการ อันอาจมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำนั้นโดยพลัน และกำหนดมาตรการหรือวิธีการที่จำเป็น เพื่อมิให้สมาชิกผู้ใดกระทำการอันอาจมีลักษณะดังกล่าวอีก แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน เจ็ดวันนับแต่วันที่มิตติ

ในกรณีที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ คำสั่งดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และห้าม มิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวดำรงตำแหน่งใด ในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่มีสิทธิยื่นคำร้อง คัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แจ้งคำสั่งดังกล่าว

ห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่กระทำการ อันมีลักษณะเป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่จะเป็น การดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และห้ามมิให้มีส่วนร่วม ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่นหรือการสรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) เสริมสร้างให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพ อย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

(๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนา ด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล

(๔) สร้างเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

(๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรมตามพรรคหนึ่งในแต่ละปีส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)

มาตรา ๒๕ ให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก และจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงและต้องให้สมาชิกตรวจดูได้โดยสะดวก ณ สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง รวมทั้งประกาศชื่อและนามสกุลของสมาชิกให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้อง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนมีหน้าที่ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง

ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่าบุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทราบและลบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิก แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๒๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เว้นแต่เป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ และเป็นการบวชตามประเพณีนิยม แต่ในระหว่างมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะใช้สิทธิในฐานะสมาชิกมิได้

(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน

การลาออกตาม (๑) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกหรือนายทะเบียน ในกรณีที่ยื่นต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่มีข้อบังคับกำหนดให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติของพรรคการเมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่สมาชิกพรรคการเมือง กระทำการใดอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคการเมืองขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่พรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง”

มาตรา ๓๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

(๒) จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในภาคใดแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขานั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง และชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชน ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

มาตรา ๓๔ กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกและมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง

การได้มา การดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในข้อบังคับโดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของสาขาพรรคการเมืองนั้นด้วย

มาตรา ๓๕ ในจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้น แต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำ จังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นและให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับ แก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

ให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จะจัดตั้งขึ้นนอกราชอาณาจักรมิได้

มาตรา ๓๗ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๓๘ การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค การเมือง

(๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง

(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิพรรคการเมือง นายทะเบียน สมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินงานของพรรคการเมือง
ที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขา
พรรคการเมือง

(๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย
หรือข้อบังคับ

กิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่
ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลง
การจดทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง
และให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ
ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
กรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทน
พรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมด
ไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

มาตรา ๔๐ การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติ
เลือกบุคคลตามมาตรา ๓๘ (๓) และ (๔) ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา ๔๑ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่
ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของพรรคการเมืองหรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน แล้วแต่จำนวนใด
จะน้อยกว่า มีสิทธิเข้าชื่อกันยื่นคำร้องขอให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองนั้นได้
ในกรณีเช่นนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
รับคำร้องขอ

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองไม่จัดการประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลา
ตามวรรคหนึ่ง ผู้เข้าชื่อกันร้องขอให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญอาจยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อให้
มีการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการโดยเร็ว ในการนี้
ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยไม่มีเหตุอันสมควร
ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งให้ผู้เข้าชื่อร้องขอ
ให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญคนหนึ่งมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสาม ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการ มีคำสั่งตามวรรคสาม และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคห้าและวรรคหก มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคสามให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๒ ในกรณีสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งคนใด หรือสมาชิก จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน เห็นว่ามติของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ขัดต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ให้มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่ามติของพรรคการเมืองขัดต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนมติดังกล่าวได้

มาตรา ๔๓ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายใน เดือนเมษายนของทุกปี ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่คณะกรรมการกำหนด พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งสำหรับปีนั้น

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง ต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับ แต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิก รับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคง ของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง กระทำการหรือส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้พรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อให้ผู้นั้นหรือบุคคลอื่นได้รับแต่งตั้ง หรือสัญญาว่าจะให้ ได้รับแต่งตั้ง หรือเพราะเหตุที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใด ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรค การเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ตนหรือบุคคลอื่นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

หมวด ๓
การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้รับฟังความคิดเห็นจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๘ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง การกำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย

มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในการพิจารณาและเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวน ทั้งนี้ วิธีการเลือกกันเองและจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างหากันที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓

ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งรับฟังความคิดเห็นของหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิกมาประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย

ถ้าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลใดที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งดำเนินการสรรหาบุคคลแทนบุคคลนั้น หากคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งยืนยันเสนอชื่อบุคคลเดิม และคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกัน เมื่อที่ประชุมร่วมกันดังกล่าวมีมติเป็นประการใดให้ดำเนินการไปตามมตินั้น การลงมติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พิจารณาจากสมาชิกผู้ซึ่งยื่นความจำนงด้วยตนเอง และผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับ

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ

มาตรา ๕๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหา ตามมาตรา ๔๙ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๕๑ การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณา ให้คำนึงถึงความเห็นของสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด นโยบายใด ที่ต้องใช้จ่ายเงิน การประกาศโฆษณานโยบายนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) วงเงินที่ต้องใช้ และที่มาของเงินที่จะใช้ในการดำเนินการ
- (๒) ความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบาย
- (๓) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย

ในกรณีพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสั่งให้ ดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมวด ๔

การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มีการทำ บัญชีตามมาตรา ๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มี บัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมืองหรือที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับหรือจ่าย แล้วแต่กรณี และจัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของ สาขาพรรคการเมืองหรือในเขตจังหวัดที่ตนเป็นตัวแทน แล้วแต่กรณี ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๓ บัญชีของพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชี และต้องจัดทำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๔ พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทิน
ที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชี ให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะ
ทางการเงิน และงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของ
พรรคการเมือง ทั้งต้องแสดงที่มาของรายได้ตามมาตรา ๕๗ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
ของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และรายการอื่นตามที่
คณะกรรมการกำหนด

งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบ
และรับรองการสอบบัญชี

มาตรา ๕๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายน
ของทุกปี

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมือง
รับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งบัญชีตามมาตรา ๕๓

เมื่อได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศให้ประชาชนทราบ
เป็นการทั่วไป

มาตรา ๕๖ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

หมวด ๕

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๗ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินทุนประเดิมตามมาตรา ๔ วรรคสอง
- (๒) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๓) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง
- (๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรค

การเมือง

(๕) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค

(๖) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๗) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

ของพรรคการเมือง

การได้มาซึ่งรายได้ตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องมีใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการได้มาซึ่งรายได้นั้นเป็นหนังสือ ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

การจำหน่ายสินค้าหรือบริการตาม (๓) และการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองตาม (๔) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของพรรคการเมืองจะนำไปใช้เพื่อการอื่นใด นอกจากการดำเนินงานของพรรคการเมืองมิได้

มาตรา ๕๘ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการระดมทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าว และให้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนทราบด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง

ประกาศและหนังสือแจ้งตามวรรคสอง ให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าหนึ่งแสนบาทขึ้นไปด้วย

มาตรา ๕๙ ทุกเดือน ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าพันบาท ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค และให้แจ้งนายทะเบียนทราบตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

การประเมินมูลค่าของสิ่งที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๖๐ บุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อพรรคการเมืองต่อปีมิได้ และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรคเกินปีละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว

พรรคการเมืองจะรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินวรรคหนึ่งมิได้

มาตรา ๖๑ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิกผู้ใดได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับ และให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเป็นหนังสือให้แก่ผู้บริจาคเป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

กิจกรรมของพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงการดำเนินงาน
ทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด สมาชิก
หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๑ นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกา
ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้วจนกว่าจะพ้นระยะเวลาหกสิบวัน
นับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน
หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่ารวมกันแล้วเกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน โดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาค
ให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นหรือของพรรค
การเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ
บริจาคตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าสิ่งของที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้หรือเป็นของ
สูญหายได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นแจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกมูลค่าของสิ่งนั้นไว้
เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด
ที่ตนได้รับเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการ
เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งหรือเป็นสิ่งของตามวรรคสองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัย
ซึ่งคณะกรรมการต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

มาตรา ๖๓ ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุ
พรรคใดพรรคหนึ่งปีละห้าร้อยบาทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากร
กำหนด

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุดตามวรรคหนึ่ง
พร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง
ทั้งหมดส่งให้นายทะเบียนและโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่ออุดหนุนให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุน
ตามมาตรา นี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการและกรมสรรพากร
จะได้ตกลงกัน

มาตรา ๖๔ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็น
ค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตามจำนวนที่บริจาค
แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท สำหรับบุคคลธรรมดา และไม่เกินห้าหมื่นบาท สำหรับนิติบุคคล

วิธีการขอหักค่าลดหย่อนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด
เพื่อประโยชน์ในการหักค่าลดหย่อน ให้ถือว่าการสนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือ
ประโยชน์อื่นใดตามมาตรา ๕๘ เป็นเงินบริจาคตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรียญพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ข้าราชการการเมืองใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียไรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่รวมถึงการที่ข้าราชการการเมืองผู้นั้นเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๗ โดยมีได้กระทำ หรือมีส่วนกระทำการอันเป็นการต้องห้ามนั้น

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก

(๑) บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหรือถือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิใช่บังคับกับกรณีสมาชิกรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวที่มีใช้เพื่อใช้ในกิจกรรมทางการเมือง

มาตรา ๖๙ บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๖๘ จะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองมิได้

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมือง หรือเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๘

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้น อยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมีจำนวนถึงหนึ่งในสาม ของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับวัด หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศาสนา และองค์กรทางศาสนาไม่ว่าจะมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ด้วย โดยคณะกรรมการ จะกำหนดให้ใช้บังคับกับนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือนิติบุคคล ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรมาแบ่งปันกันด้วยก็ได้

มาตรา ๗๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการที่จำเป็นให้พรรคการเมืองปฏิบัติเพื่อให้ การรับบริจาคของพรรคการเมืองเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิดเผยและตรวจสอบได้ และให้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจ ออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการ

หมวด ๖

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

มาตรา ๗๒ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานกองทุนหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษา แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบัน ทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อย่างแท้จริงและการดำเนินการอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๓๗

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๓) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๓

(๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๕) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๖) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรคการเมืองได้มาโดยฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๗) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๘ และมาตรา ๑๑๖

(๘) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลตามมาตรา ๖๘ มิได้

(๙) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน เงินตาม (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๓

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่ บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๓ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบ แห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๗๔ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการ และการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคนเป็นกรรมการ และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุน ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีองค์ประกอบไม่ครบตามวรรคสองไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการกองทุนปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย กรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการกำหนด วงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองสำหรับปีงบประมาณถัดไป ประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๓

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๒ (๒) ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ แต่ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๓) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๔) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๒ (๕) ที่ได้รับในปีงบประมาณ ก่อนหน้านั้นไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๒ (๘) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่นให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ให้นำมาจัดสรรไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๖) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๒ (๙) ไม่เกินร้อยละแปดสิบ

มาตรา ๗๖ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๒ (๒) ไม่เกินร้อยละสามสิบ

(๒) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ (๖)

(๔) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ (๗)

(๕) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๒ (๙) ไม่เกินร้อยละยี่สิบ

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการหรือสำนักงาน

หรือไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินที่มีผู้มอบให้โดยมิได้ระบุวัตถุประสงค์

การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ที่คณะกรรมการกำหนด แต่การนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปีให้นำส่งคืนเข้ากองทุน

มาตรา ๗๗ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๕ ให้แก่พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๖ (๑) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่อาศัยที่ได้รับระบุไว้

(๒) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๖๓ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้วให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดเชยคืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมือง

และส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรื้อฟื้นคดีใหม่กว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไล่เบี้ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งเตือนแล้วยังมิได้ปฏิบัติตาม คณะกรรมการอาจลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุน

มาตรา ๓๘ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๓๗ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้ในทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชน และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๒ ไม่ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าการใช้จ่ายเงินรายการใดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

คณะกรรมการจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๓๘ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๓๗ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๓๘ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน

มาตรา ๘๐ ให้คณะกรรมการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมือง
ที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๓ หรือเพื่อแถลง
ผลงานของพรรคการเมือง อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศ
ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๗

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๘๑ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนิน
กิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมือง
และสมาชิก และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนิน
กิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าในรูปแบบใด ให้สมาชิกและประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน
ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรง
หรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือ
ประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึง
การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียน
กำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปด้วย

ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สิน หรือ
ประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เว้นแต่เงินที่ได้มีการแจ้งไว้ตาม
วรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๓ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่จะต้อง
ตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใด
นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๘ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒

หมวด ๘
การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๕
- (๒) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๖
- (๓) มีการคว่ำรวมพรรคการเมืองตามหมวด ๙ การคว่ำรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๘๕ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อ

- (๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม หรือไม่สามารดดำเนินการตามมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๒) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ (๑) ติดต่อกันเกินเก้าสิบวัน
- (๓) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๓ (๒) มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย
- (๕) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
- (๖) มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย
- (๗) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสุดสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีการผิดที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามีการผิดดังกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสุดสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสุดสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสุดสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๘๖ เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๖๖ หรือมาตรา ๖๘

(๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคตามที่มิถุนายนกำหนด

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๗ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๘๖ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๘๖ คณะกรรมการจะยื่นคำร้องเองหรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้พรรคการเมืองระงับการกระทำใดไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ก็ได้

มาตรา ๘๘ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ

มาตรา ๘๙ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือนโดยแจ้งให้คณะกรรมการทราบ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง หรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้ ในกรณีที่ พรรคการเมืองนั้นไม่มีเงินหรือทรัพย์สินเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการ ส่งจ่ายเงินจากกองทุนตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้ทราบ

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมือง ไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชี ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดมาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีของ พรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๙

การควบรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๙๐ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมือง ที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๙๑ การควบรวมพรรคการเมืองให้กระทำได้เฉพาะเป็นการรวมกัน เพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่

มาตรา ๙๒ ในการควบรวมพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ ให้พรรคการเมือง ที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้า พรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน เพื่อดำเนินการร่างข้อบังคับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ และดำเนินขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๙๓ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ แล้ว ให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดลง โดยให้สมาชิกพรรค การเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ

และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียน
รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่ง
การสิ้นสุดและการควมรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑๐
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๙๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาล
สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอน
สิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่ง
หรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๙๕ ผู้ใดแจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิด
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยรู้ยู่ว่าเป็น
ความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่า
ของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบ
พรรคการเมืองนั้นและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการ
บริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๙๖ ผู้ใดไม่มาให้คำชี้แจงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่นายทะเบียน
ตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๗ ผู้ใดยื่นเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๓ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
มีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๘ หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทน
พรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดรู้ว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
มาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๘
วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
ของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๑ วรรคสี่ หรือมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาท ถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๐ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือற்றுญญผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือวรรคสี่ มาตรา ๓๘ วรรคสอง มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๑ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดโดยสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับ พรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นหัวหน้า พรรคการเมือง หรือற்றுญญพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ยินยอมรับการแต่งตั้ง เพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยรู้ว่าผู้นั้น ไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๗ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดบริจาคให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๐๙ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๑๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๕๐ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๒ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรา ๕๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือวรรคสาม มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๑๔ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคล ซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย

มาตรา ๑๑๖ พรรคการเมืองได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดมีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนดห้าปี และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๐ ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๑๑๗ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๙ สมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ หรือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๑๒๐ พรรคการเมืองใดไม่รายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๒๑ พรรคการเมืองใดจัดทำรายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๒๒ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ วรรคสามหรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับห้าเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๑๒๓ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมืองผู้ใดนำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่น หรือนำไปใช้เพื่อการอื่นใด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๑

วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๔ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง หรือเปิดเผย ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง มีกำหนดห้าปี และในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง และละเลยไม่ดำเนินการตามหน้าที่ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นมีกำหนดห้าปีด้วย

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรง ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ของผู้นั้น

มาตรา ๑๒๖ สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด ผ่าฝืนมาตรา ๘๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวล กฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒๗ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำความผิด ของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือในกรณีที่ บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้ พรรคการเมืองนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๒๙ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีโทษ ปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีด้วย โดยความผิดนั้นไม่มีกรณีที่ให้ศาลสั่งเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วยให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดดังกล่าวได้

เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน ระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๑๓๐ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าจำเลย อยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้ ให้ศาลมี อำนาจพิจารณา สืบพยาน และอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๑ ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๒ โดยให้ถือว่าพรรคการเมืองดังกล่าวมีสมาชิกตามที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองที่สำนักงานจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๓๒ พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๑ ต้องดำเนินการในเรื่อง และภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งการเปลี่ยนแปลงสมาชิกที่แตกต่างจากที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๑ ให้นายทะเบียนทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๒) พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับยังมีสมาชิก ไม่ถึงห้าร้อยคน ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกให้ครบห้าร้อยคนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๓) จัดให้มีทุนประเดิมจำนวนหนึ่งล้านบาท และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่พรรคการเมือง มีเงินหรือทรัพย์สินอยู่แล้วจะกันเงินหรือทรัพย์สินที่มีอยู่แยกไว้เป็นทุนประเดิมก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้ นายทะเบียนทราบพร้อมด้วยหลักฐานการกันเงินภายในระยะเวลาดังกล่าว

(๔) จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนชำระค่าบำรุงพรรค การเมืองสำหรับปีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้พรรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการทราบ พร้อมด้วยหลักฐานแสดงการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นระยะเวลาชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว สมาชิกที่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว หากยังค้างค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีก่อน ๆ อยู่เป็นจำนวนเท่าไร ให้เป็นอันพับไป

(๕) จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองชำระเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ได้จำนวน ไม่น้อยกว่าห้าพันคนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ได้

จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีดังกล่าวแล้ว ให้สมาชิกภาพของสมาชิกที่มีได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง เป็นอันสิ้นสุดลง และให้นายทะเบียนสมาชิกแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ตามรายการและวิธีการ ที่นายทะเบียนกำหนด

(๖) จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับและจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรคการเมือง ที่แก้ไขใหม่ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ การประชุมใหญ่ดังกล่าวนอกจากต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา และมีสมาชิกของพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนา อยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัด ๆ ละไม่น้อยกว่าสามคนสำหรับจังหวัดที่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เข้าร่วมประชุมและมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับและเลือกหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคด้วย

(๗) จัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แต่ให้แจ้งเป็นหนังสือ ยืนยันให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง พรรคการเมืองอาจทำหนังสือขอย้ายเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้ แต่เมื่อรวมแล้ว ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง เมื่อครบระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือครบระยะเวลาที่ได้รับการขยายแล้วพรรคการเมืองไต่ยังมีได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพไป ทั้งนี้ ในระหว่างเวลาที่พรรคการเมืองยังปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งสาขาพรรคการเมือง ไม่ครบถ้วน จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้

การยื่นขอขยายระยะเวลาตามวรรคสองให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียน ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติ และให้นายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาได้ แต่ในกรณีที่จะไม่อนุญาตให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การวินิจฉัยเรื่องใด ๆ ตามมาตรานี้ที่มีผลกระทบต่อพรรคการเมือง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะวินิจฉัย ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓๓ ในระหว่างที่พรรคการเมืองไต่ยังดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) ไม่ครบถ้วน ห้ามมิให้จัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่พรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๑๓๔ ในวาระเริ่มแรก การจัดสรรเงินให้พรรคการเมืองตามมาตรา ๗๗ (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๕ ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง สำหรับพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่มีส่วนสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๙ ของพรรคการเมืองดังกล่าว ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนสี่คน และตัวแทนสมาชิกจำนวนเจ็ดคนซึ่งอย่างน้อยต้องมีตัวแทนสมาชิกที่พรรคการเมืองมีในแต่ละภาคตามที่คณะกรรมการกำหนดและในกรณีที่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว ตัวแทนสมาชิกดังกล่าวต้องเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ในกรณีที่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่ถึงเจ็ดคน ให้ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดทั้งหมดเป็นตัวแทนสมาชิกด้วย

มาตรา ๑๓๖ ในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีแรกที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับตามมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคการเมืองจะเรียกเก็บต่ำกว่าอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ (๑๕) ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท

ในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคตามมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคการเมืองใดมิได้มีข้อบังคับกำหนดให้เรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรค หรือกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราต่ำกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้นกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๗ ให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๓๘ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๙ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และกำหนดวิธีการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการทางปกครองหรือดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้ถือว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

มาตรา ๑๔๑ บรรดาผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนด ตามระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น

ผู้ใดถูกต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ถือว่าผู้นั้น ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยให้นับต่อเนื่องไป จนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑๔๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ระยะเวลาดังกล่าว มิให้นับรวมระยะเวลาที่มีกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ถึงห้าคนเข้าด้วย

ในระหว่างดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของนายทะเบียน ที่ออกตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

รายงานการรับฟังความคิดเห็นและตารางความเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

รายงานการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๑๓๐ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ประกอบกับมาตรา ๓๙ และมาตรา ๓๙/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ในการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ได้เชิญคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมชี้แจงแสดงความคิดเห็น

๒. วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้รับหนังสือจากนายไพฑูริย์ นิติตะวัน ในฐานะผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรคประชาชนปฏิรูป โดยเสนอแนวทางการปฏิรูปพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และระบบการเลือกตั้ง

๓. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

๔. วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ) ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ” ณ โรงแรมเดอะไทด์รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

๕. วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ) ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ” ณ โรงแรมไคมอนต์พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๖. วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ) ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ” ณ โรงแรมเวียงอินทร์ ริเวอร์ไซด์ รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย

๗. วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ) ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ” ณ โรงแรมลายทอง จังหวัดอุบลราชธานี

๘. จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ http://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/draftconwebboard/index_answer.php?wcad=2 &wtid=494&t=2 ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๙. วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๐ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา

๑๐. วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีหนังสือถึงประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีข้อสังเกตและความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

๑๑. จัดให้มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑๒. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่ได้รับมาสรุปและจัดทำเป็นประเด็นเพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างอีกหลายครั้ง

๑๓. เมื่อได้ดำเนินการแล้วเสร็จ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เปิดเผยและเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (มาตรา) หลักการ	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>เหตุผล</p> <p>โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กรณีจึงสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เรียกว่า "พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ."	สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. เสนอเปลี่ยนชื่อเป็น "ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การปฏิรูปพรรคการเมือง"	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ "สมาชิก" หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง "นายทะเบียนสมาชิก" หมายความว่า ผู้ดำรง ตำแหน่งนายทะเบียนในพรรคการเมือง "ข้อบังคับ" หมายความว่า ข้อบังคับพรรคการเมือง "บริจาคน" หมายความว่า การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่ พรรคการเมืองนอกจกจกค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรค การเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใด แก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ตามที่คณะกรรมการกำหนดด้วย “ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า การให้ ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลดโดยไม่มี ค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามปกติทาง การค้า และการทำให้พื้นที่พรรคการเมืองเป็นลูกหนี้ระงับ สิ้นไปด้วย “กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการ เลือกตั้ง “นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรค การเมืองตามมาตรา ๖ “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้ง “จังหวัด” หมายความว่า กรุงเทพมหานครด้วย “เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขต เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือเขตเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี</p>			
<p>มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการเลือกตั้งรักษาการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นนายทะเบียนและมีหน้าที่และอำนาจตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การ กำกับและควบคุมของคณะกรรมการ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๗ ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมี</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>อำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้สว เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการ พิจารณาได้</p> <p>มาตรา ๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นการอื่น การใดที่ กำหนดให้แจ้ง ยิน หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใด เป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยิน หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร ให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐาน ทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ ถือว่าได้แจ้ง ยิน หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเพื่อว่าการประกาศหรือ เผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือ วิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้แล้ว</p> <p>ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนมีอำนาจ กำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็น การเฉพาะ ให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนกำหนดโดย ทำเป็นประกาศ ระเบียน หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้า ประกาศ ระเบียน หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปให้ ประกาศโนราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศ ตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียน หรือคำสั่ง ได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการ</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
หรือนายทะเบียนต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานใน แต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย			
หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง	สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ให้จัดตั้งพรรคการเมืองได้อย่างขึ้น สมาชิกพรรคต้องมีคุณสมบัติ ครบถ้วน และให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ๒. สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองทาง Social Network ได้ ๓. การจัดตั้งพรรคการเมืองของประชาชนโดยตรงโดยมีรัฐบาลเป็น ผู้สนับสนุนงบประมาณเพื่อให้จัดตั้งพรรคได้ง่ายขึ้น	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ ในหมวดนี้แล้ว
	สัมมนาที่เชียงใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ไม่ควรให้มีพรรคการเมือง แต่ให้มีสภาประชาชน หากประชาชนสนใจ อยากลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็สามารถลงเลือกตั้งได้โดยอิสระ ไม่ต้องสังกัดพรรค (มีการเลือกตั้งประชาชนมาจากแต่ละภาคส่วน) เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มียาได้ แต่มีความสามารถ เข้าสู่การเมืองบ้าง เพื่อลดการผูกอำนาจทางการเมือง ๒. ควรมีจำนวนพรรคการเมืองไม่มาก (ประมาณ ๕ พรรค) และร่าง วิสัยทัศน์ของพรรคมาก่อน และประกาศวิสัยทัศน์ นโยบายพรรคการเมือง เพื่อให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคได้ ส่วนพรรคที่มีอยู่เดิมต้องมีการพูดคุย กันเรื่องวิสัยทัศน์และนโยบาย และประกาศให้ประชาชนทราบเช่นกัน ๓. การจัดตั้งพรรคการเมืองควรทำได้ยากขึ้นเพื่อลดปัญหาการมีพรรค เยอะเกินไป/พรรคไม่เข้มแข็ง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ ในหมวดนี้แล้ว
	สัมมนาที่สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙	๑. ข้อกำหนดในการจัดตั้งพรรคการเมืองควรมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ ๒. หลักการที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. จะส่งผลดังนี้ ๑) เป็นการจำกัดพรรคการเมืองขนาดเล็ก เนื่องจากปฏิบัติได้ยาก จำกัดสิทธิประชาชนผู้ยากไร้ ๒) ทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองยาก และการยุบพรรคการเมืองทำ ได้ง่าย ๓. ร่างกฎหมายนี้จะกลายเป็นผลิตภัณฑ์ให้สมาชิกออกจากพรรคการเมือง ขนาดเล็ก ย้ายไปเข้าร่วมพรรคการเมืองขนาดใหญ่	๑. ข้อกำหนดในการจัดตั้งพรรคการเมือง มีความยืดหยุ่นแล้ว เพราะกรณียังไม่สามารถ ดำเนินการตามเงื่อนไขได้ ให้สามารถขอแจ้ง การขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ ก่อนได้แล้วดำเนินการให้ครบถ้วนภายใน ๑๕๐ วัน เพื่อมาจดทะเบียนต่อไป ซึ่งทำให้ การจัดตั้งพรรคการเมืองมีได้ง่ายเกินไป เหมือนที่ผ่านมาและก็ได้ยากเกินไปจนไม่ เป็นการสนับสนุนเสรีภาพในการรวมตัวเป็น

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประธานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	เครือข่ายประชาชน ปกป้องประเทศ	การจัดตั้งพรรคต้องไม่ยุ่งยากเกินไป ไม่ใช้เงินมาก	พรรคการเมืองตามมาตรา ๔๕ ของ รัฐธรรมนูญ ๒. สำหรับเงื่อนไขการจัดตั้งพรรค การเมือง ก็มิได้จำกัดสิทธิของประชาชน เพราะการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อดำเนิน กิจกรรมทางการเมืองจะต้องใช้ทุน ซึ่ง หลักการพื้นฐาน ผู้ริเริ่มไม่มีการจัดตั้งพรรค การเมืองจึงสมควรมีการระดมทุนเพื่อเป็น หลักประกันในการดำเนินกิจกรรมของพรรค การเมืองในภายหน้าได้ ๓. การยุบพรรคการเมืองเป็นไปโดย สาเหตุปกติ เช่นการดำเนินกิจกรรมของ พรรคและวัตถุประสงค์ของพรรคการเมืองขัด ต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เป็นต้น
มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติทางการเมืองใน แนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจ ร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติ ไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่ น้อยกว่าห้าปี (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี (๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔) ของรัฐธรรมนูญ	สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. การกำหนดให้บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์สามารถจัดตั้ง พรรคการเมืองได้นั้น ควรเปลี่ยนเป็นให้บุคคลที่มีอายุสิบแปดขึ้นไปแทน เพื่อให้ มีความสอดคล้องกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒. การที่กำหนดให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ยากขึ้นนั้นพรรคการเมืองขนาดเล็ก จะไม่เห็นด้วย	ความมุ่งหมายของคณะกรรมการในการ กำหนดคุณสมบัติของผู้ร่วมจัดตั้งพรรค การเมืองตามร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ว่า ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีนั้น เนื่องจากบุคคล ที่มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์เป็นบุคคลที่บรรลุ นิติภาวะตามกฎหมาย สามารถทำนิติกรรม ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองประกบกับการเป็นผู้ร่วม จัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ต้องผูกพันตนต่อ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองที่ ตนเป็นผู้ร่วมจัดตั้ง และต้องรับโทษหาก ปรากฏข้อเท็จจริงในระหว่างจัดตั้งพรรค การเมืองว่ามีการกระทำที่เป็นความผิดต่อ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑ หรือผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๘</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาท แต่ไม่เกินคนละสามแสนบาท</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. ควรมีพรรคสองแบบ ๑. พรรคการเมือง (จังหวัดละ ๑ คน) ๒. พรรคจากกลุ่มอาชีพ (เลือกกันเอง)</p> <p>๒. การจัดตั้งควรเกิดขึ้นจากคนหลายภาคส่วนเป็นส่วนในการบริหารพรรค โครงสร้างคล้าย ๆ บริษัทต้องมีสาขาครอบคลุมทั่วประเทศ โดยควรมีสาขาแต่ละจังหวัด</p> <p>๓. เพิ่มกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน และรัฐให้การอุดหนุนการจัดตั้งพรรค</p> <p>๔. ควรเตรียมผู้สมัครและเงินค่าสมัครก่อนการจัดตั้งพรรคการเมือง</p> <p>๕. ระเบียบขั้นตอนในการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ควรยากแก่การจัดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง</p> <p>๖. การจัดตั้งพรรคการเมืองควรนำระบบสหกรณ์มาเป็นตัวอย่าง เช่นองค์กรที่รวมตัวกันเพื่อเตรียมตัวเพื่อเป็นพรรคการเมือง</p> <p>๗. ควรมีพรรคพิเศษ คือพรรคกลุ่มนักศึกษาในสัดส่วนหนึ่ง อยากรให้เข้าไปแสดงความคิดเห็นได้</p> <p>๘. ข้อกำหนดในการจัดตั้งว่า ต้องมาจากกลุ่มหลากหลายอาชีพ โดยให้กลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มเลือกผู้แทนจะเกิดการแลกเปลี่ยนแต่ละกลุ่มอาชีพช่วยกันคิดและการแก้ปัญหาประเทศ</p>	<p>กฎหมาย คณะกรรมการจึงกำหนดให้บุคคลที่เป็นผู้ร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีสามารถเป็นสมาชิกได้</p> <p>เนื่องจากไม่มีผลผูกพันที่ต้องกระทำนิติกรรมหรือร่วมรับผิดชอบใด ๆ กับพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก</p> <p>๑. มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง ดังนั้น การที่แต่ละพรรคการเมืองจะกำหนดว่าพรรคการเมืองของตนเป็นพรรคแบบใด ก็สามารถทำได้ แต่ในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขพื้นฐานที่กำหนด</p> <p>๒. เมื่อมีการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองที่ถูกต้องแล้ว รัฐจะให้การสนับสนุน ในการดำเนินการของพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	<p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๙. กำหนดสาขาอาชีพที่แตกต่างกัน ในจำนวนอย่างน้อยละ สิบห้า คนใน การจัดตั้ง</p> <p>๑. สัดส่วนตามจังหวัดมาจากทุกสาขาอาชีพ</p> <p>๒. ความหลากหลายของทุกวัย เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่ม ผู้ด้อยโอกาส</p> <p>๑. กำหนดให้หาสมาชิกพรรคการเมืองมีทุกจังหวัด ๑๐๐ คน ก่อนที่จะมี การจัดตั้งพรรคการเมืองและมีสาขาพรรคการเมืองทุกจังหวัด</p> <p>๒. กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ก่อน จัดตั้งพรรคการเมือง</p> <p>๓. พรรคการเมืองควรจัดตั้งโดยอิสระ</p> <p>๔. ผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง จำนวน ๑๕ คน ต้องมีความหลากหลาย สาขาอาชีพ ไม่เป็นเครือญาติกัน และมีสมาชิกพรรคการเมือง ๕๐๐ คน (ภาคละ ๑๐๐คน)</p> <p>๕. การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมาจากผู้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p>	<p>เป็นเรื่องของแต่ละพรรคการเมืองที่จะไป กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองของตนได้ เพื่อให้รับกับนโยบายของพรรคการเมืองนั้น</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>กรณีข้อ ๔ ความมุ่งหมายในการกำหนด จำนวนผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ กำหนดในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๙ ว่า จะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนนั้น เนื่องจากการจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้อง ประกอบด้วยบุคคลที่มีอุดมการณ์ทาง การเมืองเดียวกันมาเป็นผู้ผลักดันอุดมการณ์ ทางการเมืองร่วมกันในจำนวนที่มาก พอสมควรที่จะดำเนินการทางการเมือง ดังนั้น ความเห็นที่มีผู้เสนอแนะว่าควร กำหนดให้มีผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองจำนวน สิบห้าคนนั้น จึงเป็นจำนวนที่ไม่เหมาะสม และไม่สามารถผลักดันอุดมการณ์ทาง การเมืองให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ ยอมรับของสังคมได้</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	สัมมนาที่สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔	<p>๑. ขอให้กำหนดอายุผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี จากที่กำหนดไว้ก่อนหน้านี้ ๒๐ ปี เพื่อให้เยาวชน คนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง</p> <p>๒. ขอให้ปรับปรุงอัตราการจ่ายเงินทุนประเดิม โดยควรปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองจากคนละไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาท และไม่ให้เป็น ๒๐๐,๐๐๐ บาท จากเดิมที่กำหนดให้ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรคมีลักษณะเหมือนเป็นการส่งเสริมนายทุนเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง</p> <p>๓. การกำหนดเรื่องเงินทุนประเดิมพรรคและการเก็บเงินค่าสมาชิกชดเชยกับรัฐธรรมนูญหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยหรือไม่</p>	<p>๑. การจัดตั้งพรรคการเมืองมีความสำคัญที่ต้องมีการผู้มีความสามารถในการดำเนินการและสามารถระดมทุนได้มากกว่า ๒๐ ปี</p> <p>๒. การจ่ายเงินทุนประเดิมมีการปรับอัตราในการจัดเก็บเพื่อรวบรวมแล้ว และการกำหนดเรื่องทุนประเดิมนั้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการ ไม่เป็นการจำกัดหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของประชาชน</p>
	นายสุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการ เลือกตั้ง	การรวบรวมทุนประเดิมของพรรคการเมืองให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้รวบรวมทุนประเดิมของพรรคการเมือง และออกหลักฐานการชำระเงินประเดิมให้ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน และควรมีบทบัญญัติห้ามมิให้บุคคลชำระทุนประเดิมแก่ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง หากฝ่าฝืนให้มีบทกำหนดโทษทั้งสองฝ่าย	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	นายสรอรรถ กัลลีนประทุม นายกสมาคมแห่ง สถาบันพัฒนา การเมืองการเลือกตั้ง	<p>๑. การเริ่มต้นก่อตั้งพรรคไม่ควรกำหนดให้ใช้จำนวนคนที่มากและการเรียกระดมทุนจากผู้ริเริ่มก่อตั้งเป็นรายคนซึ่งอาจเป็นบ่อเกิดให้กลายเป็นพรรคได้</p> <p>๒. ไม่ควรกำหนดจำนวนสมาชิกมากเกินไปในการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเพราะจะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง</p>	<p>๑. การกำหนดให้การก่อตั้งพรรคการเมืองต้องมีผู้ก่อตั้งจำนวน ๕๐๐ คน เพื่อให้เห็นถึงจำนวนผู้มีความคิดและนโยบายทางการเมืองจำนวนที่สมควรจะจัดตั้งและดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดต่อไปได้ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในแต่ละพื้นที่</p> <p>๒. การระดมทุน กำหนดให้ต้องเรียกเก็บจากผู้ก่อตั้งทุกคน ในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน เพื่อให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด</p>

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประธานรัฐสภา

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p> <p>นายไพฑูรย์ นิติตะวัน</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>เห็นด้วยกับการให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในการจ่ายค่าบำรุงพรรคประจำปี จึงเสนอขอให้พิจารณาแก้ไขการกำหนดเงินจากผู้ร่วมก่อตั้งพรรคห้าร้อยคนทุกคน แก้ไขเป็นไม่ต้องกำหนดให้ทุกคนต้องจ่าย ให้แล้วแต่ความสมัครใจของประชาชนผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรค หรือหากจะกำหนดขั้นต่ำเป็นคนละไม่น้อยกว่าเงินค่าบำรุงพรรคประจำปีของสมาชิกพรรค แต่รวมทุนประเดิมต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท (ใกล้เคียงทุนประเดิมก่อตั้งมูลนิธิ ไม่น้อยกว่าสองแสนบาทถึงห้าหมื่นบาทแล้วแต่กรณี) ไม่ควรกำหนดทุนประเดิมขั้นต่ำสูงเพราะจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบ และให้ถือว่าเงินทุนประเดิมเป็นเงินค่าบำรุงพรรคล่วงหน้า</p> <p>โดยให้แก้ไขมาตรา ๙ วรรคสอง ดังนี้</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าเงินค่าบำรุงพรรคประจำปีของสมาชิกพรรคตามข้อบังคับ แต่ทั้งนี้รวมทุนประเดิมของพรรคการเมืองต้องมีจำนวนเงินไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท</p> <p>และให้นำทุนประเดิมของพรรคการเมืองที่ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้จ่ายมาเป็นเงินจ่ายล่วงหน้าค่าบำรุงพรรคการเมืองของสมาชิกพรรคตามที่กำหนดไว้ตามข้อบังคับ</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ</p> <p>(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เสร็จผู้ถือพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกและกรรมการบริหารอื่น</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. การรวมกลุ่มของประชาชนในการจัดตั้งต้องมีแผนการจัดตั้งพรรคการเมือง ก่อนการจัดตั้งและเสนอ กกต.</p>	<p>ผู้ก่อตั้งต้องประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดชื่อชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นต้น ให้เรียบร้อยก่อน เพื่อนำไปยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองอยู่แล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ของพรรคการเมือง</p> <p>(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำหรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ หรือของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งไว้แล้วตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ หรือคล้ายคลึงกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์หรือพระนามของพระราชวงศ์ หรือที่มุ่งหมายให้หมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์</p> <p>การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมิเสียงหนึ่งในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำได้</p> <p>ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ ให้ถือว่าการประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๑ ในกรณียื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ (๒) เป็นผู้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
กำหนด และให้นำทะเบียนออกใบรับค่าขอให้แก่ผู้ยื่นคำ ขอไว้เป็นหลักฐาน คำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน และการ ออกใบรับค่าขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด			
มาตรา ๑๒ ค่าจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้ (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง (๔) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชนและลายมือชื่อ ของหัวหน้าพรรคการเมือง เจริญชีพพรรคการเมือง นาย ทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรค การเมือง	นายบุญรงค์ บุญ ผ่อง	๑. การจดทะเบียนพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียน กำหนด มีรายการดังต่อไปนี้ - ชื่อพรรค - ภาพเครื่องหมาย - ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง - ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้จัดตั้งพรรค - ชื่ออาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารพรรค - ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ลายมือชื่อของสมาชิกพรรคในแต่ละภูมิภาค	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อม กับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย (๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อ ของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ร่วมกัน จัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน (๓) ข้อบังคับ (๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ซึ่งผู้ ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๕) หนังสือรับแจ้งของนายทะเบียนในกรณีที่มีการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๔ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ</p> <p>(๒) ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>(๓) อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ</p> <p>(๔) ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิก</p> <p>สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ</p>	<p>นายบุญรงค์ บุญผ่อง</p>	<p>พรรคการเมืองต้องมีนโยบายที่สามารถบ่งบอกถึงที่มา การระบุให้ประชาชนสมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ปรับปรุงและข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติ หรือศาสนาหรือชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อสังคม</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๕ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง</p> <p>(๒) วัตถุประสงค์ของพรรคการเมือง</p> <p>(๓) ค่าประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง</p> <p>(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งตั้งอยู่ในราชอาณาจักร</p> <p>(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง</p> <p>(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เสร็จฎีกาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก</p>	<p>สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. การเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองไม่ครบกำหนดอัตราขั้นต่ำไว้ให้ชำระในอัตราปีละ ๒๐๐ บาท</p> <p>๒. ไม่เห็นด้วยในการให้สมาชิกพรรคต้องจ่ายเงินบำรุงในการเข้าเป็นสมาชิกพรรค</p> <p>๓. ให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชนโดยแท้จริง โดยอยู่กับความเป็นสมาชิกพรรคของประชาชน</p>	<p>กรณีข้อ ๑ และข้อ ๒ การกำหนดให้สมาชิกเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นหลักการสำคัญ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองและรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก และได้ปรับปรุงอัตราขั้นต่ำที่พรรคการเมืองจะกำหนดไว้แล้ว กรณีข้อ ๓ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๖ ข้อบังคับต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง</p> <p>(๒) วัตถุประสงค์ของพรรคการเมือง</p> <p>(๓) ค่าประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง</p> <p>(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งตั้งอยู่ในราชอาณาจักร</p> <p>(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง</p> <p>(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เสร็จฎีกาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. การจัดตั้งโดยพิจารณาคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถเป็นหลัก ไม่ใช่เรื่องผลประโยชน์จากนายทุน หรือกรณีในกลุ่มอาชีพผู้นำที่มีความรู้ความสามารถจริง</p> <p>๒. สมาชิกพรรคการเมืองสามารถเลือกบุคคลที่เหมาะสมเป็นกรรมการบริหารพรรคได้</p> <p>๓. ค่าสมาชิกพรรค ควรเสียค่าเข้าเป็นสมาชิก และมีระยะเวลาการเป็น</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด (๗) การบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง หน้าที่และอำนาจของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด (๘) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง		สมาชิก และเสีค่าธรรมเนียมในการต่ออายุสมาชิก เช่น ๑๐๐ บาทต่อปี ๔. ควรจะเป็นความสมัครใจในการอุทธรณ์จากสมาชิก ๕. ให้มีการกำหนดสัดส่วน สมาชิกต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรพัฒนาสมาชิกมาแล้ว ๖. ให้เป็นสมาชิกา ได้วาระสี่ปี เป็นได้ไม่เกินสองวาระ ๗. การกำหนดสถานที่ของพรรคการเมือง ควรเป็นศูนย์รวมของพรรคการเมือง	
(๙) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจากการเป็นสมาชิก (๑๐) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบต่อพรรคการเมืองต่อสมาชิก (๑๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก (๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ และการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง (๑๓) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง	สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ควรจะมีระบบคัดเลือกสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นธรรม ระบุสัดส่วนแต่ละอาชีพ ช่วงอายุ ให้ชัดเจน ๒. ไม่อยากให้เกิดสมาชิกพรรค เพื่อให้คนมีส่วนร่วมได้มากขึ้น ๓. เมื่อจำนวนสมาชิกพรรคมากขึ้น อัตราค่าสมัครอาจลดลงได้ ถ้าจำนวนสมาชิกน้อยอาจจะเก็บมากขึ้น ๔. อยากให้เก็บค่าสมาชิก เพื่อนำเงินไปบริหารพรรคการเมือง และแสดงความเป็นเจ้าของพรรคเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม จะเก็บเท่าไรนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ๕. สมาชิกพรรคควรให้ข้อมูลข่าวสารแก่ ส.ส. ด้วย เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและหาแนวทางแก้ไขปัญหา ๖. ต้องมีข้อกำหนดให้กรรมการบริหารพรรคอย่างน้อย ๕ ปี หากลาออกจากพรรคเดิม ต้องมีการเว้นวรรคก่อนจะไปเป็นสมาชิกของพรรคใหม่ได้ ๗. มีการวางระบบในการจัดลำดับการเป็นสมาชิกพรรค เช่น เป็นสมาชิกที่ป็นจริงสมัครเป็น ส.ส. ได้ ทั้งนี้ ต้องมีการคัดกรองผู้สมัครสมาชิก ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
ตำแหน่งทางการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง (๑๔) วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมือง และ	สัมมนาที่เชียงใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ควรจัดสัดส่วนความเป็นสมาชิกพรรคหรือไม่ ควรมีองค์ประกอบสัดส่วนของคณะกรรมการบริหารพรรค มีการกำหนดสัดส่วนกรรมการบริหารพรรค เพื่อความเป็นตัวแทนในทุกสาขาอาชีพ ๒. ค่าสมาชิกคนละ ๑ บาทหรือ ๒๐ บาท เพื่อการมีส่วนร่วม (บางท่าน	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก (๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละหนึ่งร้อยบาท (๑๖) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด</p> <p>การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับตาม (๖) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) และ (๑๖) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างกว้างขวาง</p> <p>การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้</p> <p>พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท</p>	<p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>เสนอ คณะ ๒๐๐ บาทขึ้นไป ต่อปี แต่คนบางกลุ่มซึ่งมีรายได้น้อย อาจเห็นสูงเกินไป ควรปรับให้น้อยลงกว่านี้) เพื่อใช้ในการบริหารจัดการพรรค / เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม / การกำกับ / รู้สึกเป็นเจ้าของ โดยให้เป็นการต่ออายุสมาชิกและบริจาคให้กับพรรค</p> <p>๓. ค่าสมาชิก ๒๐๐ บาทไม่ควรมี เพื่อให้สมาชิกทำงานที่ไม่มีเงินได้ แต่มีความสามารถ เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้</p> <p>๔. สมาชิกควรมีส่วนเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตามสัดส่วนของพื้นที่เป็นลำดับ</p> <p>๕. ควรกำหนดช่วงเวลาในการเปลี่ยนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างน้อย ๓-๖ เดือน แต่ขอยกสิ่งกีดขวางเดิม ก็สามารถกลับไปสมัครได้ทันที และการจะเปลี่ยนพรรคได้นั้น ควรสังกัดพรรคการเมืองนั้นมาแล้วอย่างน้อย ๑ ปี เพื่อป้องกันการเปลี่ยนพรรคการเมืองที่บ่อยเกินไป</p> <p>๖. มีคณะกรรมการตรวจสอบพฤติกรรมสมาชิกพรรคการเมือง หากกระทำผิดควรมีบทลงโทษ</p> <p>๗. ถ้าพบว่าผู้สมัครทำทุจริตในพรรค แม้จะไม่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้มีผลไปข้อออกจากพรรคนั้น</p> <p>๘. ประเด็นคุณธรรมจริยธรรม ค่อนข้างเป็นนามธรรม ควรกำหนดให้ชัดเจน เช่น กรรมการพรรคห้ามขาดจากที่ ๕ ถือว่าไม่มีคุณธรรม หรือหากทำไม่ได้ก็ตัดประเด็นออกไป เพราะวัดผลได้ยาก</p> <p>๑. สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีความหลากหลาย เช่น สาขาอาชีพ</p> <p>๒. ควรมีกระบวนการทดสอบทัศนคติ เจตคติ เพื่อทดสอบสมาชิกพรรคการเมือง</p> <p>๓. ต้องเป็นสมาชิกที่เกิดจากความสมัครใจ มีอุดมการณ์</p> <p>๔. มีการตรวจสอบการเป็นสมาชิก (ในเวลาอันควร)</p> <p>๕. ควรมีการเสียค่าธรรมเนียม ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ บาท ต่อปี เพื่อสะท้อนถึงการมีส่วนร่วม โดยพรรคการเมืองต้องรายงานผลการใช้จ่ายเงิน</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	สัมมนาที่สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔	<p>๖. ไม่ควรเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมือง เช่นการมีส่วนร่วมของอุดมการณ์</p> <p>๗. มีการตรวจสอบพรรคการเมือง ครมมี ๓ ระดับ คือ ๑) ภายในพรรคการเมือง ๒) การจัดกาาร ๓) จริยธรรม</p> <p>๘. การตรวจสอบพรรค สมาชิกพรรคตรวจสอบกันเอง เช่น สมาชิกพรรคต้องมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของพรรคการเมือง ๕๐%</p> <p>๙. การมีข้อบังคับ/ข้อกำหนดที่ชัดเจนในการกำกับดูแล</p> <p>๑. ควรยกเลิกการเก็บอัตราค่าธรรมเนียมและเป็นค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละ ๑๐๐ บาท เพราะจะทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กปฏิบัติได้ยาก และจะทำให้ประชาชนไม่ยกให้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง</p> <p>๒. ขอให้พรรคการเมืองกำหนดอัตราการจ่ายค่าบำรุงสมาชิกพรรคการเมืองเอง</p> <p>๓. ควรมีหมวดจริยธรรมพรรคการเมืองในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	นายวิจิต ดิษฐประชาชาติ หัวหน้าพรรคชาติ ประชาชนไทยก้าวหน้า	ไม่เห็นด้วยที่ให้สมาชิกพรรคต้องจ่ายเงินบำรุงพรรคในการเข้าเป็นสมาชิกพรรค	การกำหนดให้สมาชิกเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นหลักการสำคัญ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองและรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก
	พรรคพลังชาติไทย นายสุเทพ เข้มแข็ง ปรีชาพันธ์ (หัวหน้าพรรคพลังชาติไทย)	<p>๑. ประชาชนทั่วประเทศที่จะมาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด ๆ ไม่ควรต้องมาเสียเงินค่าสมัครบำรุงพรรค ตามที่มีข่าวที่ สมาชิก สนช. เสนอออกมานั้น ประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคแต่ละพรรคไม่เห็นด้วยที่สมาชิกแต่ละพรรคต้องมาเสียเงินค่าสมัครบำรุงพรรค</p> <p>๒. การที่จะให้สมาชิกพรรคนำเงินมาจ่ายค่าบำรุงพรรคปีละ ๒๐๐ บาทนั้น จึงเป็นการขัดขวางและทำลายพรรคการเมืองเล็ก ๆ และพรรคการเมืองใหม่ ๆ ทั้งสิ้น ส่วนพรรคการเมืองใหญ่ที่มีเงินสำรองไว้เป็นทุนเป็นแสนล้านบาทจึง</p>	การกำหนดให้สมาชิกเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นหลักการสำคัญ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองและรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก และการกำหนดเช่นนี้ก็ไม่ใช่เป็นการขัดขวางหรือทำลายพรรคการเมืองแต่อย่างใด แต่เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกตามหลักการในมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	นายเบญจรงค์ บุญเรือง	<p>สามารถที่นำเงินมาจ่ายแทนสมาชิกพรรคได้อยู่แล้ว โดยที่สมาชิกพรรคแต่ละคน ปิดเป็นความลับ ไม่เปิดเผยเพราะกลัวว่าตนเองจะมีความผิดเช่นกัน</p> <p>๑. พรรคการเมืองต้องมีรายการดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง - ภาพและเครื่องหมายพรรคการเมือง - ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง - การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการออกจากรายชื่อตำแหน่ง ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง - การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุม - สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก - การรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก - วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก - หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต - การบริหารการเงินและทรัพย์สิน การจัดทำบัญชีพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง - รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุง พรรคการเมืองต้องกำหนดโดยที่ประชุมสมาชิกพรรคการเมือง - การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป - การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง - หลักเกณฑ์การรับผิดชอบของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการพรรคการเมือง ตัวแทนสมาชิกพรรคในแต่ละภูมิภาคและ กรรมการบริหารอื่นๆ ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้าม - การสมัครสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมสมาชิก 	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	นายสันตวุฒิ มัทพรทิต ประธานชมรมประชา อาสา	๒. ให้สมาชิกพรรคการเมืองชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามที่ประชุมใหญ่ กำหนด - สมาชิกพรรคการเมืองจะต้องไม่เป็นสมาชิกกลุ่มการเมืองใด ๆ - สมาชิกพรรคการเมืองจะต้องผ่านการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	นายสรรรถ กตินประทุม นายกสมาคมแห่ง สถาบันพัฒนา การเมืองการเลือกตั้ง	การสมัครสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรมีการจัดเก็บค่าสมาชิก	การกำหนดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง (ค่าสมาชิก) เพื่อต้องการให้สมาชิกที่ได้เสีย ค่าสมาชิกรู้สึกความเป็นเจ้าของพรรคที่จะ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค การเมือง
	สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ	๑. ให้พรรคการเมืองกำหนดให้มีระบบควบคุมคุณธรรมและจริยธรรม ภายในพรรคการเมือง ๒. ให้พรรคการเมืองกำหนดเป็นข้อบังคับพรรค ให้สมาชิกที่ประสงค์เป็น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแสดงงบรายการเสียภาษีได้ย้อนหลัง ๓ ปี โดยประกาศให้ สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทราบล่วงหน้า ๑ ปี เพื่อคัดกรองผู้ที่พรรค การเมืองจะส่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๑๖ หัวหน้าพรรคการเมือง เปรียญฤทธิพรรค การเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่น ของพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี	สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕ สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการ เลือกตั้ง	กรรมการบริหารพรรคการเมืองควรมาจากสมาชิกพรรคการเมือง กำหนดให้ถ้ามีการตัดสินใจการเมือง ต้องมีผลต่อที่ปรึกษาของพรรค การเมืองด้วย ข้อตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองควรกำหนดให้เป็นไปใน แนวทางเดียวกัน ประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรค การเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เปรียญฤทธิ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสารหลักฐานที่ยื่นพร้อมกันกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ให้นำทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและประกาศการตั้งพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา หากนายทะเบียนเห็นว่าคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หรือเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมกันกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในกรณีใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ให้นำทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ยื่นคำขอจดทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นำทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ</p> <p>ในกรณีที่มีปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และรองโฆษกพรรคการเมือง จะทำให้การควบคุมตรวจสอบของเจ้าหน้าที่และนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นไปด้วยความเรียบร้อย</p> <p>๑. ควรเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนอนุญาตให้จัดตั้งพรรคการเมือง ให้สาธารณชนรับรู้ก่อนและพิจารณาคุณสมบัติผู้ก่อตั้งพรรค</p> <p>๑. ควรมีการประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคการเมือง เพื่อให้ประชาชนได้เลือกสมัครเป็นสมาชิกตามที่ตนเองสนใจ</p> <p>๒. กกต. ควรควบคุมข้อบังคับพรรคการเมือง</p>	<p>การจัดตั้งพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ ผู้จัดตั้งต้องไปชักชวนและเสนอนโยบายในการที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองให้ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ เข้าร่วมมาเป็นผู้จัดตั้งหรือสมาชิกอยู่แล้ว</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติให้เพิกถอนข้อบังคับและให้แจ้งมติของคณะกรรมการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ ในกรณี คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือในเมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วหากไม่มีการแก้ไขหรือยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง</p> <p>ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการตามวรรคสองหรือวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการ</p>		<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	
<p>มาตรา ๑๔ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๙ ก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ยื่นทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นสุด คำขอแจ้ง การยื่นคำขอแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด</p>	<p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่เชียงราย วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. ควรตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย แต่ยุบพรรคได้ยาก โดยผู้ริเริ่มควรมีตั้งแต่ ๑๕ คน และมีมาจากทั้ง ๔ ภาค สัดส่วนกระจายตามภาค</p> <p>๑. สมาชิกผู้ก่อตั้งพรรค ควรมี ๒๐ คนขึ้นไป และกระจายตามสัดส่วนภาค ละ ๕ คน</p> <p>๑. การจดทะเบียนต้องสะดวก และมีขั้นตอนที่ชัดเจน</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>หลักการของร่างต้องการให้มีผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและมีสมาชิกในทุกภูมิภาคอยู่แล้ว แต่กำหนดไว้ที่จำนวน ๕๐๐ คน</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ทั้งนี้ คำขอแจ้งนัยต้องประกอบด้วยชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ ฟ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้วหรือแล้วหรือของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งไว้แล้วหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว</p>	<p>นายเบญจรงค์ บุญผ่อง</p>	<p>การจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้าม มีจำนวนตั้งแต่ ๑๕ คนขึ้นไป</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๙ หากนายทะเบียนเห็นว่าการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้แจ้งทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนดหรือที่ขยายให้ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน ให้คำขอเป็นอันล้มผล</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๒๐ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน</p>	<p>นายสันตฑูต มหิทรทิต ประธานชมรมประชาอาสา</p>	<p>ห้ามพรรคการเมืองช่องสุเมธีกักกำลังเพื่อต่อต้านรัฐประหารเด็ดขาด</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๒๑ พรรคการเมืองต้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายและข้อบังคับของพรรคการเมือง มติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยชาติและประชาชน และต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่น หรือเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เภรผู้ฝึกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ</p> <p>กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย และข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏหลักฐานการคัดค้านนั้น</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่สึนนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙</p> <p>นายเบญจรงค์ บุญผ่อง</p>	<p>๑. ควรเป็นระบบสถาบันพรรคการเมือง ไม่ควรเป็นแบบครอบครัว หรือ คนที่เป็นเจ้าของบริหารพรรค</p> <p>๒. หัวหน้าพรรคต้องมีความสุจริต</p> <p>๑. สมาชิกต้องเป็นผู้หวัดตัวแทนในการสมัคร และมีองค์การตรวจสอบความตั้งใจสมัครเป็นสมาชิก</p> <p>๑. ควรมีกลไกเพื่อให้พรรคการเมืองมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของพรรคที่ยึดโยงกับประชาชน</p> <p>๑. การลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมือง (กรณีไม่รู้เห็นกับการกระทำผิด) ชัดกับหลักนิติธรรมขัดกับรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑. คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๑๘ คน ประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค รองเลขาธิการพรรค พรรคการเมือง เภรผู้ฝึกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้อำนวยการพรรคการเมือง ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ และไม่มีลักษณะต้องห้าม</p> <p>๒. ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำการใด ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมการทำกรอันควรบ่งชี้หรือชี้้นำโดยอิสระของพรรคการเมือง</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ในรายงานการประชุมหรือได้ทำหนังสือคัดค้านยื่นต่อประธานในที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการประชุมนับสิ้นสุดลง</p> <p>ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้เพรียญยุทธการการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ทำการแทนก็ได้</p>			
<p>มาตรา ๒๒ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ควบคุมดูแลกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ ธรรมเนียมหรือระเบียบประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ</p> <p>เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>นายสัณหวุฒิ มหิพราทิต ประธานชมรมประชาอาสา</p> <p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ</p>	<p>คณะกรรมการบริหารพรรคต้องแจ้งสมาชิกทุกรายให้ทราบว่าห้ามทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งทุกกรณี และหากสมาชิกคนใดกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งจะต้องรับผิดชอบโดยยุบพรรคทั้งพรรคและตัดสิทธิผู้นั้นตลอดชีพ</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ควบคุมดูแลกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ ธรรมเนียมหรือระเบียบประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ</p> <p>เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>		<p>ให้มีกฎหมายกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และขณะดำรงตำแหน่งห้ามบุคคลช่วยงานตามประเพณีต่าง ๆ ภายในเขตเลือกตั้งของตน แต่ไม่ห้ามบุคคลดังกล่าวไปร่วมงานประเพณี ทั้งนี้ จะต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงมาตรการดังกล่าวอย่างทั่วถึง</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนว่าสมาชิกกระทำการอันอาจมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำนั้นโดยพลัน และกำหนดมาตรการหรือวิธีการที่จำเป็นเพื่อมิให้สมาชิกผู้ใดกระทำการอันอาจมีลักษณะดังกล่าวอีกแล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีมติ</p> <p>ในกรณีที่มีความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสามให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา มีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ คำสั่งดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลาสี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว</p> <p>ห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการก้าวก้ำยหรือแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และห้ามมิให้มีส่วน</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่นหรือการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>มาตรา ๒๓ ในการดำเนินการตามกฎหมายของพรรคการเมือง หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปี พรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสริมสร้างให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของวงชนชาวไทย</p> <p>(๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นในสังคม</p> <p>อย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนา ด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกับ</p> <p>(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล</p> <p>(๔) สร้างเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. สมาชิกพรรคการเมือง ควรเข้าไปช่วยเหลืองานของรัฐได้ตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒. สมาชิกพรรคการเมือง ต้องเข้าอบรมหลักสูตรพัฒนาสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย</p> <p>๓. ต้องมีตัวชี้วัดการทำงานของสมาชิกพรรคการเมือง เช่น การทำงานให้แก่ชาวบ้าน และมีการกำหนดเกณฑ์พิจารณาหากไม่บรรลุตามตัวชี้วัด</p> <p>๔. บรรจุหลักสูตรให้เยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง</p> <p>๕. ควรกำหนดให้สาขาพรรคการเมือง ทำกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. พรรคการเมืองต้องมีการประชาสัมพันธ์ถึงบทบาทและนโยบายของพรรคให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนมีระยะเวลาในการตัดสินใจ</p> <p>๒. ให้ศูนย์แต่ละหมู่บ้านเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกพรรค</p> <p>๓. รัฐสภาและ กกต. ช่วยสนับสนุนประชาชนที่สนใจให้ความรู้แก่สมาชิกพรรค</p> <p>๔. มีกฎหมายบังคับให้ กกต. บังคับ ให้พรรคการเมืองจัดกิจกรรมให้ประชาชนรู้แก่ประชาชนและสมาชิกพรรคมากขึ้น หากไม่จัดกิจกรรม กกต. สามารถออกคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคได้</p> <p>๕. กกต. ทำตัวชี้วัดในการประเมินสมาชิกพรรค</p> <p>๖. ลดบทบาทของสมาชิกพรรคเรื่องการเดินทางเพื่อลดการใช้จ่ายเงินของพรรค</p>	<p>๑. เป็นเรื่องในทางปฏิบัติที่พรรคการเมืองย่อมต้องกระทำเพื่อหาสมาชิก</p> <p>๒. หน่วยงานของรัฐจะประชาสัมพันธ์ หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขย่อมเป็นเรื่องที่กระทำได้อยู่แล้ว</p> <p>๓. การจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนของพรรคการเมืองมีความรู้แก่ ร่าง พรป. นี้ และ กกต.สามารถกำหนดให้ดำเนินการได้เช่นกัน</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖</p>	<p>๑. ประชาชนต้องได้รับรู้การทำงานของพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมือง</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>(๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนา ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบัน ทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่ได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการ</p>	<p>พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๒. กกต. ต้องเพิ่มบทบาทในการประชาสัมพันธ์พรรคการเมืองและ กิจกรรมของพรรค</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>ให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดทำแผนหรือ โครงการที่จะดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่งไปแต่ละปีส่ง ให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี และ ให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป</p>	<p>สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ</p>	<p>ให้พรรคการเมืองทำหน้าที่ฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้กับสมาชิกพรรคและประชาชน อย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)</p>	<p>สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. ยอกให้ข้าราชการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ และถ้ามีศักยภาพพอ ก็สามารถเป็นกรรมการบริหารพรรคได้</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๒๕ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)</p>	<p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. อนุญาตให้พระสงฆ์หรือนักบวชทุกศาสนาสามารถเป็นสมาชิกพรรค การเมืองได้ และนำไปสู่การเป็น ส.ส. ๒. ข้าราชการสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๒๖ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)</p>	<p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. กำหนดให้ประชาชนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ๑ พรรค เท่านั้น ๒. ไม่ควรกำหนดเพดานอายุในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๓. นักบวช นักพรต เป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๒๗ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)</p>	<p>นายบิกร จ้าง สมาชิกพรรคชาติไทย พัฒนา</p>	<p>การห้ามบุคคลได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือการกำหนดไม่ให้ บุคคลซึ่งต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกพรรค การเมืองนั้น จะถือเป็นการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลหรือไม่ ทั้งนี้ขอให้ ทบวงทบบัญญัติว่าด้วยการห้ามบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง</p>	<p>การที่บุคคลใดถูกสั่งเพิกถอนสิทธิสมัคร รับเลือกตั้ง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นกระทำการ ใดเกี่ยวกับการให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือ เที่ยงธรรม ซึ่งหลักการของ รัฐธรรมนูญนี้ จะต้องกำหนดมาตรการมิให้คนที่เคยกระทำ ผิดลักษณะดังกล่าวมิให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	นายเบญจรงค์ บุญผ่อง	๑. ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ๒. ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๒๕ ให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกและจัดทำการทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความ เป็นจริงและต้องให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก ณ สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง รวมทั้งประกาศชื่อและนามสกุลของสมาชิกให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้อง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่เชียงราย วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ควรมีระบบตรวจสอบการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง โดยประชาชนสามารถเข้าไปตรวจสอบชื่อตนเองได้ และการสิ้นสุดการเป็นสมาชิกพรรค ๑. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต้องมีเอกสารรับรองว่าเป็นสมาชิกพรรคฯ เพื่อป้องกันการนำชื่อไปสมัครโดยประชาชนไม่ทราบ ๑. ควรมีการรับรองการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้ที่ต้องการสมัครเป็นสมาชิก ๒. ควรมีระบบฐานข้อมูลทะเบียนสมาชิกให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และมี การตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกพรรคการเมืองสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของสมาชิกพรรคเมืองที่ตนเองสังกัดได้ง่าย ๑. ขอให้ภาครัฐเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในปัจจุบันมาเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก เช่น การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมืองผ่านขั้นตอนการทำบัตรประชาชนซึ่งมีการออนไลน์ทั่วประเทศ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	สัมมนาที่สัณนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการ เลือกตั้ง	เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองหรือผู้ทำนายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมายสามารถตรวจสอบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองจัดเก็บไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองได้ จึงเห็นควรเพิ่มเติมข้อความต่อจากประโยค และให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก “และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ทำนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้”	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ เป็นกรณีที่ กกต. สามารถกำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการตามที่ประสงค์ดังกล่าวได้อยู่แล้ว

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนมีหน้าที่ตรวจสอบความ เข้าเงื่อนไขของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่าบุคคลใดเป็น สมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคการเมือง ให้นาย ทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้อง ทราบและลบบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิก แล้วแจ้งให้ นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาที่นายทะเบียน กำหนด	สัมมนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. นำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้โดยเชื่อมฐานข้อมูลของสมาชิกพรรค ระหว่าง สำนักงานพรรคและสำนักงาน กกต.	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. มีระบบและกลไกตรวจสอบการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	สัมมนาที่เชียงราย วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ความสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดก็ได้ โดยถือความเป็นสิ่งกีด พรรคการเมืองจากการสมัครสมาชิกพรรคล่าสุดเป็นหลัก ส่วนพรรคอื่นที่สมัคร ก่อนหน้านี้อาจถือเป็นโมฆะ	จะทำให้บุคคลนั้นมียาข้อย่อยหลาย พรรคการเมือง หากพรรคการเมืองมิได้มีการ คัดชื่อออกจากทะเบียนสมาชิก การตรวจสอบ ความเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดก็จะ ทำได้ยาก
	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ความมีการระบุสถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไว้ในบัตร ประชาชน แต่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสถานะในบัตรได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง	บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสาร ราชการซึ่งจะระบุข้อมูลสำคัญของบุคคลคน นั้น เพื่อประโยชน์ในการแสดงตัว ตามที่ กฎหมายกำหนด แต่การเป็นสมาชิกพรรค การเมืองเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่ประสงค์ จะเข้าร่วมกลุ่มกับผู้อื่นที่มีนโยบายทาง การเมืองเช่นเดียวกัน
มาตรา ๒๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามที่ กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้	สัมมนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. ไม่มีการกำหนดบทลงโทษในกรณีที่ไม่จ่ายค่าบำรุงพรรค การเมือง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
(๑) ลาออก (๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕ เว้นแต่เป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ และเป็นกรบวนตามประเพณีนิยม แต่ในระหว่างมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะใช้สิทธิใน	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. สมาชิกพรรคการเมืองควรมีอายุการเป็นสมาชิกพรรค ๒ ปี และต่อ อายุสมาชิกพรรคการเมือง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ฐานะสมาชิกมีได้</p> <p>(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน</p> <p>การลาออกตาม (๑) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกหรือนายทะเบียน ในกรณีที่ยื่นต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกทราบโดยเร็ว</p> <p>ในกรณีที่ข้อบังคับกำหนดให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติของพรรคการเมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น</p>	<p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่เชียงใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่สัปปะกัต สภรณ์แห่งประเทศ ไทย วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙</p> <p>นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการ เลือกตั้ง</p> <p>นายไพฑูริย์ นิตตะวัน</p>	<p>๑. การเป็นสมาชิกพรรค ต้องมีการกำหนดเงื่อนไขว่าต้องมีอายุการเป็นสมาชิกกี่ปีจึงจะเปลี่ยนแปลงได้เพื่อแก้ไขปัญหาการซื้อตัวสมาชิก</p> <p>๑. การต่ออายุสมาชิกควรเชื่อมโยงกับการสังกัดพรรค หากไม่ต่ออายุเท่ากับการเป็นสมาชิกพรรคเป็นอันสิ้นสุดลง และสามารถไปสมัครพรรคการเมืองอื่นได้</p> <p>๒. ให้มีการต่ออายุสมาชิกพรรคการเมืองควรต่อทุก ๕ ปี เพื่อลดความยุ่งยากในการจัดลงทะเบียน</p> <p>๑. กรณีที่สมาชิกพรรคการเมืองต้องการลาออก ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกพรรค โดยไม่ต้องรอการตอบจากพรรค และมีการปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัย</p> <p>๑. สมาชิกที่ไม่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในกำหนดไม่ควรกำหนดให้พ้นจากความเป็นสมาชิกโดยทันที เนื่องจากสมาชิกบางคนอาจไม่สะดวกในการชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด</p> <p>๒. ขอให้กำหนดว่าหากไม่ชำระค่าบำรุงก็ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. หรือสิทธิอื่น ๆ หรือจะไม่มีสิทธิต่าง ๆ ทางการเมืองเท่านั้น</p> <p>เพื่อให้การชำระค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองของสมาชิกเป็นไปตามความจริง จึงควรมีบทต้องห้ามและบทกำหนดโทษ กรณีการชำระค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนสมาชิก ทั้งในขั้นตอนแรกเข้าและขั้นตอนภายหลังการเป็นสมาชิกแล้ว รวมถึงกรณีการปลอมแปลงเอกสารเกี่ยวกับการรับสมัครเป็นสมาชิก โดยสมควรกำหนดเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกพรรคมีความประสงค์จะลาออกจากพรรคเดิมเพื่อไปพรรคใหม่นั้นไม่ต้องยื่นใบลาออกจากพรรคเดิมก่อน แต่ให้สมาชิกพรรคผู้นั้นยื่นความประสงค์กับพรรคใหม่ แล้วให้พรรคใหม่นำส่งใบสมัครแจ้งไปที่ กกต. ในฐานะนายทะเบียนสมาชิกของพรรคใหม่ โดยให้มีผลการเป็นสมาชิกพรรคใหม่</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ โดยให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองยินยอมหรือ กระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการ อันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรค การเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของ พรรคขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่เชียงใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ทำอย่างไรไม่ให้พรรคการเมืองรับเงินจากกลุ่มทุน และการจัดตั้งควรมี การตรวจสอบคุณสมบัติ ประวัติ และทรัพย์สินก่อนและหลังจัดตั้ง ๑. เรื่องคณะกรรมการบริหารพรรคที่ให้ปราศจากการครอบงำ และควร กำหนดใน พรบ. เลือกตั้งด้วย	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	คณะกรรมการการศึกษา สามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และ รวบรวมความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	การกระทำในลักษณะที่เป็นการควบคุมครอบงำ ก้าวก้าว แทรกแซง หรือ มีส่วนร่วมในการดำเนินการทางการเมืองไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมตาม มาตรา ๒๘ คำว่า "มีส่วนร่วมในการดำเนินการทางการเมืองหรือกิจกรรมลักษณะ ใดบ้าง เช่น พรรคการเมืองจัดการสัมมนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเห็น ของประชาชนผู้สนใจ หากในการสัมมนาดังกล่าวมีบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิก พรรคเข้าร่วมการสัมมนาและแสดงความเห็นด้วยกรณีเช่นนี้จะถือว่าพรรค การเมืองนั้นยินยอมให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองอันเป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นต้องถูก ยุบตามมาตรา ๘๔ (๓) และบุคคลที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ดังกล่าวต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินสามล้าน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและถ้าผู้บังคับบัญชาไม่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้บังคับบัญชานั้น ดังนั้น ควรกำหนดให้	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่สมาชิกพรรคการเมือง กระทำการใดอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือ ชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคการเมืองขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม	สัมมนาที่เชียงราย วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	ความหมายหรือขอบเขตของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองให้เกิดความชัดเจน มิฉะนั้น จะเกิดปัญหาในการตีความและกลายเป็นเครื่องมือทางการเมือง ๑. ประเด็นการครอบงำจากบุคคลภายนอก ควรชัดเจนว่ามีประเด็นอะไรบ้าง หากประชาชนเสนอนโยบายจะถือว่าเป็นการครอบงำหรือไม่	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่ง บุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง	สัมมนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ควรสร้างแรงจูงใจ ถ้าสมาชิกพรรคการเมืองมีบัตรสมาชิกพรรคสามารถนำไปใช้เป็นส่วนลดต่าง ๆ ได้ ๑. รัฐควรกำหนดประโยชน์เพื่อจูงใจให้ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (แต่ยังไม่ชัดเจนในรายละเอียด)	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	สัมมนาที่สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙	๑. ขอให้มีการตรวจสอบให้พรรคการเมืองที่ถือลดจายเงินค่าบำรุงพรรคแทนสมาชิกพรรคการเมืองด้วย	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	พรรคพลังชาติไทย นายสุเทพ เข้มแข็งปรีชาชนที่ (หัวหน้าพรรคพลังชาติ ไทย)	๑. มีตัวแทนไปชักชวนได้ไปหลอกหลวงชาวบ้านว่าทางพรรคจะจ่ายเงินค่าสมาชิกพรรคหัวละ ๒๐๐ บาทจึงทำให้ประชาชนกรอกใบสมัครให้กับตัวแทนที่ไปหาสมาชิกจำนวนมากและได้มาทางการเงินกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงตั้งใจจะไป พรรคไม่มีนโยบายแจกเงินให้กับสมาชิกพรรคเลย ทำให้เกิดความไม่พอใจ ขอคืนใบสมัคร สำนาทะเลเงินบ้านและบัตรประชาชน ซึ่งเป็นตัวอย่างหนึ่งที่เรียนให้ ท่านประธาน กรธ. ทราบ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากพรรคการเมืองหรือจาก ผู้ใดเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง	คณะกรรมการ การเมือง สภา นิติบัญญัติแห่งชาติ	๒. ข้าพเจ้าไม่สามารถชักชวนให้ประชาชนในเขตพื้นที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในจังหวัดนครปฐมมาเป็นสมาชิกพรรคได้ จึงทำให้ข้าพเจ้าต้องเสนอค่าใช้จ่าย เป็นค่าน้ำมันรถให้กับตัวแสบและชักชวนให้ไปสมัครพรรค การกำหนดเงื่อนไขให้สมาชิกพรรคชำระค่าบำรุง บุคคลที่จะสมัครเป็นสมาชิก พรรคอาจไม่ได้เป็นผู้ชำระค่าบำรุงด้วยตนเองแต่มีบุคคลอื่นเป็นผู้ชำระค่าบำรุง แทน	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่พรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองหรือชื่อย่อคำใน ประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรค การเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า "พรรค การเมือง" หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า "พรรคการเมือง"	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อหรือชื่อย่อคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่า เป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทย ประกอบว่าพรรคการเมืองหรืออักษร ต่างประเทศ ซึ่งแปลว่าพรรคการเมือง ใช้ในเอกสารอื่นๆ หรือในข้อมูลทางการ สื่อสารใด ๆ โดยมีเป็นพรรคการเมือง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๓๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับ จดทะเบียน พรรคการเมืองต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพัน คน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจ ทะเบียน (๒) จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชี รายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้อง มีสมาชิกที่มีมูลค่าเป้าหมายในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของ สาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป	สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. การจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่กำหนดให้พรรคสมาชิกให้ครบ ๕,๐๐๐ คน ก่อนจึงจะสามารถทำได้นั้น ควรลดจำนวนลงเหลือ ๑,๐๐๐ คน เพราะการที่จะหาสมาชิกให้ครบจำนวน ๑,๐๐๐ คน ตามระยะเวลาที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดนั้นเป็นไปได้ยาก	หลักการเดิมตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบัน ทั้ง จำนวน ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กกต. กำหนด ซึ่งพรรคการเมืองที่ผ่านมาก็สามารถ ปฏิบัติได้
	สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ตั้งจ่าย ยุบยก และ ๑ ปี ต้องมีสมาชิก ๒,๐๐๐ คน ทำประชาชนให้ เป็นสมาชิกพรรคโดยแท้จริง ๒. เปลี่ยนจากภาคละ ๑ สาขา เป็นอย่างน้อยให้จังหวัดและ ๑ สาขา ภายใน ๑ ปี ๓. สมาชิกพรรคควรเฉลี่ยให้มีจากทุกภาค	ร่าง พรป. นี้ กำหนดให้ยึดหยุ่นขึ้น โดย ต้องมีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามที่ กกต. กำหนด แล้ว จังหวัดใดมีสมาชิกเกิน สองร้อยคนสามารถตั้งผู้แทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัดได้ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของ สมาชิกในทุกพื้นที่ได้

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประธานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในภาคใดแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตั้งตั้งสาขานั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง และชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย	สัมมนาที่เชียงใหม่ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สมาชิก ๕,๐๐๐ คน ครบมีตัวแทนจากทุกจังหวัด และเป็นตัวแทน/สมาชิก ที่มาจากฐานหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ จังหวัด ๒. การเป็นสมาชิกภาคละ ๕๐๐ มากเกินไป ควรกำหนดช่วงเป็น ๓๐๐-๕๐๐ คน เพื่อเปิดโอกาสให้พรรคขนาดเล็ก ๓. ควรกำหนดช่วงสมาชิกเป็นช่วงเวลา ๖ เดือน มีสมาชิก ๓,๐๐๐ ระยะเวลา ๑ ปี มีสมาชิก ๕,๐๐๐ คน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของพรรคการเมือง ๔. ควรตัดประเด็นเรื่องสมาชิกพรรคการเมืองออกไป (จำนวน ๕,๐๐๐ คน) เพราะเขียนไปก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริง ๕. จำนวนสมาชิกในการจัดตั้งพรรคจำนวน ๕,๐๐๐ คน อาจจะมากเกินไป ควรเปิดกว้างมากกว่านี้ ให้ ๕๐๐ คนก็สามารถจัดตั้งพรรคได้เพื่อป้องกันการถือศสเปค ๖. ไม่ควรกำหนดสมาชิกเป็นสัดส่วนรายภาคและรายสาขา ๗. การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ควรเป็นขั้นตอนที่ไม่เร่งรีบ (ไม่ควรเร่งรีบ ให้ ๕,๐๐๐ คน ใน ๑ ปี) เริ่มจากประกาศนโยบายพรรค ทหาสมาชิก (๕,๐๐๐ คน อาจมากเกินไปในช่วงแรก) จากนั้นให้มีการตั้งสาขาพรรค และการประชุมพรรค ทั้งนี้ พรรคการเมืองต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน เพื่อให้คนที่พร้อมร่วมมือ มีส่วนร่วมทางการเมืองเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคจริงๆ 	หลักการเดิมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบัน ทั้งจำนวน ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กทต. กำหนด ซึ่งพรรคการเมืองที่ผ่านมาก็สามารถปฏิบัติได้ โดยเมื่อเป็นพรรคการเมืองสามารถที่จะต้องมีการหาสมาชิกเพิ่มเพื่อเป็นฐานในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง กรณีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ตามร่างฯ นี้ มีกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลที่จะผ่อนปรนบางหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ให้สามารถดำเนินการจัดตั้งพรรคเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้
สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สมาชิกพรรคการเมืองไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ คน ๒. สมาชิกพรรคการเมืองทุกภาคไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ คน หรือสมาชิกพรรคการเมืองภูมิภาคละ ๕,๐๐๐ คน ๓. การจัดตั้งพรรคได้ง่าย ภายในปีแรกต้องมีทุกภาค และภายใน ๕ ปี ต้องมีให้ครบทุกจังหวัด 	หลักการเดิมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองปัจจุบัน ทั้งจำนวน ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กทต. กำหนด ซึ่งพรรคการเมืองที่ผ่านมาก็สามารถปฏิบัติได้ โดยเมื่อเป็นพรรคการเมืองสามารถที่จะต้องมีการหาสมาชิกเพิ่มเพื่อเป็นฐานในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	สัมมนาที่สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙	การกำหนดให้ทุกสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกจ่ายค่าบำรุงพรรคไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน เป็นจำนวนที่สูงเกินไปและเป็นไปโดยยาก โดยเฉพาะในเขต เล็กทั้งในพื้นที่ที่พรรคการเมืองไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งพรรค การเมืองขนาดใหญ่มีสาขาพรรคในแต่ละภาคจำนวนมาก หายที่สุดการกำหนด เช่นนี้จะเป็นการบีบให้เหลือเพียงภาคหนึ่งสาขาเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับ หลักการของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้สาขาพรรคจำนวนมาก	หลักการตามกฎหมายปัจจุบัน
	พรรคพลังชาติไทย นายสุเทพ เข้มแข็งบริหารนท (หัวหน้าพรรคพลังชาติ ไทย)	พรรคการเมืองแต่ละพรรคมีกฎหมายบังคับให้มีสมาชิกจำนวน ๕,๐๐๐ คนนั้นภายใน ๑ ปีนั้นเหมาะสมแล้วและให้พรรคการเมืองทุกพรรคเปิดสาขา สมาชิก ๕ ภาคในแต่ละสาขาภาคนั้นมีสมาชิกสมัครไม่ต่ำกว่า ๕๐ คนขึ้นไปถึง จะเปิดสาขาแต่ละภาคได้นั้นเหมาะสมแล้วแต่ไม่ควรบังคับให้สาขาพรรคแต่ละ ภาคจะต้องให้คนที่เป็นสมาชิกพรรคจำนวน ๕๐ คนนั้นจะต้องเป็นคนในจังหวัด ที่เปิดสาขาในจังหวัดนั้นเท่านั้น แต่ควรจะให้คนที่มีความรู้ในภาคนั้นๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกและเปิดสาขาได้เพราะ ๑. ภาคใต้เป็นภาคที่อยู่ภาคที่ติดกับพรรคเล็ก ๆ เพราะคนภาคใต้ส่วนใหญ่ จะนิยมชมชอบพรรคประชาธิปัตย์เท่านั้นและถ้าบุคคลใดจะมาเป็นสมาชิกที่ ไม่ใช่พรรคประชาธิปัตย์ก็จะออกมาต่อว่าบุคคลที่สมัครพรรคอื่นและร่วมเปิด สาขาทำให้คนที่มาสมัครเป็นสมาชิกนั้นหวาดกลัวจึงไม่กล้าเข้ามาเป็นสมาชิกจึง ทำให้ไม่สามารถเปิดสาขา ๒. ถ้าไม่ออกกฎระเบียบเข้มงวดบังคับว่าเมื่อเปิดสาขาภาคที่จังหวัดใดเช่น เปิดสาขาที่ชุมพร ซึ่งถือว่าเปิดสาขาภาคใต้ก็ให้คนจังหวัดภาคใต้ทุกจังหวัดมา เป็นสมาชิกและร่วมเปิดสาขาได้	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	คณะกรรมการ การเมือง สภานิติ บัญญัติแห่งชาติ	ควรมีบทบัญญัติที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของพรรคการเมืองทางด้านการ เพิ่มขึ้นของปริมาณจำนวนสมาชิก กล่าวคือ เมื่อระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว จำนวนสมาชิกพรรค การเมืองควรมีการขยายจำนวนหรือมีอัตราที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มิใช่ยังคงมี จำนวนคงที่ไม่เท่ากับกับจำนวน ณ วันที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
		ใหม่ ซึ่งเห็นว่าสูตรการคิดคำนวณหรือวิธีการเพิ่มจำนวนสมาชิกนั้นมีอยู่หลากหลายให้เลือกใช้ เช่น ในลักษณะอัตราก้าวหน้า หรือในลักษณะการกำหนดที่ชัดเจนตายตัว หรือในลักษณะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ เป็นต้น ทั้งนี้ อาจจะมีการกำหนดเพดานสูงสุดไว้ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ การจัดตั้งพรรคการเมืองตามร่างกฎหมายใหม่นั้นมีกระบวนการและขั้นตอนเข้มงวดมากขึ้น จึงมีลักษณะของการจัดตั้งที่ยากขึ้นกว่าเดิม	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	นายเบญจรงค์ บุญส่อง	๑. การจัดตั้งพรรคการเมืองให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการออกหนังสือเชิญชวนคนอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองได้ให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกและได้จำนวนผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามภาคที่นายทะเบียนกำหนดภาคละไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน เมื่อรวมกับจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วไม่น้อยกว่าสี่พันคนสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้โดยจดทะเบียนต่อนายทะเบียนที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง ๒. สมาชิกจำนวนสี่พันคนดังกล่าวในพรรคสองอย่างน้อยต้องมีสมาชิกอยู่ในแต่ละภาคไม่น้อยกว่าภาคละห้าจังหวัดตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและมีจำนวนสมาชิกจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าสิบคน	
	คณะกรรมการการศึกษา สามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และ รวบรวมความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	มาตรา ๓๒ (๒) ภายในเป็นวันให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน สภานิติบัญญัติไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน การณึ่งดังกล่าวนี้ กำหนดให้เฉพาะเกณฑ์ขั้นต่ำให้สาขาพรรคต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คนเท่านั้น ไม่ได้กำหนดห้ามหรือบังคับอย่างชัดเจนว่าสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวจะสามารถมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นได้ด้วย	แก้ไขตามความเห็นที่เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๔ กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	หรือไม่ หากสาขาพรรคดังกล่าวมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตพื้นที่ รับผิดชอบของสาขามากกว่าจำนวนคนในพื้นที่อาจทำให้เกิดการครอบงำ แทรกแซง ก้าวถอยการดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองของสาขาพรรคการเมือง นั้นได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นตัวแทนของสาขาพรรคการเมือง สรรหาผู้สมัครรับการเลือกตั้งของพรรคตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๓๕ ไม่จังหวัดที่ไม่ได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือสาขาพรรคการเมืองถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่ง มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรค การเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น คนหนึ่งหรือหลายคนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำ จังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัด นั้นและให้ไม่ความไม่มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม	สัมมนาที่สิ้นปีबाट สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙	๑. การมีระบบตัวแทนสมาชิกในจังหวัดที่มาจากกาแต่งตั้งจะทำให้พรรค การเมืองที่ไม่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมืองนั้นระบบมาใช้ เป็นหลักแทนที่จะมีการจัดตั้งสาขาโดยจะคงสาขาพรรคไว้เพื่อให้เป็นไปตาม เงื่อนไขที่ผ่อนปรนกว่าและตัวแทนของจังหวัดจะมาจากกาแต่งตั้งให้อยู่ใน การควบคุมของคณะกรรมการบริหารในส่วนกลางได้ง่ายกว่า	การกำหนดให้จังหวัดสามารถมีตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อให้พรรค การเมืองสามารถมีคุณสมบัติการดำเนิน กิจกรรมของพรรคการเมืองในพื้นที่จังหวัด นั้น หากไม่มีสาขาที่รับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ อยู่ เพื่อเป็นการผ่อนปรนและทำให้การบริหาร กิจการของพรรคการเมืองทำได้สะดวกขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๖ สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะจัดตั้งขึ้นนอกราชอาณาจักรมิได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๓๗ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. กำหนดให้มีการประชุมพรรค อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ร่วมกับสมาชิกพรรค ในเรื่องการกำหนดนโยบายของพรรค ๒. การมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง เช่น ช้อกกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองต้องเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคที่มีการตรวจสอบจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองทุก ๕ ปี มีการส่งรายงานการประชุมไปยัง กกต. พรรคการเมืองต้องจัดประชุมใหญ่ปีละ ๑ ครั้ง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๓๘ การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำได้โดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง (๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมือง (๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ (๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิก พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง (๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง (๕) ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินงาน	นายเบญจรงค์ บุญผ่อง สัมมนาที่ชลบุรี วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. การกำหนดนโยบายควรให้สมาชิกพรรคการเมือง มีส่วนร่วมเข้าไปกำหนดนโยบายได้ด้วย ไม่ได้มาจากการบริหารพรรคเพียงอย่างเดียว และพรรคการเมืองควรกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมือง ต้องมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอด้วย ควรกำหนดให้มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองสำหรับดำเนินกิจการที่มีความสำคัญ เช่น การให้ความคิดเห็นในการส่งผู้สมัครของพรรคการเมือง การให้ความเห็นเพื่อกำหนดเป็นนโยบายของพรรคการเมือง ฯลฯ โดยควรกำหนดองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย กรรมการสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยหนึ่งและสมาชิกสาขาพรรคการเมือง มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งจะสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยในสาขาพรรคการเมือง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
กิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา (๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง (๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ	นายเบญจรงค์ บุญผ่อง	๑. เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว ให้ดำเนินการประชุมในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ โดยกระทำการที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง - การเปลี่ยนแปลงนโยบาย - การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย หรือข้อบังคับ กิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบ จากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรค การเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไข เปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>สัมมนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙</p>	<p>- การเลือกหัวหน้าพรรค - การเลือกและถอดถอนคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง - การดำเนินการลงมติรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองของพรรค - การถอดถอนหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง - การดำเนินการลงมติรับรองการลงชื่อผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็น นายกรัฐมนตรีในนามพรรคการเมือง โดยใช้ระบบ (Primary Vote) - รายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่าน มา - แผนการดำเนินงานสำหรับปีต่อไป โดยการทราบดีได้การหาสมาชิก พรรคการเมือง และการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในทางการเมือง - การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและการรับรองงบการเงินประจำปีของพรรค การเมือง - การอื่นตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการเลือกตั้ง ๒. ภายใน ๑๒๐ วันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการตั้งพรรค การเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ๖,๐๐๐ คน ขึ้นไป ซึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละ ๒ สาขา ๓. พรรคการเมืองต้องเสนอการใช้งบประมาณของพรรคต่อที่ประชุมใหญ่ พรรค โดยที่สมาชิกพรรคทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลนี้ได้ ๑. องค์ประชุมของสมาชิกพรรคที่กำหนดไว้ ๒๐๐ คน ย่อยเกินไป</p>	<p>เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ สมาชิกของพรรคการเมือง ในการบริหาร พรรคการเมืองให้ได้มากที่สุด</p>
<p>มาตรา ๓๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้ขึ้นไป ตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
สภาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุม มีสิทธิในการตัดสินใจของพรรคการเมือง ๒. การประชุมพรรคการเมืองต้องแจ้งไปยัง กกต. จังหวัดให้ทราบด้วย เพื่อให้ กกต. จังหวัด แจ้งประชาชนและสมาชิกพรรคได้เข้าร่วมประชุม	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๕๐ การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา ๓๘ (๓) และ (๔) ให้ลงคะแนนลับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕๑ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของพรรคการเมืองหรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า มีสิทธิเข้าชื่อยื่นคำร้องขอให้จัดการประชุมใหญ่สามัญของพรรคการเมืองนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอใหญ่สามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองไม่จัดการประชุมใหญ่สามัญภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้เข้าชื่อยื่นร้องขอให้จัดการประชุมใหญ่สามัญออกยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อให้มีการเรียกประชุมใหญ่สามัญได้ เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการโดยเร็ว ในกรณี ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่เรียกประชุมใหญ่สามัญ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งให้ผู้อื่นเข้าชื่อร้องขอให้จัดการประชุมใหญ่สามัญคนหนึ่งมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ห้ามมิให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสาม ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคสาม และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคห้าและวรรคหก มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม</p> <p>คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคสามให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา ๔๒ ในกรณีสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งคนใด หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน เห็นว่ามติของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ให้มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่ามติของพรรคการเมืองขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนมติดังกล่าวได้</p> <p>มาตรา ๔๓ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมามาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่คณะกรรมการกำหนด</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	<p>๑. กกต. ควรให้องค์กรอื่นรวมถึงภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพรรคการเมือง</p> <p>๑. สมาชิกควรมีสิทธิตรวจสอบพรรคการเมืองว่าดำเนินงานตามนโยบายที่ร่วมกันกำหนดแต่เดิมหรือไม่ ภาคประชาชนและประชาชนสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย</p>	<p>การเปิดเผยรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมามาตามที่บัญญัติในร่างมาตราที่ คณะกรรมการเมืองได้บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย ซึ่งเป็นหลักการที่ครอบคลุมมากกว่า</p>

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประธานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปด สิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้อง ดำเนินการตามวรรคหนึ่งสำหรับปีนั้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง อนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง ต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวัน นับแต่วันของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชน ทราบเป็นการทั่วไปด้วย	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๒. ก.ก.ต. ควรติดตาม กำกับการดำเนินงานของพรรคการเมืองตลอด ระยะเวลา ไม่ให้มีการเคลื่อนไหวเฉพาะช่วงของการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดการ พัฒนาประชาธิปไตย ๑. ห้องตั้งกรรมาธิการพรรคการเมือง และประเมินผลกิจกรรม การดำเนินงานของพรรคการเมือง ๒. ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานของพรรคในแต่ละปีให้สมาชิก พรรคทราบผ่านการประชุมสมาชิกพรรค	ความเห็นที่มีผู้เสนอแนะ
มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่ง ในพรรคการเมือง และสมาชิกรับบริการจากผู้ใดเพื่อ กระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อน ทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน	นายสันตฤดี มัทราทิศ ประธานชมรมประชา อาสา	ห้ามกระทำการใดอันทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์ต่อนายทุนผู้บริจาค ทรัพย์สินให้แก่พรรค	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ดำรง ตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการหรือส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคาม ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ กระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของ ประเทศ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้พรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ใดจากผู้ใด เพื่อให้ผู้นั้นหรือบุคคลอื่นได้รับแต่งตั้ง หรือ สัญญาว่าจะให้ได้รับแต่งตั้ง หรือเพราะเหตุที่ได้รับการ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใดใน	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
การบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ ห้ามมิให้ผู้ใดให้ หรือรับว่าจะให้เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ตนหรือบุคคลอื่นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหาร ราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้รับฟังความคิดเห็นจากสภา พรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่ เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการกำหนด	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	๑. ต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ๒. เห็นด้วยกับที่ให้มีการกำหนดตัวผู้รับสมัครเลือกตั้ง ๑. คนในพื้นที่ควรมีโอกาสเลือก ส.ส.	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร กฎหมายได้ให้สิทธิแก่ประชาชนใน การลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขต เลือกตั้งที่ตนมีภูมิลำเนาได้อยู่แล้ว พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมือง ที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การกำหนด เงื่อนไขเพื่อให้พรรคการเมืองดำเนิน กิจกรรมดังกล่าวจะกลายเป็นอุปสรรคต่อการ ดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น
	ด.ร. อีระ เจียรบุญ หยก	ตรวจสอบพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคว่ามีพรรค การเมืองใดยังมีคดีในศาลแพ่งหรือศาลอาญา ก็ไม่ให้พรรคดังกล่าวส่งผู้สมัคร ส.ส หรือ ส.ท หรือไม่อนุญาตให้สมาชิกพรรคคนนั้นตำแหน่งทางการเมือง ต่อไป จมกว่าจะเสร็จสิ้นคดีหรือมีคำสั่งปกครองให้พรรคการเมืองนั้นหยุด กิจกรรมชั่วคราวจนกว่าจะพ้นคดี	
	คณะกรรมการ การเมือง สภา นิติบัญญัติแห่งชาติ	คำว่า "ส่งผู้สมัคร" ไม่มีความชัดเจน เนื่องจากไม่มีการกำหนดจำนวน ผู้สมัครให้ชัดเจนว่าต้องส่งจำนวนมากน้อยเพียงใด	เป็นเรื่องของแต่ละพรรคการเมือง ร่างฯ กำหนดไว้ต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๔๘ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงผู้สมัครเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย</p> <p>คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัคร ซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>การกำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการหรือกับพรรคการเมืองด้วย</p>	<p>สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>คณะกรรมการ สามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และ รวบรวมความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ</p>	<p>๑. สักส่วนของตัวแทน ส.ส. มาจากหลากหลายอาชีพ เพื่อจะได้คนที่มีความรู้ตามสาขาต่าง ๆ มาแก้ไขปัญหาดังกล่าว</p> <p>การคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๔๗</p> <p>มาตรา ๔๗ กำหนดให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วยเป็นเรื่องที่ทำได้ยากในทางปฏิบัติ อีกทั้ง ตามร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติซึ่งได้กำหนดให้การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรมต่อบุคคลในเรื่องอื่น ๆ นอกจากความแตกต่างชายและหญิง จะกระทำไม่ได้ เช่น ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะบุคคล เป็นต้น (ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗) หากต้องการให้คำนึงถึงเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงก็ควรคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องอื่นๆ ตามที่กล่าวไป ด้วยหรือมิฉะนั้น ก็ควรตัดเรื่องคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ออกเสียว่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>ร่างมาตรานี้ไม่ได้กำหนดสัดส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักการในเรื่องให้พรรคการเมืองคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงโดยพรรคการเมืองจะต้องพิจารณาถึงผู้ชายหรือเป็นผู้หญิงมิได้</p>
	<p>คณะกรรมการ การเมือง สภา นิติบัญญัติแห่งชาติ</p>	<p>๑. เขตเลือกตั้งบางเขตซึ่งเดิมที่ไม่มีผู้สมัครหญิง อาจเป็นเพราะไม่สนใจในเรื่องการเป็นตัวแทนจึงไม่ลงสมัคร แต่กฎหมายกำหนดว่าโดยคำนึงถึงสัดส่วนของชายและหญิง จึงจำเป็นต้องเลือกตั้งทั้งนี้ต้องมีผู้สมัครหญิงทั้งที่ไม่ได้สมัครใจ</p> <p>๒. การให้คำนึงถึงสัดส่วนของชายและหญิงในขณะที่ยังบางพื้นที่หญิงหรือชายไม่มีความพร้อมเหมาะสมเพียงพอ อาจเป็นการตัดโอกาสพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมมากกว่า</p>	
	<p>สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ</p>	<p>ให้พรรคการเมืองใช้กลไกธรรมชาติของสภาผู้แทนราษฎรโดยภายในพรรคเพื่อคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งและในส่วนภูมิภาคด้วยความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง</p>	<p>การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ร่าง มาตรา ๔๙ ได้บัญญัติหลักการรองรับไว้แล้ว</p>

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประสานงานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในการพิจารณาและเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วย บุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกิน กึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัดซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวน ทั้งนี้ วิธีการ เลือกกันเองและจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันในคณะกรรมการ กำหนดตามมาตรา ๓๓	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ นายถวิล ไพรสณฑ์ อดีตรัฐมนตรี ราชกิจจานุเบกษา ประชาธิปัตย์ นายสันชวลิต มัทราทิศา	สมาชิกควรมีส่วนร่วมในการถกเถียงกันเรื่องพรรคการเมือง เลือกผู้แทน ส.ส. จากสาขาพรรคให้เป็นทีละคน และไม่เปิดช่องให้ กรรมการบริหารพรรคเสนอชื่อเพิ่มเติม ๑. กำหนดกลไกการสมัครผู้สมัครต้องยึดโยงกับประชาชน โดยผ่านการประชุมสมาชิกพรรค ๑. ควรบัญญัติอีกมาตราหนึ่งว่า ให้หัวหน้าสาขาพรรคหรือผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเสนอชื่อผู้ประสงค์สมัครรับเลือกตั้งต่อคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ๒. เมื่อคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งของลงสมัครในพื้นที่สาขาพรรคใด หรือใน จังหวัดที่มีตัวแทนประจำพรรคการเมืองจังหวัดใด ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งส่งรายชื่อผู้สมัครนั้น ๆ ไปให้สาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนั้นๆ แล้วแต่กรณีพิจารณา ก่อน และส่งผลการพิจารณาไปให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ภายในกำหนดเวลาที่ คณะกรรมการสรรหาที่กำหนด การเลือกตั้งตัวแทนพรรคเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและการเสนอชื่อ นายกรัฐมนตรี ต้องทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ โดยหลักพรรคการเมืองจะมีตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดมากกว่าหัวหน้า สาขาพรรคการเมือง ซึ่งอาจทำให้ตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดมีอำนาจ มากกว่าสาขาพรรคการเมืองในการเลือก กันเองเป็นกรรมการสรรหาผู้สมัครรับ เลือกตั้งได้ ลักษณะทำนองเดียวกัน โดยอยู่ในรูป ของคณะกรรมการสรรหา โดยมิ ้องประกอบจากทุกภาคส่วนในพรรค การเมือง ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกพรรค มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ ให้เป็นเรื่องของแต่ละพรรคการเมือง โดย เพียงกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรค

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประสานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
บุคคลเดิม และคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกัน เมื่อที่ประชุมร่วมกันดังกล่าวมีมติเป็นประการใดให้ดำเนินการไปตามมตินั้น การลงมติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พิจารณาจากสมาชิกผู้ซึ่งยื่นความจำนงด้วยตนเองและผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มิผู้ได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปีติการรับสมัครรับเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ	ประธานชมรมประชาอาสา		การเมือง จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้
มาตรา ๕๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหาตามมาตรา ๔๙ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕๑ การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาให้คำนึงถึงความเห็นของสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด นโยบายใดที่ต้องใช้จ่ายเงิน การประกาศโฆษณานโยบายนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ (๑) วงเงินที่ต้องใช้ และที่มาของเงินที่จะใช้ในการดำเนินการ (๒) ความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบาย (๓) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย	สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายของนโยบาย แล้วรายงานให้คณะกรรมการเลือกตั้งก่อนที่จะประกาศโฆษณานโยบายนั้น เห็นควรให้หน่วยงานอื่นนอกเหนือจากคณะกรรมการเลือกตั้งทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีที่มีการเลือกตั้งได้ดำเนินการตามมาตรานี้ ๒. การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและเป็นไปตามแผนพัฒนาฯ พหุศตวรรษชาติ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	สัมมนาที่ชลบุรี วันที่ ๗	๑. สมาชิกพรรคการเมือง สามารถทำนโยบายสาธารณะของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
ในกรณีพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายใน ระยะเวลาที่กำหนด	พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๒. ควรมีมาตรการในการกำกับนโยบายในการหาเสียงของพรรคการเมือง เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว เช่น ถ้าทำตามนโยบายไม่ได้ ควรมีมาตรการให้ยุบ พรรค	
	สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. หากนโยบายที่พรรคเสนอต่อประชาชนเกิดความเสียหาย พรรค การเมืองต้องเป็นผู้รับผิดชอบ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. พรรคการเมืองต้องมีมาตรการควบคุมนโยบายสาธารณะของพรรคและให้ ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	นายบรร ยสินทร ประธานเครือข่าย ราษฎรอาสาปกป้อง สถาบัน	สมควรตัดมาตรา ๕๐ ออกเพราะการกำหนดให้คณะกรรมการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการสอบทานนโยบายของพรรคการเมือง มีขอบด้วยบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๕ แต่หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าสมควร มีไว้ ก็ควรกำหนดให้เป็นเฉพาะนโยบายที่อาจกระทบต่อระบบการเงินการคลัง ของประเทศ และให้พรรคการเมืองมีหน้าที่เพียงส่งข้อมูลให้คณะกรรมการการ เลือกตั้งเพื่อใช้เผยแพร่โดยไม่มีอำนาจในการระงับยับยั้งหรือแก้ไขรายละเอียด ในนโยบายนั้น	เป็นไปตามหลักการในการส่งเสริมให้ พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่ สำคัญในอนาคต และเป็นไปตาม มาตรา ๒๕๕ การปฏิรูปประเทศ ที่กำหนดให้ต้องมี กลไกในการกำหนดความรับผิดชอบของ พรรคการเมืองในการประกาศโฆษณา นโยบายที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความ คุ้มค่า และความเสียอย่างรอบด้าน
	นายสรอรรถ กตินประทุม	คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรเข้ามาควบคุมนโยบายหาเสียงของพรรค การเมือง เพราะนโยบายจะดีหรือไม่ดีอย่างไร ควรปล่อยให้ประชาชน (ซึ่งมี ประชาธิปไตย เป็นผู้ตัดสิน เมื่อพรรคเป็นของประชาชน (ซึ่งมี ตามความในมาตรา ๒๒๔ (๕) แห่งร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กำหนดให้ กกต. มี อำนาจเพียงดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย เท่านั้น) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กกต. หรือหน่วยงานใดก็ตาม ไม่มีที่จะเข้ามาก้าว ล่วงตัดสินนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เพราะหากไม่เหมาะสมหรือเกิดความเสียหาย พรรคการเมืองนั้นก็ไม่ต้อง	เป็นไปตามหลักการในการส่งเสริมให้ พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่ สำคัญในอนาคต และเป็นไปตาม มาตรา ๒๕๕ การปฏิรูปประเทศ ที่กำหนดให้ต้องมี กลไกในการกำหนดความรับผิดชอบของ พรรคการเมืองในการประกาศโฆษณา นโยบายที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความ คุ้มค่า และความเสียอย่างรอบด้าน

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประสานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	รับผิดชอบด้วยตนเองอยู่แล้ว แต่เห็นด้วยกับการประกาศต่อสาธารณะชนเพื่อ เป็นสัญญาประชาคม		มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	ด.ร. อีระ เจียรบุญหยก	๑. ตรวจสอบนโยบายพรรคทุกพรรค ถ้าได้เป็นรัฐบาลแล้วจะมีนโยบาย หรือโครงการทำลายความมั่นคงของประเทศหรือไม่	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	นายเกษมสัมพันธ์ เมนะสุต	๑. ให้เพิ่มเติมในบรรทัดที่สองของมาตรา ๕๐ ที่ว่าด้วยการกำหนด นโยบายของพรรคการเมือง พ.ศ. หลังคำว่า "ให้คำนึงถึงความเห็นของที่ ประชุม ตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖" เพิ่มเติม คำว่า "ความสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช...." และก่อนประกาศนโยบายดังกล่าวพรรคการเมือง ต้องจัดทำการ...." ๒. เสนอให้เพิ่มเติม "ข้อมูลการวิเคราะห์นโยบายต่อคณะกรรมการการ เลือกตั้ง เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ....." เพิ่มเติม (๑) วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของนโยบายและเป้าหมาย (ถ้ามี) (๒) ที่มาของงบประมาณที่ใช้ใน การดำเนินนโยบายและวงเงินงบประมาณ (ถ้ามี) (๓) - (๔) แก่เป็น (๓) - (๔) ข้อความตามเดิม (๕) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบายต่อ ประชาชนและส่วนรวม	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
หมวด ๔	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมี หน้าที่บริหารการเงิน หรือทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มี การทำบัญชีตามมาตรา ๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรค การเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงิน ของสาขาพรรคการเมืองหรือที่ตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัดได้รับหรือจ่าย แล้วแต่กรณี และจัดทำบัญชี รายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัด	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
ซึ่งเป็นที่ตั้งของสภาพรรคการเมืองหรือในเขตจังหวัดที่ ตนเป็นตัวแทน แล้วแต่กรณี ตามที่คณะกรรมการกำหนด มาตรา ๕๓ บัญชีของพรรคการเมืองประกอบด้วย (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดง ค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค (๓) บัญชีแยกประเภท (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน การลงรายการบัญชีตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการและ เอกสารประกอบงบการเงินบัญชีและต้องจัดทำภายใน ระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕๔ พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรก ภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับจดทะเบียนจัดตั้ง และ ครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน การปิดบัญชี ให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงิน และงบรายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง ทั้งต้องแสดงที่มาของ รายได้ตามมาตรา ๕๗ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายใน การเลือกตั้ง และรายการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชี รับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี	สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. กกต. เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีที่เข้าไปสุพรรณการเมือง	คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีความ เชี่ยวชาญเพียงพอในการสอบบัญชีที่ควรให้ ผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาตให้ตรวจบัญชีจาก สภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้ตรวจบัญชีจะ เหมาะสมมากกว่า
มาตรา ๕๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงิน ที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่	สัมมนาที่เชียงใหม่ วันอังคารที่ ๑๕	๑. พรรคควรมีการวางแผนการใช้เงิน และแจ้งให้สมาชิกทราบเป็นระยะ เช่น ๖ เดือน หรือ ๑ ปี เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินให้	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือน เมษายนของทุกปี งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ แล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้องร่วมกับ ற்றுฎีกพรรคการเมือง และส่งให้แก่ฝ่ายทะเบียนภายใน สามสิบวันนับแต่วันທີ່ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง อนุมัติพร้อมทั้งบัญชีตามมาตรา ๕๓ เมื่อได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้ว ให้นำ ทะเบียนประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป	พฤศจิกายน ๒๕๕๔ สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ	ประชาชนทั่วไปทราบด้วย ทั้งเรื่องที่มาของเงินและการนำไปทำอะไรบ้าง ๑. เงินบำรุงที่ได้รับนั้น ควรมีการบริหารอย่างโปร่งใส ให้พรรคการเมืองจัดสรรงบประมาณของพรรคการเมืองเพื่อเป็น ค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้บริหารพรรคการเมืองและให้เสนอเป็นรายงาน การเงินของพรรคให้กับคณะกรรมการเลือกตั้ง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๕๖ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมือง ได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับ ยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร	นายสันตวุฒิ มัทพราศิต ประธานชมรมประชา อาสา	พรรคการเมืองต้องเสียภาษีเช่นเดียวกับบุคคลทุกประการเพื่อไม่ให้เกิด ช่องทางเลี่ยงภาษีและนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ในการเลือกตั้ง	รายได้และทรัพย์สินของพรรคการเมือง ส่วนใหญ่จะเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาที่มีการ เลือกตั้งซึ่งไม่อาจตรวจสอบที่มาของรายได้ และทรัพย์สินได้ จึงมีการบัญญัติให้รายได้ และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับ ให้ได้รับ ยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวล รัษฎากร
หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง มาตรา ๕๗ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้ (๑) เงินทุนเพิ่มเติมตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๒) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ตามที่กำหนดในข้อบังคับ (๓) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของ พรรคการเมือง (๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัด กิจกรรมตามทุนของพรรคการเมือง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๕) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค</p> <p>(๖) เงินอุดหนุนจากกองทุน</p> <p>(๗) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง</p> <p>การได้มาซึ่งรายได้ตาม (๖) (๗) (๘) และ (๕) ต้องมีใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการได้มาซึ่งรายได้นั้นเป็นหนังสือ ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>การจำหน่ายสินค้าหรือบริการตาม (๓) และการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองตาม (๔) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>รายได้ของพรรคการเมืองจะนำไปใช้เพื่อการอื่นใด นอกจากการค้าเป็นงานของพรรคการเมืองมิได้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๕๕ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการระดมทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน</p> <p>ให้หัวหน้าพรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าว และให้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนทราบด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง</p> <p>ประกาศและหนังสือแจ้งตามวรรคสอง ให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าหนึ่งแสนบาทขึ้นไปด้วย</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๕๙ ทุกเดือน ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ไม่น้อยกว่าห้าพันบาท ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของกรบริจาค และให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วย	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. การสนับสนุนพรรคการเมือง ควรมีกลไกการเปิดเผย เช่น การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง แม้คนจะออกจากรอคแต่เงินยังอยู่ที่พรรค	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
การประเมินมูลค่าของสิ่งที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด	นายสัมพันธ์ มัทราหิต ประธานชมรมประชา อาสา	ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงินให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปทุก ๓ เดือนโดยประกาศผ่านหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นใดก็ได้	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๖๐ บุคคลใดจะบริจาคเงิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อพรรคการเมืองต่อปีมิได้ และในกรณีนี้บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรค เก็บบิลละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว พรรคการเมืองจะรับบริจาคเงิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินวรรคหนึ่งมิได้	สัมมนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙	๑. การบริจาคเงินต้องมีการจำกัดจำนวนเพื่อไม่ให้เกิดความเลื่อมล้ำของประชาชน	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๖๑ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิกผู้ได้รับบริจาคเงิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับ และให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับเงิน	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เครือข่ายประชาชน ปกป้องประเทศ	๑. สมาชิกสามารถบริจาคเงินให้พรรคการเมืองได้ ห้ามนิติบุคคล หรือบุคคล บริจาคให้พรรคการเมืองเกินรายละ ๕ ล้านบาท เพื่อมีสิทธิต่อพรรคการเมืองไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเป็นหนังสือให้แก่ผู้บริจาค เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>กิจกรรมของพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า รวมถึงการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด สมาชิก หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย</p>			
<p>มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๑ นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้วจนกว่าจะพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับบริจาคเงิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่ารวมกันแล้วเกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน โดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นหรือของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาคตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>ถ้าสิ่งของที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้หรือเป็นของสละเสียได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นแจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกมูลค่าของสิ่งนั้นไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น</p> <p>ในการนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมิได้แสดงเสียว่าเงิน หรือประโยชน์ หรือประโยชน์อื่นใดที่ตนได้รับเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งหรือเป็นสิ่งของตาม</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
พรรคสองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัย ซึ่ง คณะกรรมการต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับ แต่วันที่ได้รับความร้อง			
มาตรา ๒๓ ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมีเงินต้นบัญชีบัญชีมีสิทธิ แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไป อุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปีละ ห้าร้อยบาทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับ การระบุตามวรรคหนึ่งพร้อมจำนวนเงินในแต่ละพรรค การเมืองจะได้รับอุดหนุนจากกรมสรรพากรแสดงเจตนาตาม วรรคหนึ่งทั้งหมดส่งให้นายทะเบียนและโอนเงินดังกล่าว ให้กองทุนเพื่ออุดหนุนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุน ตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายใน ระยะเวลาที่คณะกรรมการและกรมสรรพากรจะตกลง กัน	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ระบบการเสียภาษีอากร ในการอุดหนุนให้แก่พรรค สามารถเลือกได้ มากกว่า ๑ พรรค และมากกว่า ๑๐๐ บาท ตามที่ระบุที่กำหนดได้หรือไม่ ๑. สนับสนุนในกรณีการเสียภาษีรายได้ เป็น ๕๐๐ บาทต่อปี	เป็นเงินของรัฐแต่กำหนดให้เจ้าของเงินที่ เสียเป็นภาษีบริจาคให้แก่พรรคใดพรรคหนึ่ง เท่านั้น มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๒๕ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำ จำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่าย เพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตาม จำนวนที่บริจาคแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท สำหรับบุคคล ธรรมดา และไม่เกินห้าหมื่นบาท สำหรับนิติบุคคล วิธีการขอหักค่าลดหย่อนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด	คณะกรรมการ การเมือง สภา นิติบัญญัติแห่งชาติ	เรื่องการหักค่าลดหย่อนภาษีนั้น ควรกำหนดจำนวนหรือมีหลักเกณฑ์ที่ ชัดเจน โดยต้องคำนึงถึงรายได้ของประเทศไทยที่จะได้รับจากภาษีด้วย	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
เพื่อประโยชน์ในการหักลดหย่อน ให้อำนาจการ สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา ๕๕ เป็นเงินบริจาคตามวรรคหนึ่ง			
มาตรา ๖๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเลขาธิการ พรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อ เจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้า พรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและ จำนวนเงินที่เปิดบัญชีของบัญชีให้นำมาหักเงินยืมทราบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว	สัมมนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕	๑. ขอให้ยกเลิกการเปิดบัญชีธนาคารของพรรคการเมือง	หลักการตามกฎหมายยกย่องปัจจุบัน
มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรง ตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าไดมาโดยไม่ชอบด้วย กฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ข้าราชการการเมืองใช้สถานะ หรือตำแหน่งหน้าที่เรียหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้ พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร แต่ไม่รวมถึงการที่ข้าราชการการเมืองนั้น เข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๗ โดยมีได้กระทำการหรือมี ส่วนกระทำกระการอื่นเป็นการต้องห้ามนั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิก บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก (๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย (๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบ ธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอก ราชอาณาจักร	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีหุ้นหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสิบเก้า ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นถือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย (๔) คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ว่าเป็นกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย (๕) บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคล ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)</p> <p>(๖) บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ตามที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีสมาชิกรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดดังกล่าวที่มีใช้เพื่อใช้ในกิจการทางการเมือง</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๖๙ บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลตาม มาตรา ๖๘ จะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดให้แก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองมิได้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ	ความเห็นที่เสนอ	
<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)</p> <p>มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ บริจาค เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมือง หรือเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๘</p> <p>กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามวรรคหนึ่งให้หมายถึง กิจการที่รัฐถือหุ้นส่วนหรือถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดใน บรรดาผู้ถือหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมี จำนวนถึงหนึ่งในสามของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติ บุคคลนั้น</p> <p>ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับวัด หรือนิติบุคคลอื่น ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศาสนา และองค์การทางศาสนาไม่ว่า จะมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ด้วย โดยคณะกรรมการ จะกำหนดให้ใช้บังคับกับนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประโยชน์สาธารณะหรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อหากำไรมาแบ่งปันด้วยก็ได้</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>
<p>มาตรา ๗๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับ การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรค การเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการ และวิธีการที่จำเป็นให้พรรคการเมืองปฏิบัติเพื่อให้การรับ บริจาคของพรรคการเมืองเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิดเผยและตรวจสอบได้ และให้มีหน้าที่ตรวจสอบความ ถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มี อำนาจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมือง ปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่ง ของคณะกรรมการ			
กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง มาตรา ๒๒ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรค การเมืองในส่วนงานกองทุนหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรค การเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับกร ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบัน ทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมือง ร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่าง แท้จริงและการดำเนินงานอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	๑. ให้ กทต. จัดฝึกอบรมกรรมการบริหารพรรคเป็นประจำทุกปี เช่น อบรม ๓ เดือน โดยให้กรรมการออกค่าใช้จ่ายเอง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
(๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และ งบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๓๗ (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย (๓) เงินที่ได้รับจากกกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๓ (๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๕) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบ การจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่ เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม (๖) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรค	สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>การเมืองได้มาโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๗) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๙ และมาตรา ๑๑๖</p> <p>(๘) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคลตามมาตรา ๖๘ มิได้</p> <p>(๙) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน</p> <p>เงินตาม (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๓</p> <p>เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>			
<p>มาตรา ๗๓ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๗๔ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการและการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทนประกอบด้วย ประธานกรรมการเลือกตั้ง เป็นประธาน</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>กรรมการ กรรมการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานประมาณหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน สองคนเป็นกรรมการ และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการ และเลขานุการ</p> <p>วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจาก ตำแหน่งของกรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิ และการ ประชุมของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนด</p> <p>ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการกองทุนมีองค์ประกอบไม่ครบ ตามวรรคสองไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการกองทุน ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้อำนาจคณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วยการกระทำที่มีอยู่</p>			
<p>มาตรา ๗๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้น ปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการกำหนดวงเงินที่จะจัดสรร เป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองสำหรับปีงบประมาณ ถัดไป ประกอบด้วย</p> <p>(๑) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๓ (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๒ (๒) ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแต่ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ (๓) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกินร้อย ละห้าสิบ</p> <p>(๔) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๒ (๕) ที่ ได้รับเป็นปีงบประมาณก่อนหน้านั้นไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ (๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๒ (๘) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
เพื่อกรอื่นให้นำมาจัดสรรตามที่มีมอบให้ระบุ วัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ให้ นำมาจัดสรรไม่เกินร้อยละสิบ (๖) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกิน ร้อยละแปดสิบ	นายสุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการ เลือกตั้ง	ควรยกเลิกถ้อยคำว่า “แต่การนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ควร ในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้”	มีมติห้าม กกด. เดินทางไปต่างประเทศ แต่จะใช้เงินจากกองทุนมิได้ เพราะ เงินกองทุนสมมติควรใช้ไปตามวัตถุประสงค์ หากต้องใช้จ่ายเงินให้ตั้งเป็นงบประมาณเพื่อ เบิกจ่ายตามปกติ
มาตรา ๗๖ เงินกองทุนตั้งต่อไปนี้ให้นำมาจัดสรร เพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินงาน ของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่าย ในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เรียกเก็บ (๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๒ (๒) ไม่เกินร้อยละสามสิบ (๒) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกินร้อย ละห้าสิบ (๓) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ (๖) (๔) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ (๗) (๕) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกิน ร้อยละสิบ (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่ คณะกรรมการหรือสำนักงาน หรือไม่เกินร้อยละสามสิบ ของเงินที่มีผู้มอบให้โดยมิได้ระบุวัตถุประสงค์ การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด แต่การ นำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปีให้นำส่งคืนเข้ากองทุน</p> <p>มาตรา ๗๗ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๕ ให้แก่พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๖ (๑) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีได้ระบุไว้</p> <p>(๒) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา</p> <p>(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีนั้นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับ การจัดสรรตามมาตรา ๖๓ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ</p> <p>(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่เป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับจากการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้น</p>	<p>พรรคพลังชาติไทย</p> <p>นายสุเทพ เข้มแข็ง</p> <p>ประธานนท</p> <p>(หัวหน้าพรรคพลังชาติไทย</p> <p>สัมมนาที่รัฐสภา</p> <p>วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่ชลบุรี</p> <p>วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>นายสรอรรถ</p> <p>กสิณประทุม</p> <p>นายฤกษ์สัมพันธ์</p> <p>แมนะสูต</p>	<p>พรรคการเมืองควรได้รับการสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินกิจการทางการเมืองที่แท้จริง ตามค่าใช้จ่ายที่เป็นจริง สามารถเบิกจากรัฐได้ แต่ต้องกำหนดว่า ไม่ควรเกินที่กฎหมายกำหนดเท่ากับทุกพรรค ถ้าพรรคใดแจ้งรายการเท็จให้ถูกลงโทษจำคุก ๑๐ ปีขึ้นไป และต้องชดใช้ค่าเสียหาย ดอกเบี้ยและค่าปรับคืนต่อรัฐทั้งหมด</p> <p>๑. เรื่องที่มาของเงินสนับสนุนพรรค พรรคใหญ่ไม่มีปัญหาเพราะมีคนบริจาคมาก แต่พรรคเล็กขาดคนสนับสนุน</p> <p>๑. รัฐควรสนับสนุนเงินทุนให้พรรคการเมืองเล็ก ๆ รัฐควรมีการช่วยสนับสนุนเงินจากรัฐ ตรวจสอบกรรมการบริหารพรรค</p> <p>การจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในระยะเริ่มต้นไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรโดยอาศัยจำนวนสมาชิกพรรคหรือจำนวนสมาชิกผู้แทนที่มี แต่ควรเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน ในปีต่อไปหากว่า แต่ละพรรคมีผลงานไม่เป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยก็ไปลดทอนเงินสนับสนุนตามสัดส่วนในปีต่อไป</p> <p>การจัดการบริหารพรรคการเมือง</p> <p>การจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในระยะเริ่มต้นไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรโดยอาศัยจำนวนสมาชิกพรรคหรือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนฯ ที่มี (ซึ่งคะแนนเสียงแบบแบ่งเขต) แต่ควรเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน (อย่างไร) ในปีต่อไปหากว่าแต่ละพรรคมีผลงาน(ตัวชี้วัดอะไร) ไม่เป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขความเป็นพรรคการเมืองก็ไปลดทอนเงินสนับสนุนตามสัดส่วนในปีต่อไป ไปที่ประชุมควรวางหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินก่อนแล้วจึงไปวางเกณฑ์การลดหรือเลิกการจัดสรร</p>	<p>หลักการทำนองเดียวกัน แต่ได้กำหนดเงินที่ใช้จ่ายในกิจกรรมของพรรคการเมืองที่ กำหนดขึ้นตามมาตรา ๒๓</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ	ความเห็นที่เสนอ	ผู้เสนอความเห็น	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)
			<p>ตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้สมัครใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งเสริมแข่งขันก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษายืนยันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้สมัครไม่ต้องรับผิดชอบน้อยกว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้ไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไปยื่นเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบคำพิพากษา</p> <p>ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งเตือนแล้วยังมิได้ปฏิบัติตาม คณะกรรมการอาจลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้น ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้</p> <p>เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งเสริมเข้ากองทุน</p> <p>มาตรา ๗๘ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตาม มาตรา ๗๗ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขา พรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกใหม่ คุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้ในทาง การเมืองแก่สมาชิกและประชาชนและการปกครอง ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบ</p>
	<p>๑. ควรมีหน่วยงานกลาง นอกจาก กกต. อาจจะมี สตง. หรือ ปปช. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้เงินบริหารพรรค เพราะเงินบริจาคและเงินบำรุงนั้นเป็น ของประชาชน</p> <p>๒. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการบริจาคเงินของประชาชนให้เข้าใจว่า นำเงินไปใช้ทำอะไร และสัดส่วนเท่าไรบ้าง</p> <p>๓. มีระบบการรายงานผลการใช้เงินที่พรรคการเมืองได้รับการ สนับสนุนจากเงินบริจาคจากภาคีรายได้ส่วนบุคคล กงต. ๙๑</p>	<p>สัมมนาที่เชียงราย วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p> <p>สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>กิจกรรมทางการเมืองตามร่างมาตรา ๗๘ เป็นเรื่องการให้ความรู้กับประชาชน และเป็น การประชาสัมพันธ์พรรคการเมือง ดังนั้นแม่ ไม่กำหนดเรื่องการเปิดแผนการทำกิจกรรม ทางการเมืองของพรรคการเมืองต่อสาธารณะ ไว้พรรคการเมืองก็ต้องประกาศเพื่อ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมดังกล่าวต่อสาธารณะ สิ่งที่สำคัญจึงเป็นเรื่องว่าจะทำอย่างไรให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่าพรรค การเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนอย่างไร</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ทุกสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๒ ไม่ได้</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้</p> <p>ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าการใช้เงินรายการใดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ</p> <p>คณะกรรมการจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละด้านตามที่กำหนดก็ได้</p> <p>พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้</p>			
<p>มาตรา ๗๙ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นที่กำหนดในมาตรา ๗๘ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในกรณีนี้อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๗ ในปีถัดไปด้วยก็ได้</p> <p>ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๘ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเรียก</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>เงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้จัดการจัดสรรเงินอุดหนุนในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน</p>			
<p>มาตรา ๘๐ ให้คณะกรรมการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๓ หรือเพื่อแถลงผลงานของพรรคการเมือง อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งโดยไม่ได้ค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการกำหนด</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๘๑ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิก และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง</p> <p>พรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การค้าเป็นกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าในรูปแบบใด ให้สมาชิกและประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๘๒ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ททรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ถือว่าให้เป็นประจำ หรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ททรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ททรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปด้วย</p> <p>ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ททรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เว้นแต่เงินที่ได้มีการแจ้งไว้ตามวรรคหนึ่ง</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๘๓ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๘ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒</p>	<p>สัมนนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔</p>	<p>๑. เสนอให้สามารถนำเงินจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองมาใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ และนอกจากนี้ยังเสนอให้สามารถนำเงินจากกองทุนอื่น ๆ มาใช้ประโยชน์ด้วย</p>	<p>ได้มีการกำหนดให้นำเงินของกองทุนที่มีกฎหมายกำหนดให้นำไปใช้จ่ายตามที่กฎหมายอื่นนั้นกำหนดได้ด้วย เช่น กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการกำกับควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
	<p>พรรคพลังชาติไทย นายสุเทพ เข้มแข็งปรีชาชนนท์ (หัวหน้าพรรคพลังชาติ)</p>	<p>เมื่อมีการเลือกตั้งให้ทุกพรรคการเมืองใช้จ่ายที่ใช้จ่ายที่เป็นจริง เช่น ทำแผนพับโฆษณาหาเสียง ทั้งนโยบายและองค์ประกอบในการหาเสียงตามจำนวนที่ กกต. กำหนดเท่ากันทุกพรรค โดยจ่ายค่าพิมพ์เอกสาร ส่งเอกสารผู้สมัคร ส.ส. ทั่วประเทศได้ทั้งหมดถ้าพรรคใดทำได้เป็นการเบิกจ่ายเกินกว่าความเป็นจริง</p>	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	ไทย	และมีการทุจริตในการดำเนินการและนำมาเบิกค่าใช้จ่ายจากรัฐทำให้เกิดความเสียหาย ถ้าคณะกรรมการพรรคมีส่วนร่วมทั้งหมดก็ให้มีการยุบพรรค แต่ถ้าไม่ทั้งหมดก็ให้ดำเนินการเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งถูกลงโทษจำคุก ๑๐ ปีขึ้นไปและต้องชดเชยค่าเสียหายดอกเบี้ยและค่าปรับคืนต่อรัฐด้วย	
หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ (๑) สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๕ (๒) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๖ (๓) มีการคว่ำบาตรพรรคการเมืองตามหมวด ๙ การคว่ำบาตรพรรคการเมือง	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. การยุบพรรคควรง่ายขึ้น	การยุบพรรคการเมืองเป็นไปอย่างไม่ กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้
มาตรา ๘๕ พรรคการเมืองยอมสิ้นสภาพความเป็น พรรคการเมืองเมื่อ	สัมมนาที่ชลบุรี วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ถ้าพรรคไม่ส่งผู้สมัครเลือกตั้ง ควรยุบพรรค และถ้าไม่เกินครึ่งควร ยุบพรรคเช่นเดียวกัน	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
(๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม หรือไม่ สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. กำหนดให้ทุกพรรคการเมืองต้องส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งทุกครั้ง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
(๒) ภายหลังจากที่รับการจดทะเบียนพรรค การเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามที่กำหนดใน มาตรา ๓๓ (๑) ติดต่อกันเกินเก้าสิบวัน	คณะกรรมการ สามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และ รวบรวมความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	เหตุสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง ตามมาตรา ๘๔ (๒) และ (๓) เหตุอื่นทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากมีจำนวนสาขาพรรค การเมืองเหลือไม่ถึงภาคละ ๑ สาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ๑ ปี ตามมาตรา ๘๔ (๓) ประกอบมาตรา ๓๒ (๒) นั้นจะเห็นได้ว่าเวลาที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เพราะเหตุดังกล่าวพรรคการเมืองจะต้องเหลือสาขาไม่ถึงภาคละ ๑ สาขาเป็น ระยะเวลาติดต่อกันถึง ๑ ปี ดังนั้นหากพรรคการเมืองใดประสบปัญหาดังกล่าว ยังมีช่วงเวลาผ่อนปรนให้พรรคการเมืองนั้นสามารถดำเนินการตั้งสาขาพรรค เมืองแทนให้ครบจำนวนภาคละ ๑ สาขาได้ แต่ในทางกลับกันเหตุอื่นทำให้พรรค	ควรผ่อนปรนระยะเวลาให้อย่างน้อยเก้า สิบวันเพื่อให้พรรคการเมืองมีเวลาในการหา สมาชิกพรรคการเมืองและดำเนินการจัดตั้ง ต่อนายทะเบียน
(๓) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๓ (๒) มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขา เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี			
(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มี ดำเนินการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มี ดำเนินการประชุมใหญ่พรรคการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกัน			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>หนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย</p> <p>(๕) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่การเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาโดยจะยกเว้นว่า</p> <p>กัน</p> <p>(๖) มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย</p> <p>(๗) พรรคการเมืองเล็กตามข้อบังคับ</p> <p>เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้กรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามีการตั้งกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>ในกรณีที่ว่าหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการศึกษาสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง</p>		<p>การเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากภายหลังจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงจำนวน ๕,๐๐๐ คน ภายใน ๑ ปี หรือไม่ถึงจำนวน ๑๐,๐๐๐ คนภายใน ๔ ปี ตามมาตรา ๘๔ (๖) ประกอบมาตรา ๓๒ (๑) จะเห็นได้ว่าเหตุอันทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด พรรคการเมืองนั้นจะสิ้นสภาพไปทันทีไม่เปิดโอกาสให้ผ่อนปรนให้พรรคการเมืองได้มีโอกาสเชิญบุคคลอื่นเพื่อสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งอาจทำให้เกิดช่องว่างใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองทำให้บุคคลลาออกจากสมาชิกพรรคเพื่อให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพทันที</p>	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๘๖ เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อ ได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมือง นั้น (๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข (๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๖๖ หรือมาตรา ๖๘ (๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคตามที่มีกฎหมายกำหนด เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการได้ส่วนแล้ว มีหลักฐาน อันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิ สมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง นั้น	สัมมนาที่หอบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่สุราษฎร์ธานี วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สัมมนาที่เชียงราย วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ พรรคพลังชาติไทย นายสุเทพ เข้มแข็งประชาชน (หัวหน้าพรรคพลังชาติ ไทย)	๑. กฎหมายจัดการ สส. ที่โลกประชาชน ถ้าอภิปรายเชิงควมมีความผิด พรรคต้องรับผิดชอบด้วย และให้ยุบพรรคด้วย ๑. ตั้งยากแก่ผู้ช่วยด้วยอำนาจศาลสั่งและให้ตัดสิทธิกรรมการไม่ให้จัดตั้ง พรรคได้อีก ๒. การตัดสิทธิผู้กระทำความผิด ไม่ควรตัดสิทธิพรรค แต่ให้ตัดสิทธิเฉพาะ กรรมการ เพราะการจัดตั้งพรรคครั้งนี้ทำไม่ได้ ๑. มีการลงโทษพรรคการเมืองที่นำชื่อของประชาชนมาเป็นสมาชิกโดยไม่ แจ้งให้ประชาชนทราบก่อน มีการกำหนดบทลงโทษรุนแรง คือ ยุบพรรค การเมือง ๑. พรรคการเมืองใดส่งตัวแทนสมาชิกลงรับการเลือกตั้งครั้งที่ ๑ ถ้าไม่ สามารถได้รับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลยแม้แต่คนเดียว ให้ยุบ พรรคนั้นโดยทันที ๒. ถ้าพรรคใดส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ ๒ ยังได้รับการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึง ๗ คนขึ้นไปให้ยุบพรรคโดยทันที ๓. ถ้าพรรคใดส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ ๓ ยังได้รับการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่า ๑๐ คนให้ทำการยุบพรรคโดย ทันที การทุจริตการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือผู้มีตัวแทนในพรรคการเมืองควร ลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งผู้ให้และผู้รับให้รุนแรงทั้งจำคุกและตัดสิทธิในทาง การเมือง แต่ไม่ควรยุบพรรคการเมืองเพราะเหตุดังกล่าวนี้ และไม่ควรถ่วงโทษ บุคคลอื่นที่ไม่ได้รวมกระทำความผิดไม่ว่าในทางปกครองหรือทางอาญา ๑. การยุบพรรคจะกระทำมิได้ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จะล้มล้างระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒. ทำลายความมั่นคงของชาติ	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ หลักการของการจัดตั้งพรรคการเมือง ได้แก่ การดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองตาม นโยบายของพรรคการเมือง และการส่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่การส่งผู้สมัครรับ เลือกตั้งแล้วไม่ได้รับเลือก มิได้เป็นเหตุผลใน การที่จะยุบพรรคการเมืองนั้น เนื่องจาก ขึ้นอยู่กับความนิยมของประชาชนในนโยบาย ของพรรคการเมืองนั้น ได้กำหนดแบ่งแยกความรับผิดชอบ พรรคการเมืองกับตัวบุคคลในพรรคการเมือง ไว้แล้ว มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๘๗ เมื่อปรากฏก่อนนายทะเบียนว่าพรรค การเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๘๖ ให้นายทะเบียน รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอ ความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด	นายสรอรรถ กสิณประทุม นายกลสมาศมแห่ง สถาบันพัฒนา การเมืองการเลือกตั้ง	๓. สร้างความเสียหายในเชิงนโยบาย ๔. การปลุกกระดมให้เกิดความขัดแย้งในหมู่ประชาชน ๕. การไม่ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งติดต่อกันเกิน ๒ ครั้ง การวินิจฉัยยุบหรือไม่ยุบพรรคไม่ว่าด้วยการผิดใด ๆ ไม่ควรให้อำนาจนาย ทะเบียนพรรคการเมืองแต่เพียงผู้เดียวใช้ดุลพินิจเหล่านั้น แต่ควรเป็นดุลยพินิจ ร่วมกันของ กกต. ตามมติเสียงส่วนใหญ่ พรรคการเมืองต้องตั้งได้ง่ายและต้อง ยุบยาก	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยยุบพรรคการเมืองอยู่แล้ว
มาตรา ๘๘ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค การเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรค การเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใด ใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรค การเมืองที่ถูกยุบนั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๘๘ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค การเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรค การเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใด ใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรค การเมืองที่ถูกยุบนั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ความเห็นที่เสนอ	ผู้เสนอความเห็น	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)
<p>มาตราที่กำหนดให้อोनทรัพย์สินของพรรคการเมืองที่เหลืออยู่หลังจากการชำระบัญชีให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง</p>	<p>๑. หากพรรคการเมืองถูกยุบ เงินของพรรคควรจะต้องตกเป็นของแผ่นดิน เพราะส่วนใหญ่เป็นเงินบริจาคของประชาชน เพื่อป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น</p>	<p>สัมมนาที่เชียงใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</p>	<p>ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ</p> <p>มาตรา ๘๙ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือนโดยแจ้งให้คณะกรรมการทราบ</p> <p>ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตมวาระหนึ่งยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้</p> <p>ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้</p> <p>ในกรณีที่พรรคการเมืองนั้นไม่มีเงินหรือทรัพย์สินเพียงพอ กับค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการสั่งจ่ายเงินจากกองทุนตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้ทราบ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้ออมให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน</p> <p>ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดมาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีของพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>หมวด ๙ การควมรวมพรรคการเมือง</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๙๐ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควมรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๙๑ การควมรวมพรรคการเมืองให้กระทำได้เฉพาะเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๙๒ ในการควมรวมพรรคการเมืองตาม มาตรา ๙๑ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจํานวนพรรคการเมืองละสิบคนประชุมร่วมกัน เพื่อดำเนินการร่างข้อบังคับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรค</p>	<p>นายเบญจรงค์ บุญผ่อง</p>	<p>การควมรวมพรรคจะต้องได้รับความยินยอมจากสมาชิกพรรคในการควม รวม</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
การเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๐ และดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งพรรค การเมืองตามมาตรา ๑๑ การเรียกประชุมตั้งพรรค การเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะ รวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและให้ ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรค การเมือง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๙๓ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ แล้ว ให้คณะกรรมการมี คำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดลง โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรค การเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาค่าทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็น ของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน จัดตั้งพรรคการเมือง	สัมมนาที่อุบลราชธานี วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑. ความผิดของกรรมการบริหารพรรค เป็นความผิดเฉพาะตัวบุคคล ๑. มีบทลงโทษที่รุนแรงเกินไป ทำให้พรรคการเมืองดำรงอยู่ได้ยาก และ เป็นการตัดโอกาสของคนมีอุดมการณ์ทางการเมือง ๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ เป็นโทษทางการเมืองไม่ว่า มีโทษทางอาญา เช่นการลงโทษประหารชีวิต ๓. ขอให้มีการบังคับใช้กฎหมายแบบเบาะเบาะลุ่ยลุ่ย มากกว่าการเคร่งครัด	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ บทกำหนดโทษ สำหรับพรรคการเมือง หรือบุคคลในพรรคการเมืองที่กระทำการฉ้อ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด ถ้า พรรคการเมืองและบุคคลในพรรคการเมือง ไม่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ก็ไม่ต้องรับผิด
ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ นายทะเบียนประกาศคำสั่งการสิ้นสุดและการควบคุม พรรคการเมืองไปราชกิจจานุเบกษา	หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
	คณะกรรมการการศึกษา เสนอแนะ และ รวบรวมความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	คำพิพากษาของศาลที่สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่มีกำหนดระยะเวลาบังคับครบกำหนดให้ผลนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดมาตราการลงโทษผู้กระทำความผิดที่กำหนดระยะเวลาบังคับ เช่น สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่มีกำหนดระยะเวลาบังคับ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗/๑ มาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๑๔ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า มาตราการลงโทษดังกล่าวเริ่มมีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด (มีทั้งหมด ๑๗ มาตรา)	ได้มีการปรับปรุงตามข้อสังเกตในเรื่องนี้แล้ว
มาตรา ๔๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมี กำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกล่าวมีผลในทันทีที่ศาลมีคำสั่งหรือ คำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่ง หรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๔๕ ผู้ใดแจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือ บุคคลได้ว่าการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ต่อคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดย รู้ว่าเป็นความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรค หนึ่ง และให้คณะกรรมการสั่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่ง ยุบพรรคการเมืองนั้นและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองนั้น	สัมนนาที่รัฐสภา วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔	๑. เรื่องการยุบพรรค ไม่เห็นด้วยกับกรณีศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณา พิพากษา ๒. ไม่เห็นด้วยกับการยุบพรรค แต่ควรลงโทษเป็นรายบุคคล และหาก กรรมการบริหารพรรครู้เห็นด้วยก็ให้ลงโทษ แต่ไม่ควรถึงขั้นยุบพรรค	เนื่องจากพรรคการเมืองเกิดจากหลักการ ตามมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ เรื่อง เสรีภาพของบุคคลในการรวมตัวจัดตั้งพรรค การเมือง เช่นนั้นการยุบพรรคการเมืองจึง เป็นเรื่องการดำเนินการที่กระทบต่อสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงสมควร ให้ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรในการ พิจารณาวินิจฉัยการมีที่กระทบต่อ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นผู้พิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๙๖ ผู้ใดไม่มาให้คำชี้แจงไม่ส่งเอกสาร หรือหลักฐานแก่นายทะเบียนตามมาตรา ๗ ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๙๗ ผู้ยื่นเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๓ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๙๘ หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการ สาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้รู้ว่าการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และ ไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรค การเมืองทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๙ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้า หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมี กำหนดห้าปี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๙๙ ผู้ได้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๑ วรรคสี่ หรือมาตรา ๙๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่ หมื่นบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๐๐ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียน สมาชิก หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ วรรค สอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๓ วรรค สองหรือวรรคสี่ มาตรา ๓๘ วรรคสอง มาตรา ๔๓ วรรค	สัมมนาที่สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔ ธันวาคม	๑. ควรมีบทลงโทษหัวหน้าพรรคการเมืองที่ไม่ดำเนินการตามมติของ พรรค	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
หนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๕๕ วรรคสองหรือ วรรคสาม หรือมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้า หมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลา ที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง	๒๕๕๙	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	
มาตรา ๑๐๑ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง จัดทำทะเบียนสมาชิกอื่นเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมิถ้าทนาย มาตรา ๑๐๒ ผู้ได้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึง สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	ไม่มีบทบัญญัติลงโทษกรณีที่มีการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง ตัวบุคคล บทกำหนดโทษของมาตรา ๑๐๕ เป็นบทกำหนดโทษที่มุ่งไปที่การห้าม บุคคลมิให้กระทำการพรรคการเมืองโดยห้ามมิให้กระทำในลักษณะที่เป็นการ ควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมยังไม่ครอบคลุมไปถึง กรณีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซงไปที่ตัวบุคคล เช่น การ ควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซงการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ สมาชิกพรรคการเมือง	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ
มาตรา ๑๐๓ ผู้ได้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งของผู้นั้นมิถ้าทนาย ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อให้ลง หรือของลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น	คณะกรรมการ สามัญพิจารณาร่าง เสนอแนะ และ รวบรวมความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่ เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดโดยสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ดำเนินการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการ ไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จัด ทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นไว้กำหนดห้าปี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมี ลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้สมัครพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการ บริหารอื่นของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรค การเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้อง ยินยอมรับการแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งตาม วรรคหนึ่งโดยรู้ว่าผู้นั้นไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะ ต้องห้ามสำหรับการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๐๗ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีก วันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังได้ปฏิบัติให้ ถูกต้อง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดบริจาคให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกเพื่อกระทำการ หรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต่อต้านตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๐๙ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๕๐ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๒ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรา ๕๑ พรรคสอง หรือมาตรา ๗๑ พรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง	คณะกรรมการธิการ การเมือง สภา นิติบัญญัติแห่งชาติ	๑. อัตราโทษที่กำหนดไว้เป็นอัตราโทษที่ต่ำ โดยเห็นว่าเป็นอัตราโทษที่ไม่อาจทำให้พรรคการเมืองเกรงกลัวการถูกลงโทษได้ เพราะ พรรคการเมืองอาจมองว่านโยบายของพรรคที่เสียและสละผ่านไปจนถึงสาธารณชนให้รับทราบทั่วประเทศแล้วนั้นมีความคุ้มค่ามากกว่า เมื่อแลกกับการถูกลงโทษ ๒. การลงโทษแก่พรรคการเมืองที่ฝ่าฝืนนั้น ผู้ที่จะถูกลงโทษหมายถึงใคร หรือผู้ใดบ้างที่จะต้องรับโทษ หรือเฉพาะแต่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะ ซึ่งเห็นว่ายังไม่มีความชัดเจน	อัตราโทษที่กำหนดนั้น ได้พิจารณาถึงองค์ประกอบกรกระทำผิดแล้ว เห็นว่าเป็นอัตราที่เหมาะสม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ พรรคสองหรือพรรคสาม มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามข้อ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๔ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๘ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๐ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี ในกรณีที่ผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคล ซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล นั้นด้วย	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๖ พรรคการเมืองได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดมีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๖๐ พรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้าน บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้า พรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมี กำหนดห้าปี และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๐ ตกเป็นของ กงทุน	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๑๗ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่ง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึง สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๑๙ สมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ หรือผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ถูกกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการ กระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติ บุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคล ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๒๐ พรรคการเมืองใดไม่รายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๒๑ พรรคการเมืองใดจัดทำรายงานตาม มาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่ เกินห้าแสนบาท	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๒๒ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ วรรคสามหรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับห้าเท่าของ จำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกตัด ถ้าเป็นการกระทำ ความผิดซ้ำ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น</p> <p>มาตรา ๑๒๓ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรียญพรรคการเมืองผู้ใดนำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่น หรือนำไปใช้เพื่อการอื่นใด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๒๔ พรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง หรือเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การค้าเป็นกิจกรรมของพรรคการเมือง อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองมีกำหนดห้าปี และในกรณีที่เกิดกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ปฏิบัติกรให้เป็นไปตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง และละเลยไม่ดำเนินการตามหน้าที่ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นมีกำหนดห้าปีด้วย</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๒๕ ผู้ใช้จ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๒๒ สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๒๗ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสาม เดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำผิดของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรค การเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้พรรค การเมืองนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่ บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย	ไม่ประสงค์ออกนาม ฝ่ายเลขานุการ (เลขรับ ร.๐๑๖/๕๔ วันที่ ๒๑ กันยายน ๕๔)	พรรคการเมืองควรเลือกคนดีเข้ามาสมัคร ถ้ามีผู้กระทำความผิด กรรมการบริหารพรรค ต้องรับผิดชอบ มีบทลงโทษ	กระบวนการที่กำหนดไว้ในการคัดเลือก ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นหลักเกณฑ์ พื้นฐานที่พรรคการเมืองจะได้ดำเนินการ เลือกคนที่เหมาะสม
มาตรา ๑๒๙ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว หรือมี โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีด้วย โดยความผิดนั้นไม่มีกรณีให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งด้วยให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดดังกล่าวได้ เมื่อผู้ต้องหามียอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับ ตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่า คดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>ถ้าผู้ต้องหากไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินคดีต่อไป</p>	<p>คณะกรรมการกิจการسامัญพิจารณาศึกษาเสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ</p>	<p>หลักการพิจารณาคดีของศาลในกรณีจำเลยหลบหนีการดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๔ ควรยกเว้นให้มีหลักการในลักษณะเดียวกับคดีทุจริต เช่น การให้หยุดนับอายุความหากผู้กระทำความผิดหลบหนี เป็นต้น</p> <p>๑. แม้มาตรา ๑๓๔ จะได้กำหนดให้ ในกรณีที่จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณา สืบพยาน ปล่อยจำเลยแล้วจึงจำเลยได้ก็ตาม แต่ควรกำหนดเพิ่มเติมในกรณีที่เป็นกรณีกระทำความผิดร้ายแรง เช่น กระชกทรัพย์ฉ้อโกง เลิกตั้ง ฆาตกรรม หรือชิงทรัพย์ มีโทษประหารชีวิต จำเลยหลบหนีรวมเป็น ส่วนหนึ่งของอายุความ คือ ให้อายุสะดุดหยุดลงหลบหนี</p> <p>๒. "มาตรา ๑๓๔ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ถ้าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาไม่ได้ให้ศาลมีอำนาจพิจารณา สืบพยาน และอำนาจพิพากษาหลังจำเลยได้ แต่ไม่ตัดสินชี้ว่าเลยที่ซึ่งตั้งหมายความไขข้อผู้คดี" ย่อมหมายความว่าความรวมถึงการต่อสู้คดีตลอดในทุกชั้นศาล ดังนั้นในกรณีที่ตัวความได้ลงชื่อไปแต่ตั้งหมายแต่งตั้งทนายแล้ว ทนายความนั้นย่อมมีอำนาจดำเนินคดีแทนตัวความได้ในทุกชั้นศาล มีอำนาจยื่นอุทธรณ์ ยื่นฎีกาแทนตัวความได้โดยจำเลยไม่จำเป็นต้องมาศาลก็ได้เช่นกัน บทบัญญัติดังกล่าวจะขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๘ วรรคสาม</p>	<p>เนื่องจากศาลพิจารณาคดีพิพากษาคดีกลับหลังจำเลยได้ จึงไม่ต้องมีเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงในระหว่างหลบหนี ส่วนคำว่า "ไม่ตัดสินชี้ว่าเลยที่ซึ่งตั้งหมายความไขข้อผู้คดีแทน" ไม่บัญญัติลงไปก็ได้เพราะแม้จะไม่เขียนไว้ในลักษณะนี้ก็ไม่ตัดสินชี้ว่าเลยแล้ว</p>
<p>มาตรา ๑๓๐ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณา สืบพยาน และอำนาจพิพากษาหลังจำเลยได้</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>๑. ให้พรรคการเมืองที่อยู่ก่อนประกาศใช้เป็นพรรคการเมืองต่อไปเว้นแต่พรรคต้องการจะเลิกเป็นพรรคการเมืองให้ทำหนังสือพร้อมลายเซ็นสมาชิกพรรคการเมือง ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>บทเฉพาะกาล มาตรา ๑๓๑ ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อน</p>	<p>นายเบญจรงค์ บุญครอง</p>	<p></p>	<p></p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็น พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ โดยถือว่า ว่าพรรคการเมืองดังกล่าวมีสมาชิกตามที่ปรากฏใน ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่สำนักงานจัดให้มีขึ้นตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐	สัมมนาที่รัฐสภา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕	๒. ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและข้อบังคับพรรคการเมืองที่ อยู่ก่อนการใช้พระราชบัญญัตินี้สิ้นสุดลง และให้ดำเนินการแก้ไข อีกทั้งให้ ดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคใหม่ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัตินี้ ๑. การกำหนดให้พรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพ เลิก หรือ ถูกยุบก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้มีผลใช้บังคับสิ้น สภาพตามไปด้วยนั้น จะส่งผลให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับ ย้อนหลังหรือไม่ ๒. ควรใช้วิธีหรือวิธีจัดพรรคการเมืองใหม่ทั้งหมด	มาตรา ๑๓๒ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ สิ้นสุดสภาพ เลิก หรือ ถูกยุบก่อนวันที่ร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. มีผลใช้บังคับ กัลลามีสภาพเป็นพรรคการเมือง จึงไม่ทำ ให้ร่างมาตรานี้มีผลบังคับย้อนหลัง
มาตรา ๑๓๒ พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๑ ต้อง ดำเนินการในเรื่องและภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้ (๑) แจ้งการเปลี่ยนแปลงสมาชิกที่แตกต่างจากที่ ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๑ ให้นำทะเบียนทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วัน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (๒) พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้ บังคับยังมีสมาชิกไม่ถึงห้าร้อยคน ต้องดำเนินการให้มี สมาชิกให้ครบห้าร้อยคนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (๓) จัดให้มีทุนประเดิมจำนวนหนึ่งล้านบาท และแจ้ง	สัมมนาที่ชลบุรี วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕	๑. ควรยุบพรรคการเมืองที่มีอยู่ทั้งหมด แล้วจัดตั้งใหม่ ๑. พรรคการเมืองเก่าควรเปิดประชุมสมาชิก และทบทวนนโยบายพรรค ว่าเห็นด้วยหรือไม่ ซึ่งหากสมาชิกไม่เห็นด้วย ก็มีสิทธิถอนตัวจากพรรคการเมือง นั้นได้ ๑. ในบทเฉพาะกาลควรอนุญาตให้พรรคการเมืองมีสมาชิกใน ๒ ประเภท ไปก่อน โดยให้สมาชิกปัจจุบันที่ยังไม่ชำระเงินค่าบำรุงพรรค คงสถานภาพความ เป็นสมาชิกพรรคไว้ได้ แต่จะไม่มีสิทธิหรือถูกนำมารวมกับสมาชิกพรรคที่ชำระค่า บำรุงพรรค โดยอาจขยายเวลาให้สมาชิกกลุ่มนี้ดำเนินการตามบทบัญญัติใหม่ ภายใน ๔ ปี แนวทางนี้จะสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่าในปีแรกที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพรรคการเมืองต่างๆ จะต้องใช้เวลา ในการเตรียมการเลือกตั้งและจะไม่ทำให้เกิดปัญหาความล้มเหลวกับสมาชิก พรรคที่ไม่ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายใหม่และจะขาดสมาชิกภาพไป และ เพื่อไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่กับ พรรคการเมืองเดิมหลักการมีสมาชิก ๒ ประเภทดังกล่าวควรถูกนำไปใช้	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ให้นำทะเบียนพรรคการเมืองในหนังสือแสดงความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงสืบวันนับแต่วัน วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ใน กรณีที่พรรคการเมืองมีเงินหรือทรัพย์สินอยู่แล้วจะกันเงิน หรือทรัพย์สินที่มีอยู่แยกไว้เป็นทุนประเดิมก็ได้ แต่ต้อง แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองด้วยหลักฐานการกันเงิน ภายในระยะเวลาดังกล่าว</p> <p>(๔) จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าห้า ร้อยคนชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับภายใน เวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้พรรคการเมืองแจ้ง ให้คณะกรรมการทะเบียนพรรคการเมืองแสดงการชำระ ค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับภายในสิบห้าวันนับแต่วัน พ้นระยะเวลาชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว</p> <p>สมาชิกที่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว หากยังคง ค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีก่อน ๆ อยู่นับจำนวน เท่าไร ให้เป็นอันพับไป</p> <p>(๕) จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองชำระเงินค่าบำรุง พรรคการเมืองให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้ บังคับ และให้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้สมาชิกภาพของ สมาชิกที่ไม่มีชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นอันสิ้นสุดลง และให้นำทะเบียนสมาชิกแจ้งให้นายทะเบียนพรรค</p>	<p>นายไพฑูย์ นิตติตะวัน</p> <p>นายบวร ยสินทร ประธานเครือข่าย ราษฎรอาสาปกป้อง สถาบัน</p>	<p>สำหรับพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่ด้วย ๒. กรอระยะเวลาที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ ปีนี้สามารถดำเนินการได้ทันที ครบให้มีบทเฉพาะกาลให้ทั้งช่วงระยะเวลาไปสัก ๒ ปี แล้วค่อยให้พรรคการเมืองดำเนินการตามกฎหมาย</p> <p>ไม่ควรสร้างความเป็นธรรมระหว่างพรรคการเมืองเดิมกับพรรค การเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการกำหนดเงินขั้นต่ำของทุนประเดิมผู้ริเริ่มก่อตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน ทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น ใหม่ เพราะพิจารณาแล้วยากกว่าพรรคการเมืองที่จัดทะเบียนไว้แล้ว อาจเกิดกัน ไม่สนับสนุนพรรคทางเลือกที่จัดตั้งใหม่</p> <p>ส่วนเงินทุนใช้ในการดำเนินการของพรรคที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เห็นว่าการ รวบรวมเงินจากการบริจาคและการจัดกิจกรรมหลังจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสร็จ เป็นรูปธรรมแล้วจะทำได้ง่ายกว่าการเก็บเพียงตอนริเริ่มตั้งพรรค</p> <p>ควรพิจารณาให้พรรคเดิมต้องเรียกเก็บทุนประเดิมพรรคตามมาตรา ๙ แต่ ไม่ควรให้เงินทุนที่ได้จากการบริจาคเดิมมาเป็นทุนประเดิมพรรค จึงจะเป็นธรรม กับพรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่</p> <p>สมควรให้พรรคการเมืองเดิมต้องดำเนินการรวบรวมรายชื่อสมาชิกใหม่ หรือต้องให้สมาชิกเดิมยินยอมสถานการณให้เป็นสมาชิกให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่าภาค ละ ๕๐๐ คน และรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน โดยยื่นหลักฐานต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองและนายทะเบียนต้องตรวจสอบเพื่อให้การรับรอง ต่อไป</p> <p>ในส่วนของบุคคลที่ไม่ปรากฏรายชื่อที่ยื่นสถานการณเป็นสมาชิกของ พรรคเดิมใด ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว หากได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก ของพรรคที่ผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมืองฉบับใหม่เพื่อให้ถือว่าบุคคลนั้นมีได้เป็นสมาชิกของพรรคใดหรือหาก เคยเป็นก็ถือว่าไม่สมัครใจที่จะเป็นสมาชิกของพรรคนั้นอีกต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องยื่น หนังสือลาออกหรือแสดงความจำนงในรูปใดรูปหนึ่ง</p>	<p>ได้มีการปรับปรุงให้เกิดความยืดหยุ่น สำหรับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ใน ระยะแรกตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้แล้ว</p> <p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>

ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p> <p>ตามรายการและวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด (๖) จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับและจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง หรือยุติกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่แก้ไขใหม่ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ การประชุมใหญ่ดังกล่าว นอกจากต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่แก้ไขบังคับอยู่แล้ว ต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา และมีสมาชิกของพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัด ๑ ละไม่น้อยกว่าสามคนสำหรับจังหวัดที่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเข้าร่วมประชุมและมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับ และเลือกหัวหน้าพรรคด้วย (๗) จัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แต่ให้แจ้งเป็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>เสนอให้มีการชี้แจงรายชื่อสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ทั้งหมด เนื่องจากในอดีตมีการขอรายชื่อจากหน่วยงานราชการนำสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยที่สมาชิกบางคนไม่ทราบจะทำให้เกิดปัญหาในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่เพราะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้อน และการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมจะไม่ทันตามที่กำหนดไว้ในร่างฉบับใหม่</p> <p>พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่อาจเสียเปรียบพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม เพราะมีจำนวนสาขาพรรคคือน้อยกว่า</p> <p>๑. การดำเนินการตามมาตรา ๓๒ (๑) ในการตรวจสอบสถานะของสมาชิกพรรคทั้งหมดอาจมีความคลาดเคลื่อน ไม่ครอบคลุม ไม่สะท้อนความเป็นจริง เช่น สมาชิกตาย ย้ายถิ่นที่อยู่ หรือสมาชิกที่ไม่สามารถยืนยันตัวตนกับพรรคได้ ทั้งนี้เห็นว่าองค์ประชุมตามมาตรา ๓๕ ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนนั้นมีความครอบคลุม ทั้งถึง และเน้นการมีส่วนร่วมผ่านหัวหน้าสาขาและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดอยู่แล้ว</p> <p>๒. การกำหนดองค์ประชุมตามมาตรา ๓๒ (๖) มีส่วนเสียมากกว่าสามดี ก่อให้เกิดการยุ่งยากมากกว่าที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การประชุมใหญ่ครั้งแรกต้องเป็นโมฆะเนื่องจากไม่ครบองค์ประชุม จึงขอให้ตัดข้อความ “การประชุมใหญ่ดังกล่าวออกจากร่างการดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัด ๑ ละไม่น้อยกว่าสามคนสำหรับจังหวัดที่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเข้าร่วมประชุม และมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับและเลือกหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคด้วย” หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>คงไว้ตามหลักการแห่งร่าง และได้มีการปรับปรุงเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ โดยไม่เกิดปัญหาดังกล่าวแล้ว</p>
<p>ผู้เสนอความเห็น</p> <p>นายวิจิตร ดิชชุประเสริฐ หัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตย ก้าวหน้า</p> <p>คณะกรรมการเมืองสภา</p> <p>นิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>นายนิกร จ้าง</p> <p>สมาชิกพรรคชาติไทยพัฒนา</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>เสนอให้มีการชี้แจงรายชื่อสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ทั้งหมด เนื่องจากในอดีตมีการขอรายชื่อจากหน่วยงานราชการนำสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยที่สมาชิกบางคนไม่ทราบจะทำให้เกิดปัญหาในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่เพราะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้อน และการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมจะไม่ทันตามที่กำหนดไว้ในร่างฉบับใหม่</p> <p>พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่อาจเสียเปรียบพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม เพราะมีจำนวนสาขาพรรคคือน้อยกว่า</p> <p>๑. การดำเนินการตามมาตรา ๓๒ (๑) ในการตรวจสอบสถานะของสมาชิกพรรคทั้งหมดอาจมีความคลาดเคลื่อน ไม่ครอบคลุม ไม่สะท้อนความเป็นจริง เช่น สมาชิกตาย ย้ายถิ่นที่อยู่ หรือสมาชิกที่ไม่สามารถยืนยันตัวตนกับพรรคได้ ทั้งนี้เห็นว่าองค์ประชุมตามมาตรา ๓๕ ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนนั้นมีความครอบคลุม ทั้งถึง และเน้นการมีส่วนร่วมผ่านหัวหน้าสาขาและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดอยู่แล้ว</p> <p>๒. การกำหนดองค์ประชุมตามมาตรา ๓๒ (๖) มีส่วนเสียมากกว่าสามดี ก่อให้เกิดการยุ่งยากมากกว่าที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การประชุมใหญ่ครั้งแรกต้องเป็นโมฆะเนื่องจากไม่ครบองค์ประชุม จึงขอให้ตัดข้อความ “การประชุมใหญ่ดังกล่าวออกจากร่างการดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัด ๑ ละไม่น้อยกว่าสามคนสำหรับจังหวัดที่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเข้าร่วมประชุม และมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับและเลือกหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคด้วย” หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p> <p>คงไว้ตามหลักการแห่งร่าง และได้มีการปรับปรุงเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ โดยไม่เกิดปัญหาดังกล่าวแล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>หนังสือยื่นให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย</p> <p>ระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง พรรคการเมืองอาจทำหนังสือขอขยายเวลาออกไปตามที่ได้เป็นก็ได้ แต่เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง เมื่อครบระยะเวลาดังกล่าวพรรคหนึ่งหรือครบระยะเวลาที่ได้รับการขยายแล้วพรรคการเมืองใดยังมีได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดการไป ทั้งนี้ ในระหว่างเวลาที่พรรคการเมืองยังปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตั้งสาขาพรรคการเมือง ไม่ครบถ้วน จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ การยื่นขอขยายระยะเวลาตามวรรคสองให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติ และให้นายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาได้ แต่ในกรณีที่จะไม่อนุญาตให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p> <p>การวินิจฉัยเรื่องใด ๆ ตามมาตราที่ไม่มีผลกระทบต่อพรรคการเมือง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะวินิจฉัย ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๓๓ ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดยังดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔)</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
(๖) และ (๗) ไม่ครบถ้วน ห้ามมิให้จัดสรรเงินสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่พรรค การเมืองนั้น			
มาตรา ๑๓๔ ในวาระเริ่มแรก การจัดสรรเงินให้ พรรคการเมืองตามมาตรา ๗๗ (๓) ให้จัดสรรให้พรรค การเมืองภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้น ภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๓๕ ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง สำหรับพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรค การเมืองภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่สถาปนาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๓๓๓ และมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับ เลือกตั้งตามมาตรา ๔๙ ของพรรคการเมืองดังกล่าว ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนสี่คน และตัวแทนสมาชิกจำนวนเจ็ดคนซึ่งอย่างน้อยต้องมี ตัวแทนสมาชิกที่พรรคการเมืองมีในแต่ละภาคตามที่ คณะกรรมการกำหนดและในกรณีที่มีตัวแทนพรรค การเมืองประจำจังหวัดแล้ว ตัวแทนสมาชิกดังกล่าวต้อง เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ในกรณีที่มี ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่ถึงเจ็ดคน ให้ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดทั้งหมดเป็นตัวแทน สมาชิกด้วย	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๓๖ ในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง สำหรับปีแรกที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้	นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการ	เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐	มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มงานประธานรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>บังคับตามมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคการเมืองจะเรียกเก็บค่า กว่าอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ (๑๕) ก็ได้ แต่ต้องไม่ น้อยกว่าห้าสิบบาท</p> <p>ในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคตามมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคการเมืองใดมีมติข้อยกเว้นกำหนดให้เรียกเก็บเงินค่า บำรุงพรรค หรือกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราต่ำกว่าที่ กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าข้อยกเว้นของพรรคการเมือง นั้นกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>เลือกตั้ง</p> <p>คณะกรรมการ การเมือง สภา นิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ควรกำหนดมาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง (๗) เป็น “จัดตั้งสภาพรรคการเมืองและ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้พร้อมทั้ง แจ้งรายการตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ได้มีการจัดตั้ง สภาพรรคการเมืองโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แต่ยังไม่ ต้องดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๓๒ และให้แจ้งเป็นหนังสือยืนยันให้นาย ทะเบียนพรรคภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย”</p> <p>เงื่อนไขการชำระค่าบำรุงดังกล่าวจะบังคับใช้เฉพาะแต่สมาชิกของพรรค การเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามร่างกฎหมายนี้ หรือจะบังคับใช้กับสมาชิกของพรรค การเมืองที่มีอยู่เดิมด้วยหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๓๗ ให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณของกองทุนเพื่อ การพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการ เลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนเพื่อการ พัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๑๓๘ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าคณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้น ใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่ วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๓๙ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามกฎหมายตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และ กำหนดวิธีการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินการทางปกครองหรือ ดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้ถือ ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นการผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงาน อัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาล มีอำนาจ ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยถือว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๑๔๑ บรรดาผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอยู่ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือ ว่าถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตาม	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ผู้ใดถูกต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ถือว่าผู้นั้นถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>			
<p>มาตรา ๑๕๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ระยะเวลาดังกล่าว มิให้ับรวมระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งไม่ถึงห้าคนเข้าด้วย</p> <p>ในระหว่างดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดา ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของคณะกรรมการเลือกตั้ง หรือของนายทะเบียน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กรณีจึงสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองจะต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท หรือในกรณีที่ยังไม่สามารถหาบุคคลได้ถึงจำนวนห้าร้อยคนแต่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนก็อาจยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองกับนายทะเบียนไว้ก่อนได้

๒.๒ โครงสร้าง การบริหารพรรคการเมือง และการดำเนินการของพรรคการเมือง

(๑) กำหนดให้พรรคการเมืองมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองและมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการของสมาชิกโดยมีหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง

(๒) กำหนดให้พรรคการเมืองมีสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๓) สมาชิกของพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดและมีหน้าที่ที่จะต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับ

(๔) กำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

(๕) กำหนดให้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียน พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนและจะต้องเพิ่มให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปี

๒.๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยมีองค์ประกอบมาจากกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง และกำหนดให้การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องพิจารณาจากสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งยื่นความจำนงด้วยตนเองและผู้ซึ่งสมาชิกพรรคการเมืองเสนอ

๒.๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

กำหนดให้พรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี และจะต้องเสนองบการเงินต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติและส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง โดยรายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

๒.๕ รายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมือง

(๑) กำหนดให้พรรคการเมืองมีรายได้จากเงินทุนประเดิม เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ และเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองหรือที่ได้จากการรับบริจาค รวมทั้งเงินอุดหนุนจากกองทุน และดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง

(๒) กำหนดมูลค่าของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่บุคคลจะบริจาคให้แก่พรรคการเมือง และกำหนดหน้าที่ให้แก่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิกซึ่งได้รับบริจาคจะต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

(๓) กำหนดห้ามมิให้ข้าราชการการเมืองใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียไรหรือชักชวนให้มีการบริจาค รวมทั้งห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลบางประเภท หรือเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

(๑) กำหนดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองสำหรับใช้ประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง การพัฒนาพรรคการเมือง การส่งเสริมความรู้ในทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชน

และกำหนดมาตรการในการลดการจัดสรรเงินอุดหนุนในกรณีที่พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนด

(๒) กำหนดให้มีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

๒.๗ การสิ้นสุดและการควบรวมพรรคการเมือง

กำหนดหลักเกณฑ์ในการสิ้นสุดของพรรคการเมืองโดยเหตุสิ้นสภาพตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง หรือเป็นการควบรวมพรรคการเมือง

๒.๘ บทกำหนดโทษ

กำหนดให้มีมาตรการทางอาญาในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒.๙ บทเฉพาะกาล

กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองที่ยังดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับคงเป็นพรรคการเมืองต่อไป และรองรับให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปและจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งรองรับการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อความต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)